EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 1# Gestió Operativa de Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Unitat 1# Selecció de productors concorde als requeriments de sostenibilitat per al proveïment de Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Organització #ABD

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Cofinanciado por
la Unión Europea

MOOC dirigit a professionals de Formació Professional i professionals en el camp de les iniciatives de seguretat alimentària dirigides a persones en risc d'exclusió social.

El projecte EU FOOD SECURITY HUB està cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats en aquest projecte són els de les entitats sòcies i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o del Servei Espanyol d'Internacionalització de l'Educació (SEPIE). Ni la Unió Europea ni l'Agència Nacional SEPIE poden responsabilitzar-se d'elles.

Taula de continguts

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul de Capacitació 1: Gestió Operativa de Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Mòdul de capacitació 2: Gestió d'equips inclusius

Mòdul de Capacitació 3: Orientació per a la Formació i la Inclusió Laboral

Mòdul de capacitació 4: Sensibilització i activació comunitària

Mòdul de capacitació 5: Solucions d'economia circular

Mòdul de capacitació 6: Emprenedoria

Mòdul de capacitació 7: Sistemes alimentaris sostenibles

Mòdul de capacitació 8: Sistemes agrícoles sostenibles

Objectius de la Unitat

- Proporcionar coneixements, eines i metodologies per elaborar una estratègia de compra sostenible i fàcil de gestionar.
- Capacitar les persones per avaluar de manera crítica les necessitats i prioritats del programa o iniciativa.
- Oferir els mitjans per identificar iniciatives de producció alimentària sostenibles, culturalment i socialment inclusives, a escala local.
- Desenvolupar i enfortir les capacitats de planificació i organització, inclosa la capacitat de definir prioritats, crear plans d'acció per assolir els objectius, respectar les limitacions pressupostàries, assignar recursos de manera eficient i implementar mesures eficaces de seguiment i control.
- Facilitar l'adaptació de les necessitats al context local de producció sostenible.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat d'aprenentatge.
- Capacitat de pensament crític.
- Capacitat de planificació i organització.
- Criteris per a l'elecció de productors que compleixin requisits de sostenibilitat (economia social, agroecologia, bon tracte animal, etc.).
- Coneixement dels fons d'ajuda actius a l'àmbit nacional i europeu per a la compra d'aliments.
- Diferents formes de relació entre productors i consumidors (AMAP, CSA, LSPA).

Conceptes Clau

Sostenibilitat

Social

Econòmica

Ecològica

L’alimentació sostenible consisteix a alimentar tota la població d’una manera que beneficiï les persones, els territoris i el planeta. Per a les persones, significa garantir que tothom tingui accés a la informació, la formació i els recursos necessaris per produir, preparar, comprar i gaudir d’aliments segurs, saludables, de qualitat i saborosos, que els permetin dur una vida plena. Pel que fa als territoris, l’alimentació sostenible promou economies locals diverses i dinàmiques, que distribueixen els beneficis de manera equitativa i són capaces de respondre a l’adversitat. Finalment, planetàriament, la sostenibilitat implica que els aliments es produeixen, transformen, distribueixen, obtenen, compren i eliminen de manera que conservin i regenerin els recursos i ecosistemes limitats.

Conceptes Clau

Source: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:SWS_definition_sustainability.png

Conceptes Clau

Producció local i de temporada

Els aliments locals són aquells que provenen de la terra, la ramaderia o la pesca, o bé són el resultat d'un procés d'elaboració o transformació a una distància propera entre el lloc de producció i el de consum (a vegades definida per una mateixa regió, i altres vegades per un nombre concret de quilòmetres entre l'origen i el destí). A més, el consum de productes locals afavoreix la sobirania alimentària i contribueix a regenerar la cultura alimentària del territori.

Font: https://sustainableagriculture.net/publications/grassrootsguide/local-food-systems-rural-development/

Els aliments de temporada són aquells que es compren i es consumeixen durant el període en què es cullen o es pesquen, coincidint amb les èpoques naturals de producció. Això ajuda a mantenir les poblacions marines a llarg termini i, per tant, només estan disponibles al mercat durant un període limitat de l'any.

Conceptes Clau

Producció Econlògica (Orgànica)

Els productes animals ecològics provenen de ramaderies que garanteixen unes condicions de vida dignes per al bestiar i els ramats, respectant les seves necessitats biològiques i de comportament**.**

Els productes vegetals ecològics són aquells que s'han conreat sense fertilitzants ni pesticides químics (com fungicides, insecticides o herbicides). Per tant, estan lliures de residus d'aquestes substàncies.

Els productes ecològics transformats són productes agrícoles d'origen vegetal o animal que han estat processats mitjançant tècniques que minimitzen la contaminació i la pèrdua de qualitat, tot restringint l'ús d'additius i auxiliars tecnològics.

Productes de l'Economia Social i Solidària: L'Economia Social i Solidària és el conjunt d'iniciatives socioeconòmiques, formals o informals, individuals o col·lectives, que prioritzen la satisfacció de les necessitats de les persones i el seu entorn per davant del lucre econòmic.

Conceptes Clau

Espanya compta amb una Llei d'Economia Social i Solidària des del 2011, que pots consultar aquí!

L'Economia Social i Solidària (ESS) es desenvolupa a través de cooperatives, mutualitats, fundacions i associacions que duen a terme una activitat econòmica, empreses, societats laborals, entitats de recerca de feina, centres especials de treball, confraries de pescadors, societats agràries de transformació i entitats singulars creades per normatives específiques, que es regeixen pels principis establerts a la llei.

Pots aprendre més sobre l'Economia Social i Solidària a Espanya en aquest vídeo.

(Fes clic a la imatge per accedir-hi directament)

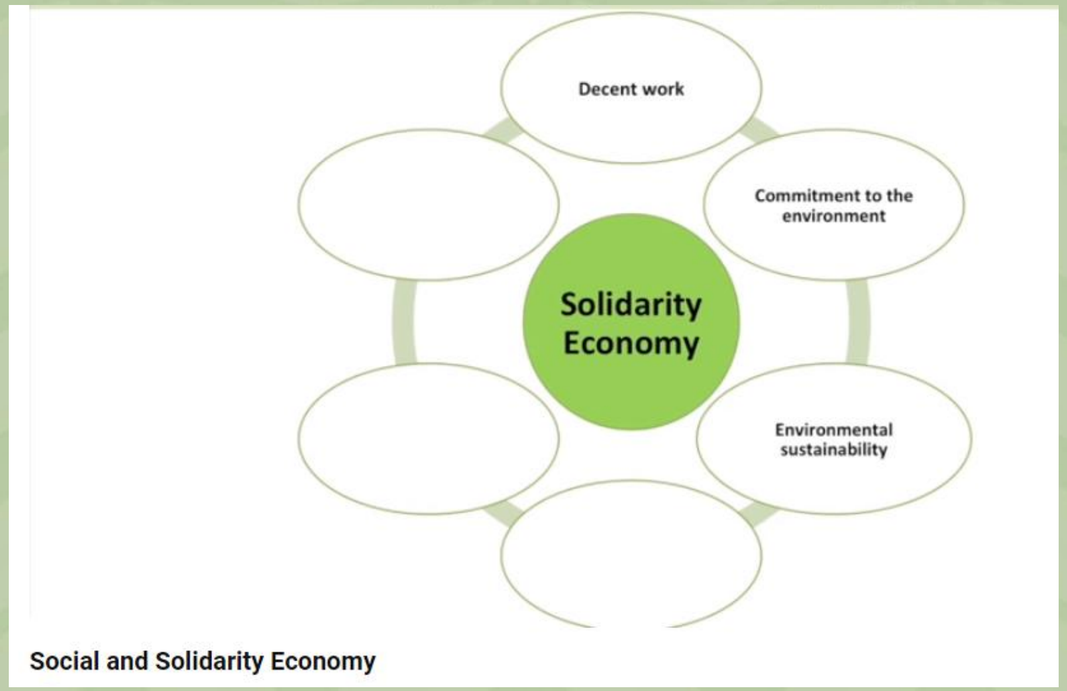

Social and Solidarity Economy

Conceptes Clau

Impacte social positiu dels aliments: Aliments que, en la seva producció, transformació i/o distribució, generen canvis positius (entesos com una millora de les condicions humanes) per a persones, grups o comunitats a llarg termini.

Recuperació i aprofitament d'aliments: La recuperació d'aliments és una eina clau contra la pèrdua i el malbaratament alimentari, un problema amb importants conseqüències socioeconòmiques i ambientals. Es tracta d'estratègies i/o projectes que han evitat que els aliments surtin de la cadena comercial i acabin sent gestionats com a residus, compostats o reintroduïts al sòl en les mateixes explotacions agrícoles.

Interculturalitat o alimentació culturalment adequada: L'alimentació saludable no consisteix només a cobrir les necessitats calòriques, sinó també les nutricionals. Totes les persones mereixen tenir accés a aliments de qualitat que siguin adequats a la seva cultura alimentària.

Conceptes Clau

Si vols saber-ne més sobre iniciatives de la societat civil Europea que treballen en la producció, distribució i consum d'aliments amb un enfocament en la promoció del diàleg intercultural i la inclusió social de les persones migrants, dona un cop d'ull a l'informe del projecte Food Relations.

(Fes clic a la imatge per accedir-hi directament)

Conceptes Clau

Alimentació saludable: Aliments que garanteixen un creixement i desenvolupament òptims, la promoció de l'exercici i el benestar físic, la prevenció de mancances nutricionals i la reducció del risc de malalties i/o trastorns relacionats amb l'alimentació. Es tracta d'una alimentació satisfactòria, suficient, completa, equilibrada, saludable, segura, sostenible, assequible i adaptada tant a la persona consumidora com a l'entorn.

Accessibilitat: L'alimentació és un dels drets humans fonamentals segons el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, signat per Espanya i reconegut per les Nacions Unides com a dret indissociable de la dignitat humana i indispensable per al gaudi de la resta de drets recollits a la Declaració Universal dels Drets Humans. El sistema alimentari ha de garantir, per tant, l'accés físic i econòmic a aliments segurs, saludables, sostenibles i de qualitat. Cal combatre la pobresa alimentària (entesa com les mancances, excessos o desequilibris en l'aportació d'energia i/o nutrients que no permeten una alimentació suficient, segura i saludable) i els deserts alimentaris (zones on les persones tenen un accés limitat a una varietat d'aliments saludables), assegurant que tothom visqui en entorns alimentaris sostenibles i saludables.

Activitat

Crea la teva Política de Compra Sostenible per al Projecte

Pas 2.1. Entendre els Requisits del teu projecte i les Necessitats de les Persones Destinatàries

Sobre el projecte: Podem conservar productes frescos? Amb quina freqüència distribuïm els productes? Només distribuïm aliments? A quantes persones han d'arribar els productes?

Pas 2.2. Dissenyar la Cistella Bàsica

Un cop feta la diagnosi i l'anàlisi de les característiques de les persones destinatàries i de les seves necessitats, es recomana establir una cistella bàsica de productes que cobreixi les seves necessitats alimentàries primàries. Aquí s'hi poden incorporar **recomanacions tant de salut com culturals**.

Pas 2.3. Mapping Producers

Els programes de sobirania i seguretat alimentària amb una perspectiva sostenible han de guiar la selecció de productors/es a través de criteris específics i segons les necessitats i prioritats definides prèviament pel programa. Aquest procés de mapeig hauria de seguir 6 passos: (1) zones geogràfiques; (2) Tipus de productors/es; (3) Tipus de producció; (4) Tipus de relació amb les persones productores; (5) Recomanacions; (6) Contrast i validació
de la informació

Activitat: Exercici Pràctic Final

Elabora la política de compra a partir de la millor combinació entre els Requisits del Projecte i les Necessitats de les persones destinatàries, els resultats del procés de mapeig i la matriu de contrast.

Redacta un document que exposi i justifiqui la decisió de comprar productes específics a proveïdors seleccionats. Aquest document ha d'incloure:

- El pressupost disponible per a la compra
- Els recursos complementaris (donacions, excedents, etc.)
- Tots els elements interns clau del Programa que defineixen prioritats i necessitats i orienten la presa de decisions, juntament amb el directori de recomanacions dietètiques
- Llista i definició dels criteris de selecció
- Llista i explicació dels productors ja seleccionats
- La matriu final de correlació entre els criteris i els productors (taula de contrast)

Funded by
the European Union

EU Food Security HUB

Mòdul 1# Gestió Operativa dels Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Unitat 2# Planificació Eficaç i Habilitats Organitzatives en Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Organització #ABD

ABD GROUP
Erasmus+
ACRA
EQU Estratègies de Qualitat Urbana
land learning actions for nature and development
URGENCI
iasis

Objectius de la Unitat

- Aprofundir en la comprensió i les habilitats pràctiques dels participants en l'àmbit de la sobirania alimentària i la gestió operativa d'iniciatives de seguretat alimentària.
- Familiaritzar els participants amb els principis de la sobirania i la seguretat alimentària.
- Millorar les habilitats per identificar i prioritzar les necessitats del programa.
- Guiar en la creació de plans d'acció amb tasques i terminis definits.
- Fomentar el coneixement sobre indicadors clau de seguiment i avaluació.
- Formar en la planificació pressupostària i financera per garantir la sostenibilitat del programa.
- Facilitar activitats pràctiques en grup i discussions de casos d'estudi.
- Capacitar els participants per a la presa de decisions efectiva en programes alimentaris.
- Proporcionar eines i metodologies essencials de gestió.
- Estimular la creació de xarxes i l'aprenentatge col·laboratiu entre participants.
- Enfortir les capacitats per a una implementació eficaç i amb impacte dels programes.

Competències desenvolupades en aquesta unitat

- Capacitat de pensament crític
- Capacitat de planificació i organització
- Capacitat de lideratge
- Capacitat per gestionar dinàmiques de gru
- Capacitat per identificar competències
- Economia circulary
- Gestió d'incidències
- Coordinació operativa de magatzems/centres logístics
- Normativa per a la manipulació, emmagatzematge i conservació adequades dels aliments

Bloc 1
Introducció a la Sobirania Alimentària (15 min)

- Definició de la sobirania alimentària i la seva importància.
- Diferències entre sobirania alimentària i seguretat alimentària.
- Principis i objectius de la sobirania alimentària.

Què significa per a tu el terme "sobirania alimentària"? Si us plau, pren-te un moment per reflexionar i després farem una ronda per escoltar les teves primeres impressions.

Conceptes Clau

Sobirania Alimentària

- La sobirania alimentària fa referència al dret de les persones, comunitats i països a controlar els seus propis sistemes alimentaris, incloent-hi la producció, distribució i consum, d'una manera justa, sostenible i culturalment apropiada.
- La sobirania alimentària es guia per diversos principis clau, com ara el dret a l'alimentació, l'agricultura sostenible i la presa de decisions democràtica dins dels sistemes alimentaris. Els seus objectius inclouen l'empoderament de les comunitats locals, la protecció del medi ambient i l'assoliment de la justícia social en els sistemes alimentaris

Pots pensar en exemples, reptes o preguntes relacionades amb la sobirania alimentària? Si us plau, sent-te lliure de compartir les teves reflexions.

L’exemple de l’AMAP anomenada L’Amapopote Lyonnaise

Aquí teniu un exemple pràctic d’una AMAP en funcionament i la seva estructura.

Ubicació i horari::

- On? Barri de la Guillotière, Lió 7è
- Quan? Dijous, de 18:45 a 20:00 a l’Arche de Noé (3 Rue Félissent)

Què és AMAPopote?

És una associació impulsada per la comunitat que connecta pagesos locals i consumidors per promoure l’agricultura sostenible i el comerç just.

Com Funciona?

1. Compromís de 6 mesos amb pagament per avançat
2. Cistelles setmanals de productes de temporada proporcionades pels pagesos
3. s membres (Amapiens) participen en el pesatge i la distribució

Els Models d’AMA poden variar en:

- Pagament: Per avançat, a terminis, amb preus adaptats als ingressos
- Compromís: De 6 mesos o més, amb períodes de prova flexibles
- Productes: Verdures, làctics, carn, pa, etc.
- Participació: Treball comunitari obligatori o voluntari
- Lliurament: Punts de recollida, lliurament a domicili, recollida a la granja
- Mida: Petits grups locals o xarxes més grans

Activitat 1: Avaluació de necessitats i establiment de prioritats /desenvolupament de plans d'acció

- Importància de l'avaluació de necessitats en la planificació de programes.
- Passos per dur a terme una avaluació de necessitats.
- Desenvolupament de plans d'acció amb tasques clares, responsabilitats i calendaris definits.

Els passos:

Introducció de l'escenari

Pluja d'idees sobre necessitats

Posada en comú i debat en grup

Votació i establiment de prioritats

Recompte i discussió

Conclusions

Desenvolupament de plans d'acció

Bloc 2
Mesures de Control i Seguiment

La importància del seguiment en la gestió de programes

Contingut:

- Definició del seguiment en la gestió de programes
- El paper del seguiment per garantir l'eficàcia del programa
- Mesures i indicadors clau de seguiment, incloent com establir-los

Mesures de Control i Seguiment

Exemple

Imagina un programa alimentari que ofereix suport nutricional a famílies amb baixos ingressos en una comunitat rural. El programa inclou distribucions mensuals d'aliments, sessions d'educació nutricional i horts comunitaris. El seguiment en aquest context implica controlar diversos indicadors.

Un dels indicadors que es monitora és el "Percentatge de nens menors de cinc anys amb un estat nutricional millorat". L'avaluació inicial realitzada abans d'iniciar el programa va revelar que el 25% dels infants de la comunitat presentaven infrapès. Per il·lustrar la importància del seguiment, donem un cop d'ull al següent escenari:

Mesures de Control i Seguiment

Després d'un any d'implementació del programa, les dades de seguiment mostren que el percentatge de nens amb infrapès ha disminuït fins al 10%. Això representa una millora significativa.

Tanmateix, en examinar les dades amb més detall, l'equip del programa s'adona que l'assistència a les sessions d'educació nutricional ha disminuït i que el rendiment dels horts comunitaris també ha baixat. En analitzar aquesta informació, descobreixen que la reducció en el nombre d'infants amb infrapès es deu principalment a les distribucions mensuals d'aliments, però que altres components del programa no estan sent tan efectius com haurien de ser.

A partir d'aquesta anàlisi, l'equip decideix ajustar l'enfocament del programa. Augmenten la freqüència i la rellevància de les sessions d'educació nutricional i inverteixen en la millora de la gestió dels horts comunitaris. Com a resultat, observen una millora més holística en l'estat nutricional dels infants.

Bloc 3
Pressupost

Pressupost basat en les necessitats: Comença per dur a terme una avaluació exhaustiva de les necessitats per entendre els requistis específics de la població objectiu. Identifica els desafiaments relacionats amb la seguretat alimentària i les necessitats nutricionals de la comunitat. El pressupost hauria d'estar alineat amb aquestes necessitats identificades.

Transparència i responsabilitat: Manté la transparència en el procés de pressupostació documentant clarament totes les fonts d'ingressos, despeses i assignacions. Assegura que els registres financers estiguin accessibles per a la

seva revisió per part dels agents implicats en el programa i els finançadors. Implementa sistemes de rendició de comptes i informes financers.

Eficiència econòmica: Intenta maximitzar l'impacte dels recursos disponibles. Avalua l'eficiència econòmica de les diferents intervencions i prioritza aquelles que generin

els resultats més significatius en termes de seguretat alimentària i nutrició.

Mesures de Control i Seguiment: Estudi de Cas

Descripció del programa:

El programa té com a objectiu abordar la inseguretat alimentària a la comunitat proporcionant accés a productes frescos d'origen local. Opera un mercat setmanal de productors on pagesos locals i membres de la comunitat poden vendre i comprar fruites i verdures fresques. El programa també ofereix tallers de nutrició i classes de cuina.

Mesures de seguiment:

- Nombre de pagesos i venedors que participen al mercat..
- Freqüència de les visites al mercat per part dels membres de la comunitat.
- Percentatge de participants que assisteixen als tallers de nutrició.

Resultats incials:

Després de sis mesos d'implementació del programa, les dades de seguiment mostren un augment constant en el nombre de pagesos que participen al mercat. No obstant això, l'assistència al mercat per part dels membres de la comunitat continua sent baixa i el percentatge de participants als tallers de nutrició està disminuint.

Discussió

Per què l'assistència al mercat és baixa, malgrat l'augment del nombre de venedors?

Quines podrien ser les solucions possibles?

Conceptes Clau: Recomanacions per la pressupostació

Flexibilitat i adaptabilitat És fonamental reconèixer que els pressupostos poden requerir ajustaments derivats de canvis en les condicions externes, com ara variacions en els preus dels aliments, esdeveniments imprevistos (p. ex., desastres naturals) o modificacions en les necessitats de la població beneficiària. Per aquest motiu, és recomanable incorporar plans de contingència que permetin una resposta àgil i efectiva davant d'aquestes eventualitats.

Diversificació de recursos: Es recomana identificar i accedir a múltiples fonts de finançament per garantir la viabilitat del programa. Aquestes poden incloure subvencions públiques, donacions privades, col·laboracions amb entitats del sector social, i activitats generadores d'ingressos, amb l'objectiu de reduir la dependència d'una única font econòmica.

Planificació per a la sostenibilitat: Considera la sostenibilitat a llarg termini planificant la continuïtat financera més enllà del període inicial de finançament. Explora activitats generadores d'ingressos, contribucions comunitàries o altres estratègies per mantenir les operacions del programa en el temps.

Gestió de riscos: Identifica els possibles riscos financers i desenvolupa estratègies per mitigar-los. Per exemple, implementa controls financers per evitar el frau o l'ús indegut de fons, i estableix un fons de reserva per a emergències.

Activitat 2
Estudi de cas: “Programa de Formació en Agricultura Sostenible"

Context:

Sou formadors/es de FP encarregats de dissenyar un programa de formació en agricultura sostenible per a una comunitat rural. Aquesta comunitat depèn principalment de l’agricultura per a la seva subsistència, però s’enfronta a reptes com la seguretat alimentària, la sostenibilitat ambiental i l’accés al mercat. L’objectiu del programa és dotar les persones agricultores locals dels coneixements i habilitats necessaris per fer la transició cap a pràctiques agrícoles sostenibles.

Tarea:

En grups de formació, la vostra missió és desenvolupar un programa formatiu integral que respongui a les necessitats i reptes específics de la comunitat, tot promovent pràctiques d’agricultura sostenible.

Activitat 2
Estudi de Cas: “Programa de Formació en Agricultura Sostenible"

Perfil de la comunitat

- Comunitat rural amb una gran diversitat de conreus i bestiar
- La majoria de la població depèn de l’agricultura a petita escala per obtenir ingressos i per a l’autosuficiència.
- Accés limitat a tècniques i tecnologies agrícoles modernes.
- Preocupació per la degradació del sòl, l’escassetat d’aigua i els canvis en els patrons climàtics.

Objectius de la formació:

- Millorar el rendiment i la qualitat dels conreus mitjançant pràctiques agrícoles sostenibles.
- Enfortir la resiliència davant el canvi climàtic i reduir l’impacte ambiental.
- Fomentar la col·laboració comunitària i l’intercanvi de coneixements.

Recursos disponibles:

- Un equip de formadors i facilitadors agrícoles amb experiència.
- Finançament per al desenvolupament i implementació del programa.
- Accés a experts locals en agricultura sostenible.

Activitat 2

Estudi de cas: “Programa de Formació en Agricultura Sostenible"

Compartiu els vostres plans d'acció i pressupostos.

Funded by
the European Union

EU Food Security HUB

Module 1# Gestió Operativa de Programes de Sobirania i Seguretat Alimentària

Unitat 3# Col·laboració amb Socis Educatius i Socials en Programes de Seguretat Alimentària.

Organització #ABD

ABD GROUP · Erasmus+ · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- Establiment de Partenariats: Identificar i establir col·laboracions productives amb organitzacions socials i educatives que puguin oferir suport específic a l'alumnat.
- Avaluació de Necessitats: Dur a terme una anàlisi profunda per comprendre els reptes i requeriments concrets de l'alumnat.
- Implementació de Serveis de Suport: Posar en marxa un conjunt de serveis i iniciatives que donin resposta a les necessitats detectades.
- Seguiment i Avaluació: Fer un seguiment i una avaluació regular de l'impacte de la col·laboració en els resultats de l'alumnat.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat d'escolta
- Capacitat de pensament crític
- Assertivitat
- Capacitat de coordinació i cooperació amb entitats socials i educatives encarregades de l'alumnat des del punt de vista educatiu
- Capacitat per afavorir l'autonomia i la responsabilitat de l'alumnat durant el treball de camp

Bloc 1
Introducció

Importància de la Coordinació i Cooperació amb Entitats Externes

1. Accés i compartició de recursos: Les entitats externes sovint disposen de recursos, coneixements i capacitats que poden no estar disponibles dins d'una entitat concreta. La coordinació i la cooperació permeten accedir-hi i compartir-los, fet que comporta un estalvi de costos i una major eficiència.
2. Expertesa especialitzada: Moltes entitats externes estan especialitzades en àrees concretes. Col·laborar amb aquests experts permet aprofitar coneixements i habilitats especialitzats que reforcen les pròpies capacitats.
3. Sinergies i innovació: La col·laboració pot estimular la innovació i la creativitat. Cada organització aporta perspectives, idees i enfocaments diversos. Treballant conjuntament, poden desenvolupar solucions i estratègies noves que potser no haurien estat possibles de manera aïllada.

Bloc 1
Introduccció

Parlem dels següents temes:

Comprensió del paper de la coordinació i la cooperació amb organitzacions externes en el context de les institucions educatives

Importància de dur a terme avaluacions de necessitats efectives per identificar els requisits educatius de l'alumnat, els reptes que afronta i els àmbits on és necessari el suport extern

Com assignar els recursos, inclosos els financers, humans i materials, per donar resposta de manera efectiva a les necessitats i prioritats identificades

Importància de comunicar de manera clara i convincent les necessitats, objectius i assoliments de la institució educativa als agents externs i parts interessades

Importància de crear aliances i iniciatives sostenibles i a llarg termini que continuïn aportant beneficis amb el pas del temps

Bloc 2
Identificació de Socis i Avaluació de Necessitats

Identificació d'Organitzacions Potencials Col·laboradores

Pren 10 minuts per reflexionar sobre aquests temes per identificar organitzacions potencials col·laboradores:

1. Aclareix els Teus Objectius:
   - Defineix els objectius específics que vols assolir mitjançant la col·laboració.
   - Determina en quins àmbits necessites suport o col·laboració.

2. Fes una Avaluació de Necessitats:
   - Avalua els punts forts i febles de la teva organització.
   - Identifica mancances o àrees on cal suport o expertesa externa.

3. Coneix el Teu Públic Objectiu:
   - Identifica els agents clau o grups que poden contribuir als teus objectius.
   - Comprèn els seus interessos, necessitats i prioritats en relació amb els teus propòsits.

Identificació de Socis i Avaluació de Necessitats

Debat en grup sobre els reptes comuns a l'hora d'identificar organitzacions potencials col·laboradores

Ara posem en comú les nostres idees!

Comparteix amb el grup les teves idees principals.

Bloc 3
Planificació Col·laborativa

Principis de la Planificació Col·laborativa

- Visió i objectius compartits: La planificació col·laborativa comença amb una visió comuna i uns objectius compartits. Totes les persones participants han de comprendre i estar d'acord amb les metes que es volen assolir mitjançant la col·laboració.
- Inclusivitat: La col·laboració ha d'incloure un grup divers de persones implicades, que aportin perspectives, experiències i coneixements diferents al procés de planificació. La inclusivitat garanteix que totes les veus siguin escoltades.
- Comunicació oberta: Una comunicació efectiva és fonamental. Les persones participants han de sentir-se còmodes expressant idees, preocupacions i comentaris de manera oberta i respectuosa. La comunicació transparent fomenta la confiança.
- Preses de decisions col·lectives: La planificació col·laborativa implica prendre decisions conjuntament, i no pas per una sola persona o un grup reduït. Les decisions han de basar-se en el consens o l'acord majoritari.
- Resolució de conflictes: En la planificació col·laborativa poden sorgir conflictes. Cal disposar de mecanismes efectius de resolució de conflictes per abordar desacords i trobar solucions acceptables per a tothom.
- Rols i responsabilitats clars: Cada participant ha de tenir definits els seus rols i responsabilitats dins el procés de planificació. Aquesta claredat garanteix que tothom sàpiga què s'espera d'ell o ella.

Planificació Col·laborativa

Definició i Assignació de Rols

1. Habilitats i Competències: Assigna els rols segons les habilitats, qualificacions i competències de cada persona, assegurant que estiguin ben preparades per a les tasques a desenvolupar.
2. Experiència i Expertesa: Tingues en compte l'experiència i expertesa rellevant de les persones a l'hora d'assignar els rols, per aprofitar els seus coneixements i trajectòria.
3. Interès i Motivació: Considera l'interès i la motivació de cada persona per ocupar determinats rols, amb l'objectiu de millorar-ne el rendiment i la satisfacció en el treball.

Desenvolupament d'un pla d'acció compartit

1. Objectius i fites clarament definits.
2. Assignació de tasques i responsabilitats: assigna tasques, responsabilitats i terminis a les persones de l'equip per garantir la responsabilitat i la claredat sobre qui és responsable de què.
3. Seguiment i adaptació regulars: estableix un sistema de seguiment continu, informes i adaptació per controlar el progrés i fer els ajustos necessaris durant la implementació del pla.

Bloc 4
Implementació i Sostenibilitat de les Iniciatives Col·laboratives

Assignació de Recursos i Pressupost: conceptes bàsics

- Priorització i avaluació de necessitats: Comença realitzant una avaluació exhaustiva de les necessitats per identificar els requisits específics del teu projecte o organització. Prioritza les necessitats segons la seva importància i alineació amb els teus objectius. Assigna els recursos primer a les necessitats crítiques que tinguin un impacte més gran sobre els objectius.
- Anàlisi cost-benefici: Fes una anàlisi cost-benefici de les diferents opcions d'assignació de recursos. Avalua el possible retorn de la inversió per a cada decisió. Aquesta anàlisi t'ajudarà a prendre decisions informades sobre com distribuir els recursos limitats de manera eficient i efectiva.
- Incorpora flexibilitat en la teva estratègia pressupostària i d'assignació de recursos: Tingues en compte que poden sorgir canvis imprevistos o emergències. Destina una part dels recursos a un fons de contingència per fer front a desafiaments inesperats sense posar en perill l'avanç del projecte

ni el funcionament de l'organització.

Block4
Implementació i Sostenibilitat de les Iniciatives Col·laboratives

Seguiment i Avaluació de les Iniciatives Col·laboratives

- Objectius i Indicadors Clars: Defineix objectius clars i mesurables per a la iniciativa col·laborativa. Aquests objectius han d'estar alineats amb les fites generals de la col·laboració. A més, estableix indicadors clau de rendiment (KPI) específics que permetin mesurar de manera objectiva el progrés i l'èxit. Aquests indicadors poden incloure dades quantitatives, valoracions qualitatives o una combinació de totes dues.
- Recollida i Informes de Dades de Manera Regular: Implementa un procés sistemàtic de recollida de dades per obtenir informació sobre el progrés de la iniciativa. Això pot incloure enquestes periòdiques, entrevistes, grups focals o anàlisi de documents i informes rellevants. També cal establir un calendari d'informes que defineixi quan i com es compartiran les actualitzacions i resultats entre els col·laboradors.

Activitat 1

Disseny d’un Pla d’Implementació d’un Servei de Suport

Creem un pla d’implementació per a un servei de suport (15 minuts)

De manera individual, fes una pluja d’idees sobre els components clau necessaris per implementar el servei de suport (tasques, recursos, responsabilitats i terminis).

Cada persona compartirà un component clau de la seva pluja d’idees.

A partir de les idees compartides, elaborem conjuntament el pla d’acció.

Assignem responsabilitats per a cada tasca o component, de manera que tothom tingui un paper en la implementació.

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Módulo2# Gestió d'equips inclusius

Unitat 1# Estereotips

Organització #ONG ACRA

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de l’Unitat

- Entendre els biaixos inconscients.
- Fomentar l’autoconeixement respecte als propis biaixos.
- Facilitar el diàleg obert i experiències d’aprenentatge compartides al voltant del tema del biaix relacionat amb el pes, promovent l’empatia i el respecte mutu.
- Presentar estratègies pràctiques per abordar i mitigar els biaixos relacionats amb el pes dins dels equips i les comunitats, millorant la inclusivitat en la gestió de programes.
- Crear un entorn de suport.
- Ressaltar les implicacions més àmplies del biaix de pes sobre la salut, l’educació nutricional i la participació comunitària en iniciatives de seguretat alimentària.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat d'escolta
- Capacitat per incorporar la diversitat social i cultural
- Capacitat de pensament crític
- Habilitats de comunicació intercultural i enfocament de sensibilitat intercultural
- Assertivitat
- Capacitat per gestionar dinàmiques de grup
- Justícia social i drets laborals en iniciatives agrícoles i alimentàries
- Nutrició, salut i estils de vida
- Criteris per escollir productors que compleixin requisits de sostenibilitat
- Gestió de personal
- Diferents formes de relació entre productors/es i consumidors/es

Bloc 1
Introducció

Estereotips: Els estereotips són creences o supòsits generalitzats en excés sobre les característiques, comportaments o preferències dels membres d'un determinat grup, basats exclusivament en la seva pertinença a aquest grup (Culture and Psychology, 2020).).

Prejudicis El prejudici es defineix com una actitud adversa o hostil envers un grup o els seus membres, generalment formada sense fonaments justificats o abans de disposar de prou proves. Es caracteritza per creences irracionals i estereotipades (Britannica).

Discriminació: La discriminació consisteix a actuar segons els prejudicis, tractant injustament les persones en funció de la seva pertinença percebuda a un grup, en lloc de fer-ho segons les seves característiques o mèrits. Aquest comportament afavoreix o desfavoreix sistemàticament un grup (APA).

Bloc 1

Biaixos relacionats amb el pes i el seu impacte

- Desigualtat, marginació i divisió social
- Baixa autoestima, augment de l'estrès i manca d'oportunitats en diversos àmbits de la vida com l'educació, la feina i l'atenció sanitària

Bloc 1
Perpetuació en contextos de formació i treball

En contextos de formació:

- Expectatives i judicis per part de formadors/es i participants
- Influència en el rendiment, la interacció i els resultats de l'aprenentatge
- Tracte injust
- Accés desigual als recursos

Bloc 1
Perpetuació en contextos de formació i treball

En contextos laborals:

- Pràctiques de contractació esbiaixades, desigualtat salarial i oportunitats limitades de promoció
- Entorn hostil o poc acollidor
- Afecta la productivitat, la motivació i l'èxit global de l'organització

Bloc 2
Discussions en grup per entendre els biaixos del pes a través de l'IAT

Compartim les nostres experiències personals

Test d'Associació Implícita del Pes (IAT)

Compartim els resultats

Activitat 1

Jocs de rol

Escenari

Bloc 3
Enfocament constructiu

Bones pràctiques

Comunicació Oberta

Escolta Activa

Desmuntar els estereotips

Cercar perspectives diverses

Bloc 3
Enfocament constructiu

Bones pràctiques

Promoure la igualtat i l'Equitat

Evitar Suposicions

Interacció Respectuosa

Bloc 3
Enfocament constructiu

Bones pràctiques

Reforç Positiu

Retroalimentació Contínua

Mecanismes de Resolució de Conflictes

Bloc 3
Enfocament constructiu

Qüestions a tractar

Com es poden aplicar aquestes pràctiques en el nostre entorn de treball?

Com podem construir un entorn més inclusiu?

Bloc 3
Enfocament constructiu

Espai per a l'intercanvi d'experiències sobre bones pràctiques

Comparteix una acció que et comprometis a dur a terme per combatre els estereotips en el teu entorn professional

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 2# Gestió d'equips inclusius

Unitat 2#Lluita contra el discurs d'odi i promoció de la comunicació inclusiva

Organització #ACRA ONG

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de l'Unitat

- Adquirir coneixements, eines i metodologies per definir i reconèixer el discurs de l'odi
- Entendre com evitar o combatre el discurs de l'odi mitjançant la creació d'una comunicació inclusiva

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat d'incorporar la diversitat social i cultural del grup en els continguts formatius i els processos d'aprenentatge
- Enfocament de sensibilitat intercultural
- Capacitat de pensament crític
- Assertivitat i Habilitats de comunicació intercultural
- Capacitat per gestionar la dinàmica de grup

Bloc 1

Introducció i dinàmica per trencar el gel

Bloc 1
Introducció

"Estem envoltats d’odi i de les seves manifestacions verbals"

- Què és el discurs de l’odi i quines conseqüències té?
- Però, sobretot, quines estratègies podem posar en marxa per prevenir els seus efectes inevitables?

Bloc 1
Introducció

A diversos grups socials

- Dones
- Comuinitat LGTBIQ+
- Grups racials i ètnics
- Grups religiosos
- Discapacitat / Capacisme
- Edat (adultisme i edatisme)

Bloc 1
Introducció

Pregunteu-vos:

- El discurs de l'odi es dona a la vostra comunitat?
- Quins són els espais o contextos on es manifesta el discurs de l'odi?

Bloc 2
Reconeixement del discurs de l'odi

Diverses formes de discurs de l'odi: La piràmide de l'odi

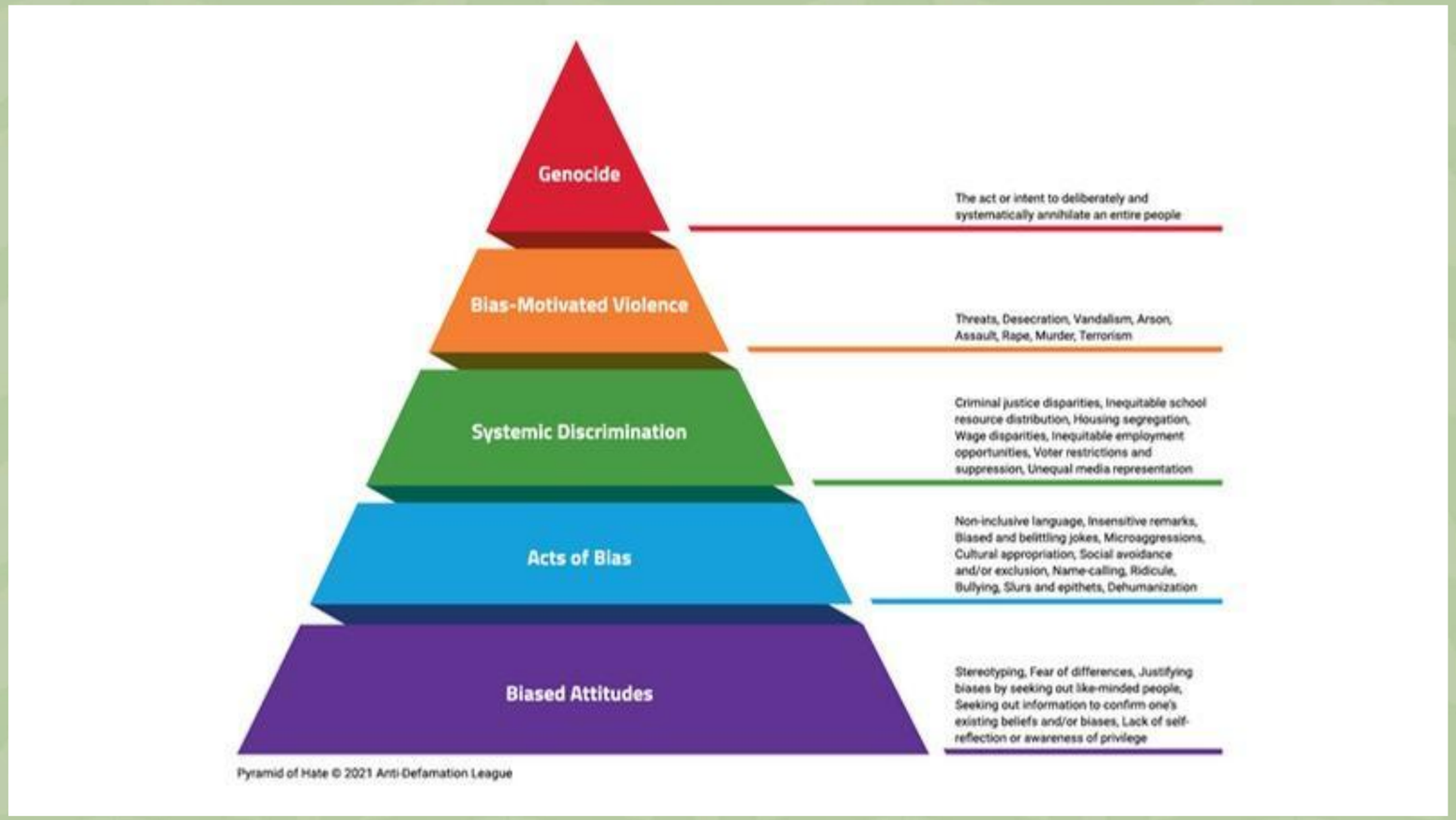

Definició:

"Discurs ofensiu dirigit a un grup o a una persona basant-se en característiques inherents (com ara la raça, la religió o el gènere), i que pot amenaçar la pau social."

Bloc 2
Reconeixement del discurs de l'odi

Tres grans categories

Senyal d'alarma

precoç

Deshumanització i demonització

Violència i incitació

Activitat 1
Dient-ho pitjor

Joc de cartes

- Ordeneu les cartes de “menys greu” a “més greu”
- Com haurien de classificar-se?

Activity 1
Dient-ho pitjor

Posada en comú

Preguntes:

- Us ha resultat fàcil o difícil avaluar els diferents exemples?
- Hi ha hagut desacords importants dins del vostre grup?

Sobre com reaccionar davant el discurs d'odi en línia:

- Creieu que afirmacions com aquestes s'haurien de permetre a Internet?
- Quins són els arguments a favor i en contra?
- Quins mètodes se us acudeixen per abordar el discurs d'odi en línia?
- Com reaccionaríeu si trobàveu aquest tipus d'exemples de discurs d'odi a Internet?

Activitat 2
L’odi dolç

L’odi dolç: maneres suaus d’odiar (ironia, provocacions, acudits)”

“Busquem entre totes i tots frases disfressades de “compliments”

Bloc 3
Què és la comunicació inclusiva

- Les persones tenen preferències i necessitats comunicatives diferents, totes elles han de ser respectades.
- Evitar excloure o discriminar qualsevol persona, tant de manera intencionada com no intencionada.
- La informació ha de ser accessible per a tothom.

Bloc 3
Què és la comunicació inclusiva

- Un entorn d'aprenentatge i de treball acollidor i productiu per a persones adultes de diversos orígens.
- La diversitat es valora i totes les veus són escoltades i reconegudes.
- Una eina poderosa per crear entorns més equitatius i respectuosos.
- Comprensió, empatia i cooperac

Bloc 3

Què és la comunicació inclusiva

Utilitzar un llenguatge neutre en qüestió de gènere

Fomentar una comunicació inclusiva

Abordar les microagressions

Promoure la diversitat de veus

Activitat 3
Bingo Humà

- Mou-te per la sala, inicia converses amb altres persones i troba algú que compleixi una de les afirmacions del teu cartró de bingo
- Anota el nom de la persona i la casella corresponent al teu cartró

L’objectiu és omplir tantes caselles com sigui possible

Activitat 3
Bingo Humà

- Quina ha estat la cosa més interessant o sorprenent que has après sobre algú?
- Creus que l'activitat t'ha ajudat a conèixer millor els teus companys/es?
- T'ha resultat fàcil comunicar-te amb la resta de participants?
- Has compartit el temps equitativament amb totes les persones participants?
- Segons la teva opinió, com ha promogut aquesta activitat la inclusió i la diversitat?

Bloc 4

Preguntes i respostes, debat i conclusions

- Repàs
- Recursos

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 2# Gestió d'equips inclusius

Unitat 3#Aprendre a prevenir i gestionar conflictes

Organització #ACRA NGO

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat d'escolta
- Capacitat d'aprenentatge
- Sentit de la responsabilitat
- Capacitat de pensament crític
- Capacitat de planificació i organització
- Assertivitat
- Capacitat per gestionar dinàmiques de grup
- Capacitat de lideratge
- Ús de metodologies d'aprenentatge basades en el treball
- Gestió de personal

Bloc 1
Introducció i dinàmica per trencar el gel

Activitat 3
Prevenir conflictes

Pluja d’idees:

- Estereotips
- Discurs d’odi
- Comunicació inclusiva

Activitat 3
Prevenir conflictes

Punts clau per a la prevenció de conflictes

Promoció de la diversitat:

- Respectar tots els orígens i trajectòries
- Adaptar les accions perquè siguin adequades per a tothom

Implicació comunitària:

- Les accions preventives i de sensibilització han de ser inclusives i adreçades a tota la població
- Ningú no ha de quedar exclòs- cal incloure tots els membres de la comunitat

EU Food Security HUB

Activitat 3
Prevenir conflictes

Punts clau per a la prevenció de conflictes

Comunicació oberta:

- Comunicació honesta i respectuosa
- Escolta activa i intercanvi d'idees
- Comunicació i col·laboració contínues

Bloc 2
Reconèixer

Pluja d'idees: Senyal d'alerta de conflicte – Causes – Tipus de conflicte

"Un conflicte és una situació de tensió i malestar que sorgeix quan entren en joc punts de vista polaritzats, opinions contraposades, estils de comunicació, actituds, etc.
Quan un conflicte no es gestiona, pot derivar en una escalada de tensió i violència."

- Afrontar els conflictes a temps
- Identificar quin és el problema de fons
- Quines són les parts implicades
- On seria rellevant iniciar el procés de resolució

Bloc 2
Reconèixer

Pluja d'idees: Senyals d'alerta de conflicte

- Tensió, malestar o reaccions desproporcionades
- Silencis, rialles nervioses, persones que comencen a parlar alhora, crits, expressions d'emocions intenses
- Un atac o una crítica forta cap a algú que genera reaccions
- Hi ha temes que s'eviten o que són difícils de tractar

Les causes més habituals del conflicte en un grup:

- El xoc o la tensió entre almenys dues parts i els seus interessos, valors, punts de vista, necessitats, etc.
- La diversitat viscuda com una amenaça

Bloc 2
Reconèixer

Conflictes
relacionats amb la
presa de decisions

Causes d’origen diverses

Un tema que el grup no ha
regulat i que apareix en forma
de conflicte entre persones

Diferències de visions i
presència de subgrups
amb visions polaritzades

Bloc 2
Reconèixers

Tipus de conflictes

Segons:

- Visibilitat
- Les parts implicades
- El contingut

Bloc 3
Desmun atar

Qüestions a tractar

Com has gestionat els conflictes en el passat?

Com començaries a abordar-los?

Per trobar una solució

Anàlisi del conflicte

Identificació dels interessos en competència de cada part i les solucions proposades

Anàlisi de l'actitud de les persones en el moment en què ha sorgit el conflicte

Bloc 3
Desmuntar

Estratègies de resolució de conflictes

- Negociació
- Arbitratge
- Procés de mediació

Qüestions a tractar:

- Com t'imagines un procés de mediació?
- Definició
- Objectius principals
- Passos
- Procediment de mediació

- Com t'imagines el rol del facilitador en aquest pas?

Bloc 3
Desmuntar

El/la facilitador/a hauria de:

- Ajudar a assolir una versió consensuada
- Interessos i posicionaments
- Confiança
- Solució positiva o transformació del conflicte
- Negociar i decidir
- Redactar un acord

Qüestió a tractar

- Què faries en aquest punt?

Bloc 3
Desmuntar

La importància d'establir una estratègia de seguiment

Recapitulació: Com t'imagines que hauria de ser el paper del/la facilitador/a en un procés de mediació?

Bloc 3
Desmuntar

Paper del/la facilitador/a:

- Positive atmosphere and respectful exchange of messages
- Crear un ambient positiu i un intercanvi respectuós de missatges
- Generar reflexió sobre el conflicte
- Treballar aspectes del contingut
- Ajudar a explicar-se millor
- Escoltar amb atenció
- Neutralitzar comportaments negatius
- No fer valoracions ni donar consells, ni definir què és veritat o mentida, què és just o injust, què està bé o malament

Activitat 2
Joc de rol

Escenari Formeu part d'un equip que treballa en un projecte de seguretat alimentària en un país Europeu. L'objectiu del projecte és establir un sistema de distribució d'aliments per subministrar productes frescos a una zona amb mancances.

Grup A: Responsable de la compra, el transport i la gestió del magatzem.

Grup B: També responsable de la compra, el transport i la gestió del magatzem, però amb èmfasi en les pràctiques sostenibles.

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 3# Orientació per a la Formació i la Inclusió Laboral

Unitat 1# Competències transversals bàsiques per a un bon acompliment laboral

Organització #ABD

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- **Fomentar el Creixement Personal i Professional**, ajudant les persones participants a desenvolupar l'autoconcepte, l'autoestima i la confiança per millorar el seu desenvolupament personal i professional.
- **Promoure el Pensament Crític**, potenciant les habilitats de pensament crític per analitzar l'autopercepció i el seu impacte en el rendiment laboral.
- **Facilitar la Comunicació Assertiva**, dotant les persones participants d'habilitats de comunicació assertiva, essencials per a una interacció eficaç.
- **Donar Suport a les Relacions Positives**, proporcionant eines per construir relacions interpersonals positives.
- **Adaptar-se a Entorns Laborals Diversos,** desenvolupant la capacitat d'adaptació a diferents situacions laborals, amb especial atenció als desafiaments específics de les iniciatives relacionades amb la seguretat i la sobirania alimentària, per millorar l'eficàcia de l'orientació laboral.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Capacitat per oferir accions formatives que afavoreixin el desenvolupament de competències personals i professionals
- Critical thinking abilityV
- Assertivitat
- Capacitat per donar suport a l'autonomia i la responsabilitat en l'àmbit laboral

Block 1
Introducció i dinàmica per trencar el gel

Trencagel: Dues Veritats i una Mentida

Aquesta activitat està pensada per ajudar-vos a conèixer-vos millor, trencar el gel i crear un ambient còmode i acollidor.

1. Cada persona compartirà, per torns, dues afirmacions veritables i una de falsa sobre si mateixa.

2. Una persona comparteix les seves tres afirmacions. Després, la resta del grup intenta endevinar quina és la mentida. Finalment, la persona revela quina era l'afirmació falsa i explica la veritat que hi ha darrere de les altres dues.

Bloc 2

Conceptes clau: Autoconcepte, autoestima i confiança

Autoconeixement:

És el procés de reflexió personal que ens permet obtenir informació sobre qui som, què ens agrada, què no ens agrada, en què destaquem, en què tenim dificultats, com ens relacionem amb els altres, com reaccionem davant les situacions de la vida, entre d'altres aspectes. Ens ajuda a prendre decisions i a definir i construir el nostre perfil professional.

Autoestima:

És el concepte que cada persona té sobre si mateixa. El nivell d'autoestima que una persona té influeix molt en la seva qualitat de vida. El respecte per un mateix es basa en dues conviccions: "Sóc digne de ser estimat" i "Tinc valor".

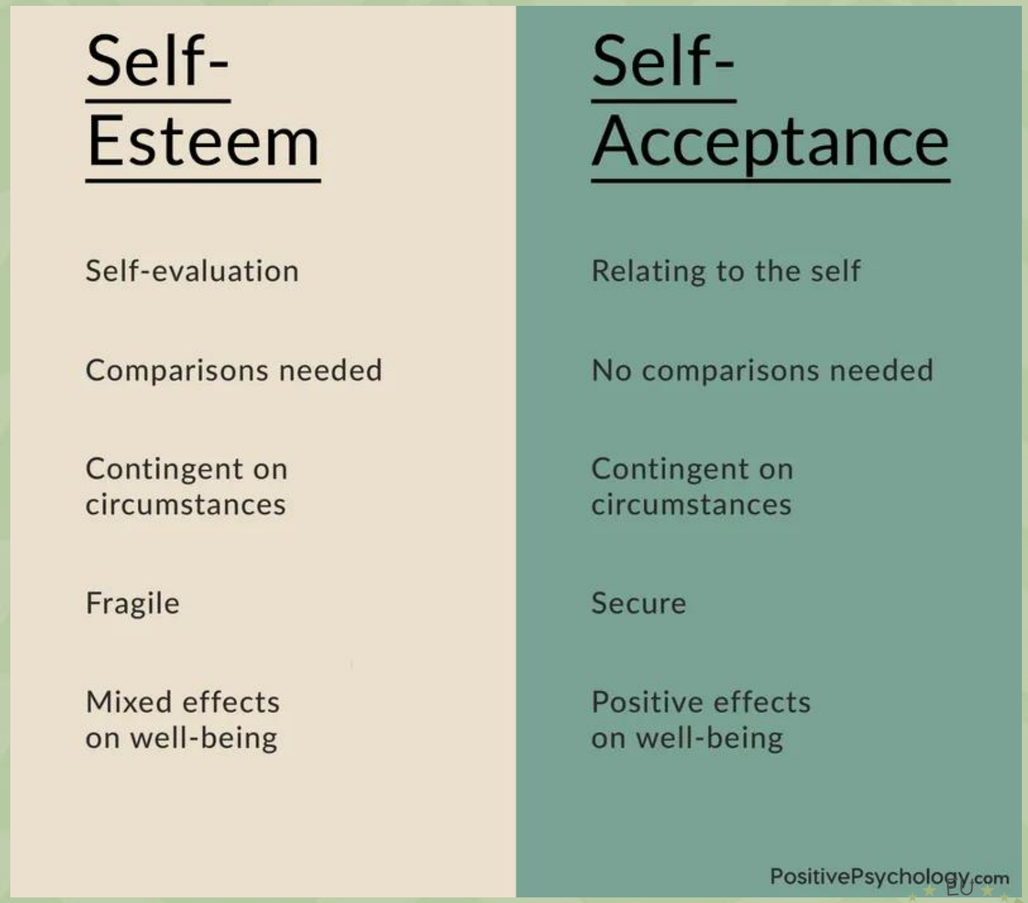

Tinguem present aquesta idea: la única persona de la qual no ens podrem escapar mai som nosaltres mateixos i, per tant, cal que aprenguem a viure bé amb nosaltres mateixos.

Activitat 1
Lista de fortaleses

L'objectiu d'aquesta activitat és identificar les teves fortaleses principals, conèixer en quins àmbits destaques i com pots transferir les habilitats adquirides en la teva vida quotidiana a la recerca de feina.

Revisa la llista de competències VIA

Identifica les 5 característiques amb les quals et sentis més identificat/da

Reflexiona sobre com aquestes característiques poden aplicar-se tant per avançar en el teu pla de carrera com per trobar feina.

Bloc 3
Conceptes clau: Comunicació Assertiva

- **L’assertivitat** és la capacitat d’expressar lliurement les pròpies opinions i sentiments sense vulnerar els drets dels altres.

- Representa una alternativa a l’agressivitat, i les persones assertives solen tenir en compte els seus propis sentiments, desitjos i necessitats, així com els dels altres.

- Aquestes persones busquen establir relacions honestes i autèntiques. El seu objectiu no és guanyar ni que l’altre perdi, sinó comunicar-se amb respecte, sense manipulació, engany ni ofensa.

- Les persones assertives se senten segures d’elles mateixes i solen desenvolupar bones relacions interpersonals.

Bloc 3
Conceptes clau: Comunicació Assertiva

Mira aquest exemple de comunicació en l'àmbit laboral i comenta'l

Assertive v Passive v Aggressive - Clip 6

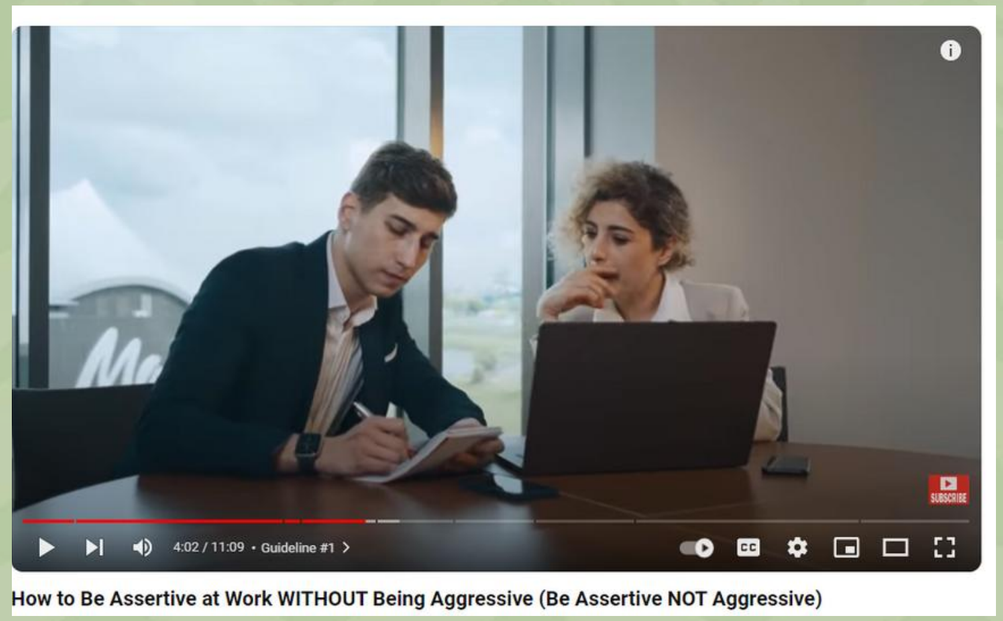

How to Be Assertive at Work WITHOUT Being Aggressive (Be Assertive NOT Aggressive)

Consulta aquesta explicació sobre la comunicació en l'àmbit laboral per obtenir més informació

Conceptes clau
Comunicació Assertiva

Les persones que utilitzen aquest estil de comunicació solen mostrar les següents característiques personals:

- Tenen una autoestima elevada.
- Mostren pensaments i actituds positives que faciliten les relacions.
- Assumeixen la responsabilitat de les seves accions, tant si són bones com dolentes.
- Accepten els altres.
- Entenen els seus propis drets i els drets de les altres persones.
- Saben quan expressar els seus pensaments i emocions.
- Utilitzen paraules i gestos adequats segons la situació.

Conceptes clau
Comunicació Assertiva

Beneficis de saber comunicar-se de manera assertiva:

1. Resoldre conflictes sense fer-se mal a un mateix ni a altres persones.
2. Preservar o fins i tot enfortir les relacions.
3. Millorar l'autoestima en sentir-se capaç de demanar el que es vol i es necessita.
4. Tenir un major control sobre els impulsos primaris, emprant estratègies saludables de canalització emocional per a un mateix i per als altres.
5. Incrementar l'empatia, ja que les opinions diferents no generen inseguretat i es transmet respecte cap a les opinions alienes.
6. Reduir les discussions, dedicant menys temps a barallar-se i més temps a dialogar i arribar a acords més ràpidament.
7. Projectar una imatge positiva d'un mateix davant dels altres, mostrant confiança sense deixar de ser respectuós i mantenint la calma en situacions conflictives.

Conceptes clau
Comunicació Assertiva

El model de comunicació assertiva busca aconseguir un resultat efectiu fent-ho de manera adequada i en el moment oportú. Així, aquest model pretén crear un estat comunicatiu efectiu sense agredir els altres i sense sotmetre's a la voluntat o desitjos dels altres. Però, com podem aconseguir-ho? A continuació, es presenten els principals passos a seguir:

1. Expressa Com et Sents: Desenvolupar aquest primer pas és essencial. Expressa els teus sentiments sobre la situació de manera oberta i sincera. Fes-ho en primera persona: "Em sento…" i evita escalar el conflicte. Quan ho expresses des dels teus sentiments, l'altra persona serà més receptiva i oberta al diàleg i a la col·laboració. No ho expressis mai en segona persona ("Em fas sentir...") perquè això responsabilitza a la persona interlocutora i, com a conseqüència, es pot sentir atacat/ada i defensar la seva actitud o punt de vista.

2. Digues Què en Penses: Comunica tot el que penses sobre la situació o el conflicte en qüestió. Expressa el teu punt de vista de manera honesta, clara i concisa, i accepta altres punts de vista sense excuses, acusacions ni judicis.

3. Expressa què Voldries Que Passés: Explica de manera concisa què t'agradaria que passés a partir d'ara respecte al conflicte o la situació actual, i mostra agraïment per l'atenció de l'altra persona així com la voluntat que els teus desitjos siguin tinguts en compte.

Activitat 2
Practiquem la comunicació assertiva (en grups)

- **Escenari 1: Demanar ajuda:** Tens una càrrega de feina aclaparadora i observes que una companya, la Sarah, té una mica de temps lliure. Necessites la seva ajuda amb un projecte, però et costa demanar-la. Com et podries adreçar a la Sarah de manera assertiva per demanar-li suport sense sentir-te culpable?

- **Escenari 2: Gestionar una persona que interromp:** Durant una reunió d'equip, un company, en John, interromp constantment i desvia la conversa amb comentaris fora de tema. Et costa mantenir la concentració i l'eficiència de la reunió. Com podries abordar el comportament d'en John de manera assertiva durant la trobada?

- **Escenari 3: Canvi de reserva en un restaurant:** Tu i la teva parella heu fet una reserva per sopar en un restaurant per una ocasió especial. Tanmateix, per imprevistos, heu de canviar l'hora de la reserva. Com trucaries al restaurant de manera assertiva per demanar el canvi sense posar-te nerviós/a?

- **Escenari 4: Soroll dels veïns** Els teus veïns fan festes sorolloses fins tard a la nit sovint, i això et dificulta dormir. Vols abordar el problema sense generar conflictes. Com podries parlar amb ells de manera assertiva per comentar la situació del soroll?

Activitat 2
Practiquem la comunicació assertiva (en grups)

- Què has après sobre tu mateix/a?
- Com descriuries el teu estil de comunicació?
- Quina ha estat la part més difícil de ser assertiu/iva?

Bloc 4
Conceptes clau
Relacions Interpersonals

- **Relacions Interpersonals:** Fan referència a la manera com les persones es connecten entre elles, explorant les seves emocions, sentiments, interessos, activitats socials i més. Són tan intrínseques a la vida humana que poden estar regulades per lleis, tradicions o costums. La capacitat de gestionar aquestes relacions és una fita clau en el creixement personal d'una persona.

- **Relacions Íntimes o Afectives:** Cerquen un vincle profund amb altres persones i es caracteritzen per diferents graus d'afecte. Es basen en la confiança, el desig de permanència, sentiments agradables, protecció, solidaritat i pertinença. Inclouen relacions com l'amor i l'amistat.

- **Relacions Superficials:** Es basen en una interacció superficial, sovint en fases inicials o poc profundes, siguin agradables o no. Són connexions breus, sense gaire significat emocional ni impacte a llarg termini, com les que establim amb desconeguts o persones amb qui només coincidim puntualment, com un passatger en un avió.

Conceptes clau
Relacions Interpersonals

- **Relacions Circumstancials:** Es troben en un punt intermedi entre les relacions íntimes i les superficials. Implica persones amb qui interactuem de manera regular, però amb qui no mantenim un vincle emocional profund. Aquest tipus de relació pot esdevenir més profunda o més superficial amb el temps, segons les circumstàncies. Un exemple clar serien les relacions amb companys/es de feina.

- **Relacions de Rivalitat:** Deriven de l'enemistat, la competència o emocions més intenses com l'odi. Són relacions generalment negatives que poden activar les nostres emocions en diferents graus, però no formen part del cercle íntim. Tot i això, poden canviar de categoria segons l'evolució de la relació. Aquí hi trobem els rivals o enemics.

- **Relacions Familiars:** Inclouen les persones amb qui compartim vincles familiars o genealògics, aquelles amb qui hem nascut o crescut. Moltes d'aquestes relacions poden incloure una certa autoritat, fet que pot generar sentiments d'amor o de rebuig. Poden ser més o menys profundes, però tendeixen a mantenir-se en el temps. Els progenitors en són l'exemple més representatiu.

Activitat 3

El Repte de la Integració a una Nova Feina

L'objectiu d'aquesta activitat de rol és ajudar a aplicar els coneixements sobre les relacions interpersonals en un context professional, concretament en el moment d'iniciar una nova feina. Prepara per als aspectes socials de la integració al lloc de treball i proporciona habilitats pràctiques per gestionar les relacions i la comunicació de manera efectiva en el nou entorn laboral.

Escenaris d'una nova feina:

- Escenari 1: Presentar-te a un nou equip.
- Escenari 2: Resoldre un conflicte amb una persona companya.
- Escenari 3: Participar en una reunió d'equip.
- Escenari 4: Demanar ajuda o orientació a una persona companya.
- Escenari 5: Donar i rebre feedback d'una persona supervisora.

Activitat 3

El Repte de la Integració a una Nova Feina

Retroalimentació i debat

Bloc 5
Conceptes clau: Adaptabilitat i Responsabilitat

El concepte d'**adaptabilitat** fa referència a la capacitat d'ajustar de manera àgil i adequada la pròpia conducta davant de canvis en l'entorn o en funció de les persones amb qui es relaciona. Les persones amb un alt grau d'adaptabilitat solen destacar per:

- **Mantenir una actitud positiva davant els canvis:** Quan s'enfronten a modificacions en el seu entorn professional, responen amb serenitat i optimisme, i es mostren actives per adaptar-se a les noves condicions.
- **Ajustar el comportament segons les indicacions de superiors i companys/es:** Modifiquen la seva manera d'actuar a partir de les orientacions rebudes, reconeixent la necessitat o conveniència dels canvis.
- **Fer front ràpidament a problemes que sorgeixen en la seva tasca professional:** Responen de forma eficaç a les dificultats dins de les seves funcions, sense sortir dels límits del seu rol i obligacions.
- **Assumir noves tasques, metodologies o situacions desconegudes:** Davant de nous reptes o procediments, mostren una alta capacitat per acceptar i incorporar els canvis amb predisposició i flexibilitat.

Bloc 5
Conceptes clau
Adaptabilitat i Responsabilitat

Gestió del canvi: La gestió del canvi és un enfocament sistemàtic per abordar els canvis dins d'una organització. Implica planificar, implementar i sostenir els canvis de manera efectiva.

Relacionada amb aquest enfocament, una competència clau és l'**agilitat per aprendre,** entesa com la capacitat d'aprendre ràpidament a partir de l'experiència i d'incorporar nous procediments, mètodes i informació rellevant.

Resiliència: L'adaptabilitat està estretament vinculada a la resiliència, és a dir, la capacitat de recuperar-se davant de contratemps i desafiaments

Innovació i creativitat: En molts contextos laborals, l'adaptabilitat es relaciona amb la innovació i la creativitat. Les persones treballadores amb una alta capacitat d'adaptació solen generar amb més facilitat noves idees i enfocaments.

Conceptes clau
Una Comprensió més Profunda de la Responsabilitat

La responsabilitat, en la seva essència, gira entorn de la cura que oferim tant a nosaltres mateixos com als altres, tot fonamentat en la confiança que els altres dipositen en nosaltres.

Demostrar responsabilitat és una declaració del nostre compromís amb el benestar de la comunitat, i influeix profundament en diversos àmbits de la nostra vida— la família, l'educació, la feina i la participació ciutadana.

Una persona responsable compleix els seus deures amb puntualitat i eficiència. Alguns exemples de responsabilitat són:

- **Responsabilitat cap a un mateix:** mantenir una bona higiene personal, seguir una alimentació adequada i estar informat a través de la lectura.
- **Responsabilitat a la llar:** participar activament en les tasques domèstiques, mantenir l'ordre i la neteja, i estar atent a les necessitats comunes.
- **Responsibility in fulfilling commitments:** ser puntual, complir les promeses, assolir les expectatives i esforçar-se al màxim.
- **Responsabilitat cívica:** estar ben informat, votar, reparar els danys causats als altres, pagar impostos, denunciar delictes, col·laborar en activitats solidàries i tenir cura del medi ambient.

Conceptes clau
Una Comprensió més Profunda de la Responsabilitat

Orientacions pràctiques per fomentar la responsabilitat en l'entorn laboral:

- **Respecta la individualitat:** Evita caure en el parany de comparar-te amb els altres. Centra't en les teves aportacions úniques a l'equip.
- **Accepta la crítica constructiva:** Escolta activament els comentaris constructius. Defensa la teva postura si cal, però no tinguis por de reconèixer els errors. Quan el teu rendiment no compleixi els objectius establerts, intenta entendre'n les causes i aprofita aquests aprenentatges com a oportunitats de millora per al futur.
- **Mentalitat sense excuses:** No busquis excuses; converteix els entrebancs en oportunitats per créixer i aprendre. Evita la temptació de culpar factors externs per eludir responsabilitats.
- **Mantén la motivació:** Continua avançant. Troba satisfacció en la teva feina i considera-la una plataforma d'anàlisi i millora contínua.
- **Positivitat i proactivitat:** Mantén una actitud positiva i proactiva. Afronta les responsabilitats amb entusiasme i una actitud resolutiva. Davant la necessitat d'actuar o de canviar, pren la iniciativa. Aquesta actitud no només reforça la teva reputació, sinó que també et mostra com una persona responsable i referent en el teu entorn professional.

Conceptes clau
Una Comprensió més Profunda de la Responsabilitat

Orientacions pràctiques per fomentar la responsabilitat en l'entorn laboral:

- **Equitat en les tasques:** No valoris les tasques només en funció de la seva importància percebuda. La responsabilitat abasta totes les responsabilitats, independentment de la seva mida o grau d'interès aparent.
- **Afronta els reptes directament**: Davant dificultats imprevistes, com un embaràs no planificat o la repetició d'un curs, és important afrontar-les amb maduresa i responsabilitat en lloc d'evitar-les.
- **Iniciativa pròpia:** Fomenta l'autoresponsabilitat. Compleix les teves tasques sense necessitat de supervisió constant ni d'aprovació externa.
- **Comença per allò petit:** Davant una càrrega de feina elevada o situacions de manca de responsabilitat, comença abordant les tasques més senzilles i assumibles abans de passar a les més complexes.

Activitat4:
Joc de Rol sobre Adaptabilitat i Responsabilitat

Cada participant assumeix un rol dins d'una empresa, incloent-hi perfils com responsables de direcció, caps d'equip i membres de l'equip.

Amb la targeta de rol que teniu, haureu d'interpretar el vostre paper i dur a terme les responsabilitats corresponents dins l'empresa.

Hi ha dues empreses possibles entre les quals podeu escollir: Una fleca o una botiga d'animals

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 3# Capacitació i Orientació per a la Inclusió Laboral

Unitat 2# Competències transversals avançades per al bon acompliment laboral

Organització #ABD

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- Consolidar les competències transversals introduïdes en la unitat anterior i desenvolupar competències avançades essencials per al bon rendiment laboral, incloent-hi el treball en equip, la gestió del temps, la gestió emocional i la gestió de la frustració.
- Emfatitzar la importància de la inclusivitat i la diversitat en els entorns professionals, promovent un ambient on tothom sigui respectat i valorat.
- Dotar les persones participants dels coneixements i habilitats per respondre a situacions de crisi en l'àmbit professional, destacant la importància de mantenir la calma i actuar de manera eficaç davant de situacions difícils.
- Desenvolupar la competència per gestionar els conflictes des d'una etapa inicial, proporcionant estratègies i tècniques individuals per abordar-los de manera eficaç en diverses interaccions laborals.
- Facilitar espais perquè les persones participants puguin aplicar i practicar aquestes habilitats en sessions de dinàmiques de grup, per reforçar-ne l'aprenentatge i millorar-ne l'aplicació a situacions reals.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

Competències generals:

- Capacitat d'escolta
- Capacitat per incorporar la diversitat social i cultural del grup en els continguts formatius i els processos d'aprenentatge
- Responsabilitat
- Capacitat de pensament crític
- Habilitats de comunicació intercultural
- Enfocament de sensibilitat intercultural
- Assertivitat
- Capacitat per gestionar dinàmiques de grup
- Capacitat per oferir accions formatives orientades a la millora de les habilitats personals i professionals
- Metodologies d'aprenentatge basades en el lloc de treball

Competències específiques:

- Capacitat per atendre el públic
- Gestió de personal
- Management of incidents

Bloc 1
Gestió Emocional i Tolerància a la Frustració

La intel·ligència emocional mostra la capacitat d'una persona per conèixer-se a si mateixa, controlar els seus estats d'ànim i gestionar les seves emocions de manera efectiva per poder viure amb més serenitat. Aquest autoconeixement és també la base per afavorir relacions personals positives.

La gestió emocional és un procés d'aprenentatge que inclou habilitats tan importants com entendre, controlar i modificar els propis sentiments i emocions, però que també ens permet entendre millor com se sent una altra persona.

Tolerància a la frustració fa referència a la capacitat de saber gestionar les nostres emocions davant d'un esdeveniment que no surt com ens havíem imaginat. Les persones amb baixa tolerància a la frustració són molt exigents, especialment amb elles mateixes, però també amb els altres. Alhora, tendeixen a ser rígides, amb poca capacitat d'adaptació i sovint es queden amb l'amargor del que no s'ha aconseguit. D'altra banda, una baixa tolerància a la frustració pot generar dificultats interpersonals, tant en les relacions laborals com familiars o d'amistat, ja que la persona és incapaç de controlar el malestar que sent quan no obté el que vol. Sovint culpen els altres d'haver-se interposat.

Gestió Emocional i Tolerància a la Frustració

Ets emocionalment intel·ligent?

Per què no fas un test per descobrir-ho?

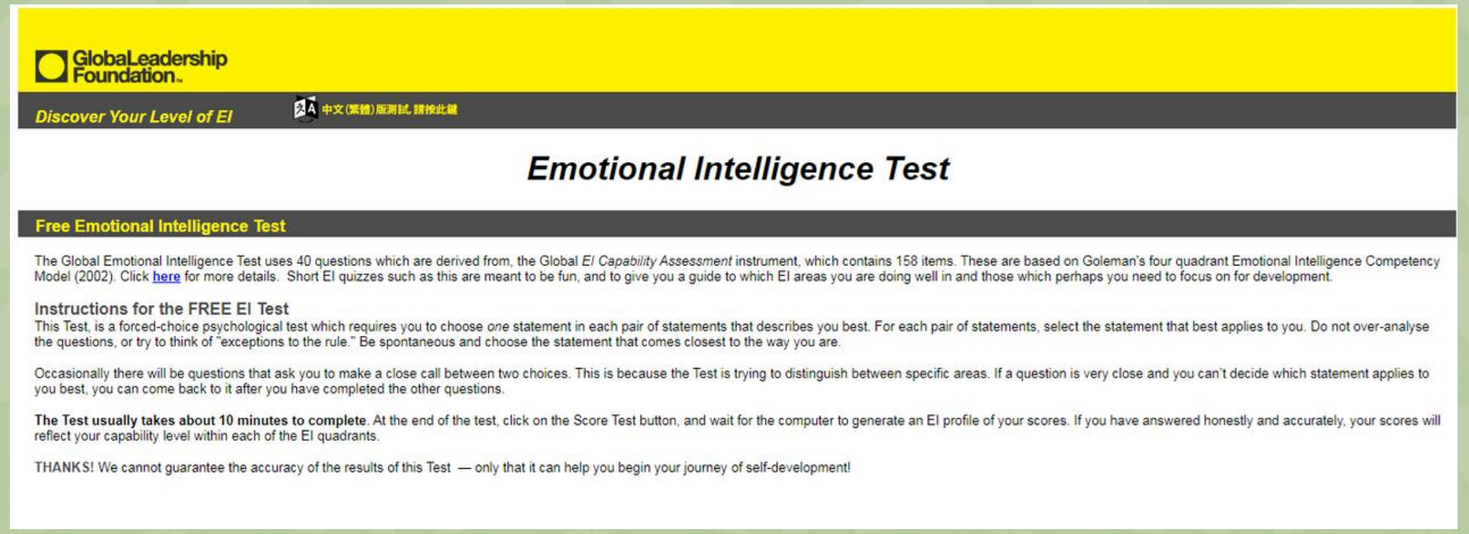

GlobaLeadership Foundation

Discover Your Level of EI

中文(繁體)版測試 請按此鍵

Emotional Intelligence Test

Free Emotional Intelligence Test

The Global Emotional Intelligence Test uses 40 questions which are derived from, the Global *EI Capability Assessment* instrument, which contains 158 items. These are based on Goleman's four quadrant Emotional Intelligence Competency Model (2002). Click here for more details. Short EI quizzes such as this are meant to be fun, and to give you a guide to which EI areas you are doing well in and those which perhaps you need to focus on for development.

Instructions for the FREE EI Test

This Test, is a forced-choice psychological test which requires you to choose *one* statement in each pair of statements that describes you best. For each pair of statements, select the statement that best applies to you. Do not over-analyse the questions, or try to think of "exceptions to the rule." Be spontaneous and choose the statement that comes closest to the way you are.

Occasionally there will be questions that ask you to make a close call between two choices. This is because the Test is trying to distinguish between specific areas. If a question is very close and you can't decide which statement applies to you best, you can come back to it after you have completed the other questions.

The Test usually takes about 10 minutes to complete. At the end of the test, click on the Score Test button, and wait for the computer to generate an EI profile of your scores. If you have answered honestly and accurately, your scores will reflect your capability level within each of the EI quadrants.

THANKS! We cannot guarantee the accuracy of the results of this Test — only that it can help you begin your journey of self-development!

EU Food Security HUB

Bloc 2
Conceptes clau - Gestió del temps

La gestió del temps implica ser capaç d'organitzar i distribuir correctament el temps de què disposem i assignar-lo segons les activitats necessàries per assolir els nostres objectius a curt, mitjà i llarg termini...

Ser capaç d'organitzar i distribuir adequadament el temps s'ha convertit en un requisit no només per a l'eficiència, sinó, encara més important, per a la salut física i mental. Gestionar el temps vol dir assignar-lo segons les prioritats.

Per tant, és inevitable que, si no ens impliquem personalment en l'organització del nostre temps, siguin els altres i les circumstàncies externes en general qui, amb l'augment de demandes, acabin condicionant què fem i quan ho fem, amb el resultat conegut que "l'urgent acaba dominant sobre l'important".

Source: Wikimedia commons

Tasques Urgents i Importants

La clau principal per gestionar correctament el temps és diferenciar entre les tasques urgents i les importants:

→ Una tasca urgent és una demanda o necessitat immediata.

→ Una tasca important és alguna cosa molt convenient o de gran rellevància, però que no requereix una acció immediata en termes de temps.

Ara bé, què és important i què és urgent? La teoria és molt senzilla, ja que només hi ha dos conceptes i la intersecció entre ells:

	IMPORTANT	NO IMPORTANT
URGENT	FES-HO ARA	DELEGA LA TASCA
NO URGENT	DECIDEIX QUAN HO FARÀS	FES-HO MÉS ENDAVANT

Conceptes clau
Hàbits perjudicials

- Dir que sí a tot
- Viure en mode “apagar focs”
- Procrastinar
- No gestionar les interrupcions
- Anar corrents a tot arreu (estrès)

Recomanacions per combatre els mals hàbits

1. **Marca’t objectius**: Que siguin clars i realistes per saber què vols aconseguir.
2. **Estableix prioritats**: Defineix quines tasques són urgents i quines són importants, i actua en funció d’aquesta prioritat.
3. **Estableix una rutina**: Defineix horaris i tasques que puguis mantenir. Allunya’t de les distraccions i dels lladres de temps.
4. **Fes pauses**: Delimita un període de temps, per breu que sigui, entre cada tasca per descansar i atendre el que és important.
5. **Demana ajuda**: Identifica quan necessites suport, no és res dolent i pot aportar-te molts beneficis.
6. **Aprèn a delegar**: No ho pots fer tot sol/a. Delegar tasques i confiar en l’equip és fonamental.

Bloc 3
Conceptes clau
Gestió de conflictes

Un conflicte és una situació de tensió i malestar que sorgeix quan entren en joc punts de vista polaritzats, opinions contraposades, estils de comunicació, actituds, etc.

Quan un conflicte no es gestiona adequadament, pot derivar en una escalada de tensió i, fins i tot, en violència. Per això és essencial saber abordar els conflictes a temps, ja que com més s'intensifiquin, més difícil serà gestionar-los.

Davant d'un conflicte, les persones implicades poden mostrar actituds diferents. Algunes d'aquestes actituds poden generar malentesos i situacions poc clares, que poden esdevenir un obstacle per al procés de resolució del conflicte o, fins i tot, per reconèixer-ne l'existència.

Bloc 3
Conceptes clau
Gestió de conflictes

Les actituds més habituals davant d'un conflicte són les següents:

- Evasiva: davant la incapacitat d'afrontar el conflicte, no s'admet o s'evita, deixant-lo latent amb la possibilitat que torni a aparèixer en qualsevol moment.
- Conformista: en lloc de lluitar per trobar una solució, s'opta per encaixar en el problema. Aquesta actitud sol generar infelicitat.
- Culpabilitzadora: es busca algú a qui culpar, ja sigui un mateix o una altra persona. No ajuda a trobar solucions.
- Competitiva: es pretén sortir guanyant per sobre de l'altra persona. Genera ressentiment i és probable que el conflicte reaparegui, perquè una part es percep com la perdedora.
- Transigent: facilita la solució perquè pensa que és el millor. Pot indicar que no li importa gaire o que prefereix cedir abans que preocupar-se per trobar solucions.
- Col·laboradora o cooperativa: les diferents parts treballen juntes per trobar solucions i arribar a un acord guanya-guanya. Parteix d'una posició de confiança en l'altre i en un mateix, intentant entendre ambdues posicions. Aquesta actitud creativa és la millor manera de resoldre un conflicte de manera positiva i enfortir la relació.

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució deConflictes

Hi ha tres habilitats individuals que cal desenvolupar per contribuir positivament al reconeixement i la resolució dels conflictes:

1. Escolta activa i comunicació assertiva

- Mantenir el Contacte Visual, fer Gestos d'Afirmació i d'ànim, i donar respostes reflexives per mostrar que estàs plenament implicat en la conversa i receptiu al missatge.
- Parafrasejar, fer Preguntes Aclaridores o Recapitular el que ha dit l'altra persona per assegurar-te que has entès correctament el seu missatge.
- Oferir un Moment de Silenci un cop l'altra persona ha acabat de parlar, per donar-li l'oportunitat d'afegir allò que encara no ha expressat.
- Acceptar la Perspectiva de l'Altra Persona sense fer una crítica immediata.

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució de Conflictes

Hi ha tres habilitats individuals a desenvolupar per contribuir positivament al reconeixement i a la resolució de conflictes.

Per a una comunicació eficaç i assertiva, aquí tens algunes recomanacions addicionals. A veure si pots relacionar-les:

- Dir "no" amb Respecte
- Sol·licitar Canvis
- Gestionar les Crítiques
- Fer Elogis als Altres

- "La teva dedicació i esforç són realment inspiradors"
- "Agrairia que poguéssim establir reunions d'equip regulars per millorar la coordinació"
- "Agraeixo la proposta, però aquesta setmana no m'hi puc comprometre"
- "Gràcies pels teus comentaris, com podem abordar aquesta qüestió de manera constructiva?"

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució de Conflictes

- Dir "no" amb Respecte
- Sol·licitar Canvis
- Gestionar les Crítiques
- Fer Elogis als Altres

- "La teva dedicació i esforç són realment inspiradors"
- "Agrairia que poguéssim establir reunions d'equip regulars per millorar la coordinació"
- "Agraeixo la proposta, però aquesta setmana no m'hi puc comprometre"
- "Gràcies pels teus comentaris, com podem abordar aquesta qüestió de manera constructiva?"

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució de Conflictes

Hi ha tres habilitats individuals a desenvolupar per contribuir positivament al reconeixement i a la resolució de conflictes.

Les afirmacions en primera persona ("jo")

- Permeten a la persona que parla promoure una comunicació clara i efectiva.
- Ajuden a expressar què necessita o com percep una situació, fomentant la comprensió i l'empatia.
- Indiquen que qui parla assumeix la responsabilitat de les seves emocions i necessitats, fet que pot motivar l'altra persona a fer el mateix.
- Contribueixen a construir un enfocament de resolució de conflictes no acusatori.
- Expressen com se sent o què pensa la persona que parla sense culpar l'altra.

Aquest enfocament redueix la probabilitat que l'altra part adopti una actitud defensiva. Això facilita que ambdues parts puguin mantenir una conversa constructiva i pot ajudar a desescalar el conflicte.

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució de Conflictes

Aquí tens tres habilitats individuals a desenvolupar per contribuir positivament al reconeixement i a la resolució de conflictes.

Regulació emocional

S'utilitza per prevenir actituds volàtils i insults durant la gestió i resolució de conflictes. Alguns consells:

1. Reconeixement de les emocions: El primer pas per regular les emocions és ser conscient del que un sent. Per exemple, quan notes que t'enfades durant una discussió, reconeix aquest sentiment en lloc de negar-lo o reprimir-lo.
2. Establiment de límits: Establir i comunicar límits personals en les relacions pot ajudar a regular les emocions evitant situacions que podrien provocar malestar emocional.
3. Tècniques de respiració: Quan et sentis aclaparat o estressat, pots practicar exercicis de respiració profunda per calmar la resposta fisiològica davant emocions intenses. Inspira profundament i lentament, aguanta uns segons la respiració i expira lentament, centrant-te en l'aire que entra i surt.
4. Pauses temporals: Si et sents sobrepassat per les emocions durant una discussió o un desacord, fer una petita pausa per calmar-te i recollir els teus pensaments pot ser una estratègia eficaç de regulació emocional.

Conceptes clau
Habilitats individuals per al Reconeixement i la Resolució de Conflictes

Pren-te un minut per observar aquest diagrama sobre la regulació emocional.

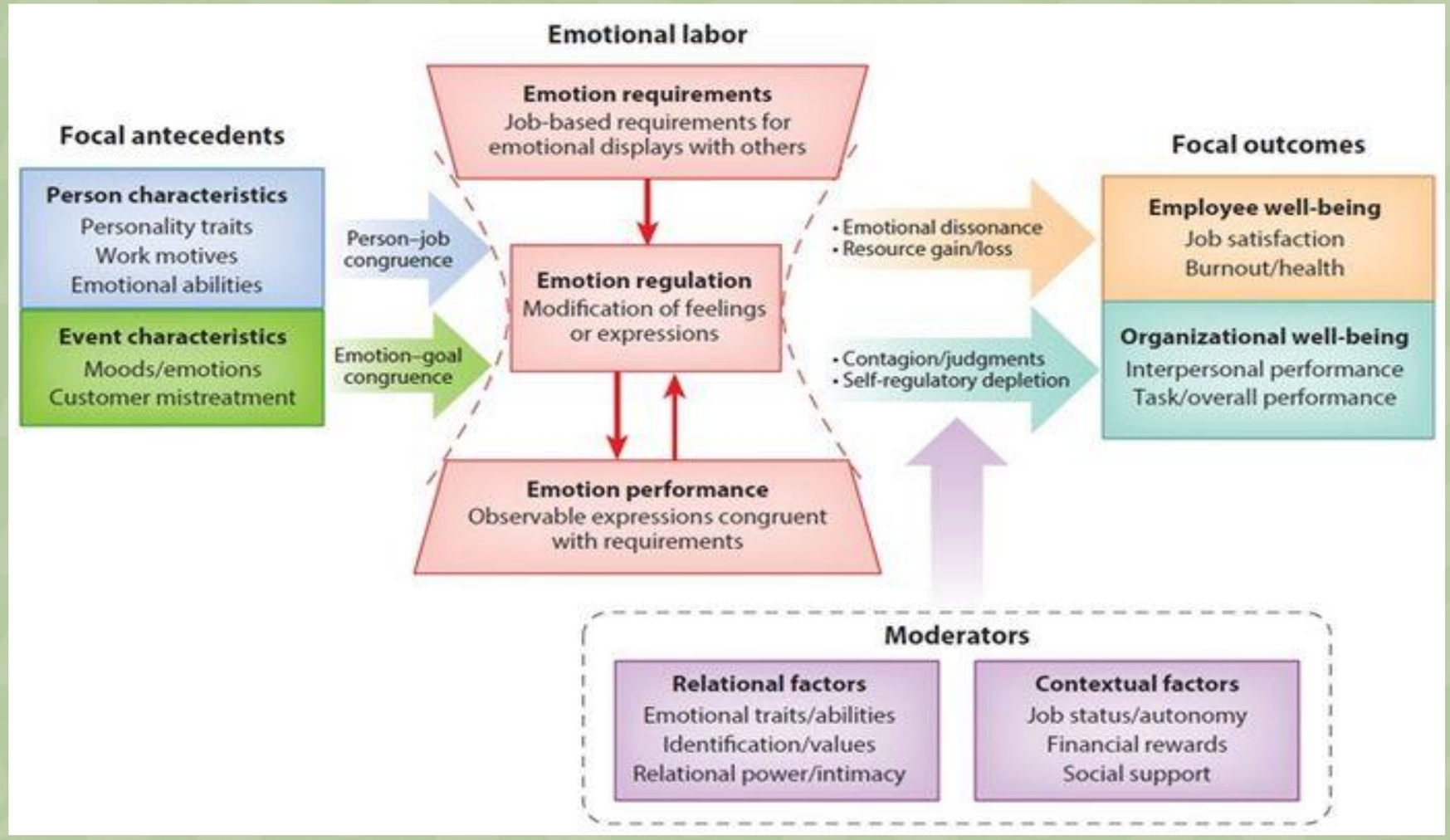

Bloc 4
Conceptes clau
Treball en equip

TEAMWORK

El treball en equip, com a competència personal, consisteix en la disposició individual i la col·laboració amb altres persones en la realització d'activitats per assolir objectius comuns, intercanviant informació, assumint responsabilitats, superant les dificultats que sorgeixin i contribuint a la millora i el desenvolupament col·lectiu.

Bloc 4
Conceptes clau
Treball en equip

Les característiques d'un bon treball en equip són:

- Hi ha la presència d'un líder que guia i orienta l'equip, però no el controla. El rol de lideratge és compartit.
- Les reunions són espais oberts de debat on els membres col·laboren en la resolució de problemes.
- Hi ha una cohesió clara, un esperit col·lectiu enfocat a les tasques i satisfacció amb la qualitat dels processos de treball.
- Es parla del treball, es treballa conjuntament i predomina la cooperació entre els membres. Tothom és motor de l'equip.
- Els membres són responsables d'ells mateixos i també de l'equip.
- Innovació constant: es milloren els procediments existents o se n'inventen de nous. L'objectiu és obtenir els mateixos o millors resultats amb menys recursos.
- S'aconsegueix una integració harmoniosa de les funcions i activitats a realitzar.

Activitat 1
Arribar A l´illa

Aquesta és una dinàmica de resolució de conflictes, treball en equip i comunicació. Els objectius de l'activitat Arribar a l'illa són els següents

- Analitzar la capacitat d'afrontar un conflicte.
- Analitzar els rols que s'assumeixen i com evolucionen durant el debat.
- Analitzar el procés de presa de decisions en el grup.
- Analitzar com és la comunicació i com flueix.

Activitat 1
Arribar A l'illa

ESCENARI

Tots sou a bord d'un vaixell que navega per aigües salades no potables i es troba a set unitats de distància d'una illa deshabitada i desconeguda. Aquestes unitats no es mesuren en metres, quilòmetres, hores ni minuts; són unitats especials que només es poden avançar si es llencen certs objectes del vaixell. És important aclarir que, independentment del pes o volum dels objectes llençats, cada objecte permet avançar una unitat de distància. Tal com s'ha dit, l'objectiu final és arribar a l'illa, i per això els membres de la tripulació hauran de triar llençar 7 dels 10 objectes disponibles a bord per tal que el vaixell pugui avançar. Cal tenir en compte que no es pot consumir menjar durant el trajecte, ja que aquest no és un viatge físic ni temporal.

Les característiques de l'illa són desconegudes: pot ser que hi hagi o no vegetació, que hi hagi o no aigua potable, només se sap que no hi viu cap altra persona. Pot ser que hi hagi o no animals. L'estada de la tripulació a l'illa durarà exactament seixanta dies, i després d'aquest període, un equip de rescat els vindrà a recollir. Ara bé, aquí apareix el dilema: la tripulació només podrà conservar tres dels deu objectes que tenen a bord. A més, cal recordar que els objectes llençats no es podran recuperar. Això significa que la tripulació haurà de prendre decisions crítiques sobre què és essencial per a la seva supervivència i benestar durant aquest període.

Activitat 1
Arribar A l'illa

Elements que el grup té a bord del vaixell:

- Un recipient amb bidons plens amb seixanta litres d'aigua potable.
- Una maleta amb records personals: per exemple, fotografies de la família, cartes d'amor, quaderns de primària, regals especials rebuts en dates importants... Cadascú imaginarà que dins aquesta caixa hi ha els objectes més estimats sentimentalment.
- Un contenidor amb seixanta llaunes d'un quilo cadascuna; vint de fruita, vint de verdures i vint de carn, embotits, etc.
- Una pistola automàtica amb seixanta carregadors de vint-i-quatre bales cadascun.
- Un maletí amb cent cinquanta milions de dòlars en efectiu i el bitllet guanyador d'un sorteig d'un cotxe d'última generació, un pis en una ciutat escollida i una vila.

Activitat 1
Arribar A l'illa

- Un maletí de primers auxilis amb medicaments, sèrum, betadine, alcohol, llumins, gases, cotó, tisores, agulla, fil, cinta adhesiva, etc.
- Una capsa amb els llibres preferits del membre de la tripulació, llibretes en blanc, llapis i bolígrafs.
- Una capsa amb diversos objectes sagrats, pertanyents a una església que havia d'enviar-los amb aquest vaixell a una altra seu eclesiàstica, i el membre de la tripulació es va oferir a fer-ne el transport. Inclou relíquies.

Activitat 1
Arribar A l'illa

- Un equip de supervivència que conté ganivet, alicates, tornavís, martell, claus, brúixola, llumins, martell, claus, brúixola, llumins, encenedor, agulla, fil, hams, fil de pesca, tisores, etc.
- Una caixa amb una ràdio gravadora i cintes amb la música preferida del membre de la tripulació. La ràdio funciona com a receptor i en cap cas com a transmissor. A la caixa hi ha bateries perquè pugui estar encesa dia i nit durant els seixanta dies d'espera del rescat. L'antena és prou potent per captar les emissores que el membre de la tripulació està acostumat a escoltar. Rep modulació d'amplitud, modulació de freqüència i ones curtes.

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 3#Capacitació i Orientació per a la Inclusió Laboral

Unitat 3# Tancant el cercle: Construint la teva imatge professional

Organització #ABD

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- Millorar les habilitats de comunicació i d'entrevista
- Desenvolupar les habilitats necessàries per definir i comunicar la pròpia identitat, valors i fortaleses en un context professional
- Proporcionar als participants els coneixements i les habilitats per crear currículums efectius basats en competències que reflecteixin la seva marca personal
- Capacitar els participants amb els coneixements i les eines necessàries per moure's pel mercat laboral

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

Competències generals:

- Capacitat de planificació i organització
- Capacitat per identificar competències
- Capacitat per oferir accions formatives per millorar habilitats personals i professionals
- Habilitats de mentoria
- Coneixement de les necessitats del mercat laboral i dels canals d'accés a oportunitats d'ocupació
- Capacitat per incorporar la diversitat social i cultural del grup als continguts formatius i als processos d'aprenentatge

Competències específiques:

- Capacitat per donar suport a l'autonomia i la responsabilitat
- Gestió de persones

Introducció
Conceptes clau
Currículum basat en competències

Un currículum basat en competències és un document que destaca les competències i qualificacions clau d'una persona.

A diferència del currículum tradicional, que se centra en l'experiència laboral i l'ordre cronològic, el currículum per competències posa l'accent en les habilitats i experiències més rellevants per a la feina sol·licitada. És especialment útil per a persones que canvien de carrera o que tenen períodes sense ocupació.

Aquest tipus de currículum és una eina per definir i comunicar la marca personal. Mostra les habilitats, l'expertesa i els valors únics d'una persona, creant una imatge coherent i atractiva en diversos entorns professionals. Quan el currículum i la marca personal estan alineats, el missatge és més fort i transmet el valor diferencial del candidat/a dins del sector professional escollit.

Conceptes clau
Currículum basat en competències

Diferències principals entre currículum tradicional i currículum basat en competències

Els currículums tradicionals comencen amb les dades de contacte i un objectiu professional, seguits d'un llistat cronològic de l'experiència laboral. En canvi, els currículums per competències comencen amb un resum de competències o qualificacions, posant èmfasi en les habilitats, assoliments i capacitats abans d'exposar la trajectòria laboral. Mentre que els currículums tradicionals destaquen l'historial d'ocupació i la progressió professional, els basats en competències mostren què pot fer una persona i com de bé ho pot fer. Reconèixer aquestes diferències és essencial per adaptar el currículum als requisits específics d'una feina.

Conceptes clau
Currículum basat en competències

Aquí tens un exemple

PIERRE-LOUIS LEFÈVRE, MBA

17, rue de Beaujolais
75001 Paris, France

Seeking Opportunities in USA or EMEA
LinkedIn References

pierrelouislefèvre@cyberemail.fr
Telephone: (+33)(0) 1.42.96.56 27

INTERNATIONAL SALES & BUSINESS DEVELOPMENT EXECUTIVE

Accomplished, entrepreneurial, and results-driven senior sales and business development executive with 15 years of success in expanding and growing sales and business development initiatives in territory (USA, EMEA, and APAC).

Lived and worked in USA, France, Belgium, UK, and China. Unsurpassed commitment to quality and professionalism that directly impacts company image and customer loyalty. Bilingual in English and French with dual nationality (USA/EU).

Offer partnership with a small- or medium-size business in order to grow sales and develop business in the territory. For other companies, I have

- **Exceeded aggressive sales targets** in both start-up and established organizations (intangibles and services), including growth consulting, information services, training, e-learning, publishing, and new media.
- **Delivered compelling value propositions** to key C-level decision-makers within strategic accounts, including Cisco, HP, and Dell. Skilled in the consultative/solution sales process with emphasis on building trusted advisor relationships.
- **Delivered measurable ROI** in sales volume, market share, pipeline, closure rates, RFP requests, and margins.

EXPERTISE

- International Sales
- Global Contract Negotiations
- Territory Penetration & Expansion
- Business & Financial Acumen
- Board-Level Presentations
- Sales Forecasting & Budgeting
- Recruiting
- Training High-Performing Sales Teams
- Managing Interdisciplinary Work Teams
- Distributor Channel Development
- Business Planning
- Strategic Account Development
- Sales Office Start-Up
- Cross-Cultural Business Protocols

PROFESSIONAL EXPERIENCE

CSCL E-LEARNING SERVICES, INC., New York, NY — *01/2006–Present*

Global education and consulting group. Leader in collaborating with sales leadership teams and building revenue-driven organizations through training and coaching of clients' customer-facing individuals with focus on selling to C-level suite.

VICE PRESIDENT OF BUSINESS DEVELOPMENT EMEA (based in Paris, France)

Aggressively recruited to drive new business and greater penetration of existing accounts across EMEA and to recruit C-level executives in Europe. Report to USA-based president.

- **Ranked #1 in revenue production** in EMEA and #2 globally out of 12 peers.
- **Exceeded 2009 sales targets** by delivering an increase of 25% on 2008 revenues.
- **Grew account base** beyond tier-1 industry leaders and delivered 25% of revenues in 2009 via new business contracts, an increase of 10% over 2008.
- **Expanded business** via existing accounts and increasing margin sales in year-over-year revenues with Cisco growing 300% and Dell increasing 125%.
- **Generate substantial repeat and referral business** by building trusted advisor relationships with key decision-makers at firms such as Cisco, Dell, Thomson Reuters, Microsoft, Honeywell, and Avaya.

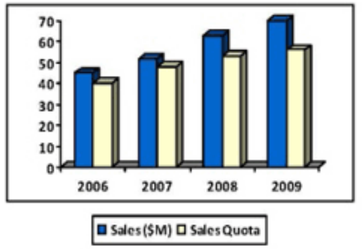

Conceptes clau
Currículum basat en competències

1. Identificació de les competències clau
2. Èmfasi en les habilitats transferibles
3. Estructuració del currículum
   - Guies de format i disseny del currículum
   - Importància d’un llenguatge clar i concís
   - Seccions apropiades i el seu ordre
     - Resum/Qualificacions
     - Skills
     - Experiència professional
     - Formació acadèmica

Activitat 1
Descobrint les Teves Competències

Quines habilitats se'm donen especialment bé?

De quins èxits em sento més orgullosa/orgullós?

Quins punts forts tinc que em fan destacar en un context professional?

Treball en grup

Identificació de competències

Redacció d'un esborrany de currículum

Compartició i retorn

Conclusions

Conceptes clau
Marca Personal

PLa marca personal o imatge professional és un concepte mitjançant el qual es treballa la pròpia imatge com si fos una marca comercial, amb l'objectiu d'aconseguir una diferenciació i èxit professionals.

Quan parlem de marca personal, no ens referim només a les habilitats o pràctiques professionals, que també són molt importants, sinó que inclou una combinació de competències i experiències que et defineixen.

Amb la presència creixent de les noves tecnologies i les xarxes socials, és més necessari que mai transmetre una marca personal clara i transparent que comuniqui la teva identitat i el teu valor. Per això, construir, potenciar i controlar la teva pròpia marca personal t'ajudarà a generar noves oportunitats i assolir metes i objectius.

Conceptes clau
Marca Personal

Fixa’t en aquests consells per treballar la teva marca personal

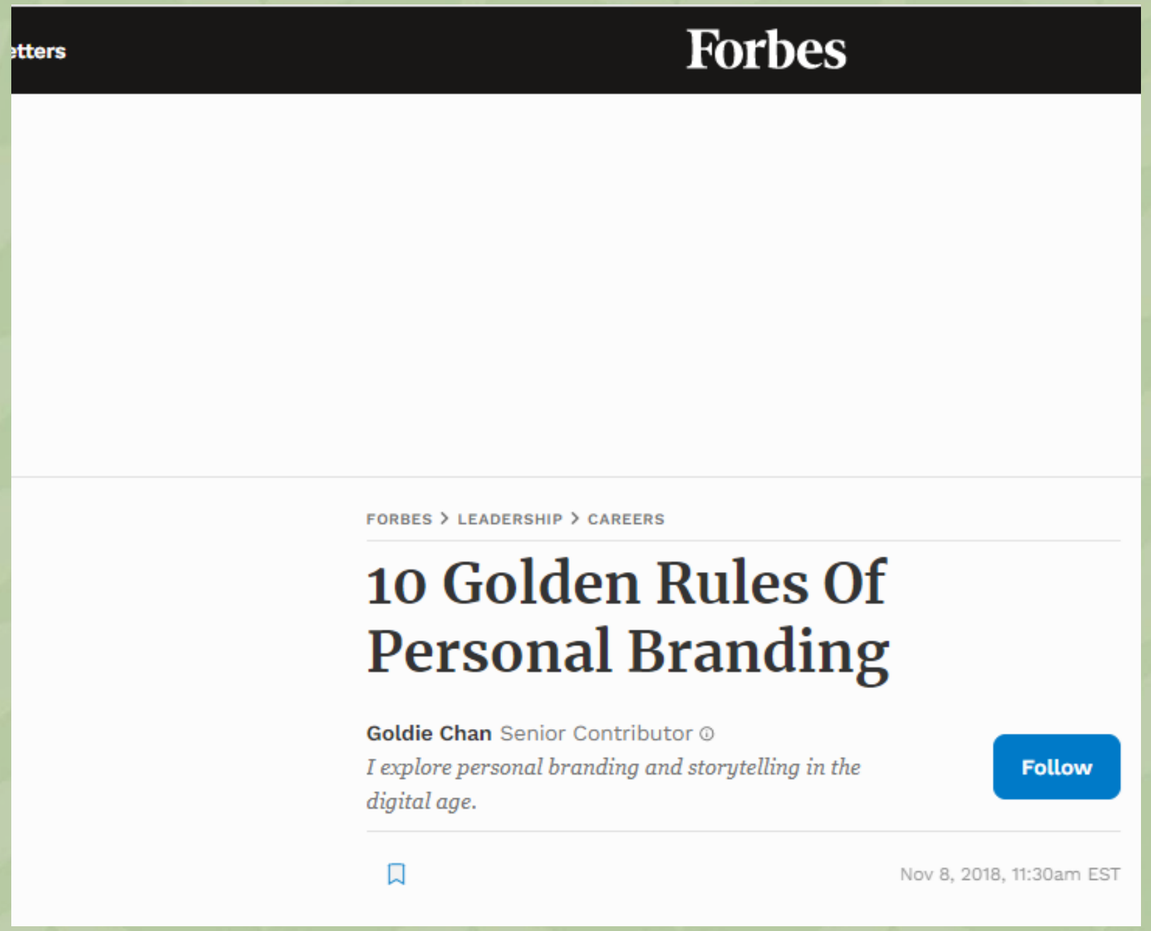

Objectius – Públic objectiu – Missatge – Imatge – Accions – Resultats

- Defineix els teus objectius
- Determina el teu públic objectiu
- Defineix el teu missatge i estil de comunicació
- Dissenya la teva imatge corporativa
- Planifica les teves accions
- Mesura els resultats

Conceptes clau
Per què és Rellevant Treballar la Marca Personal?

1. **Diferenciació dels Competidors:** Gairebé tots els sectors professionals tenen molta competència. Diferenciar-te i oferir un valor nou i innovador a través de la teva marca personal pot ajudar-te a destacar.
2. **Visibilitat:** Una marca personal ben desenvolupada et proporciona més visibilitat, cosa que pot portar a més oportunitats i possibilitats.
3. **Desenvolupament de la Imatge Personal i Professional:** El procés de treballar la marca personal t'ajuda a entendre millor el teu perfil personal i professional, i aporta transparència sobre les teves aspiracions i objectius.
4. **Posicionament i Missatge:** Una marca personal ben construïda et posiciona professionalment i dona més força i claredat al teu missatge.

Activity 2
ESimulació d’“Elevator Pitch”

Aquesta activitat de rol convida les persones participants a sortir de la seva zona de confort i millorar les seves habilitats comunicatives i de presentació. En presentar l’“elevator pitch” d’un company/a, es fomenta una comprensió més profunda de les fortaleses i aspiracions de l’altre, alhora que es desenvolupa la capacitat per expressar amb eficàcia la pròpia marca personal.

Activitat 3
Simulació d'Entrevista de Feina

Etapes de la Simulació:

- **Salutació:** La primera impressió és clau. Presenta't amb naturalitat i mantingues la calma. Una encaixada de mans ferma transmet confiança. Mentre els tímids dubten, els valents ja han anat, han vençut i han tornat. L'entrevistador hauria de mantenir una actitud neutral.
- **Comentari introductori:** L'entrevistador pot intentar trencar el gel i reduir una mica la tensió. És la seva responsabilitat prendre la iniciativa.
- **Desenvolupament:** Per tenir èxit no n'hi ha prou amb tenir qualitats, cal saber vendre-les. L'entrevistador no té poders telepàtics per saber com ets. Per tenir èxit, has de mostrar les teves qualitats i saber-les comunicar. Intenta respondre les "preguntes més típiques d'una entrevista de feina" que trobaràs en la secció següent d'aquest document. L'entrevistador formula les preguntes que consideri rellevants. Per acabar, s'hauria d'informar la persona candidata sobre el lloc ofert o bé donar-li l'oportunitat de fer preguntes. Pots demanar informació sobre la feina, l'empresa o les condicions laborals, però deixa que sigui l'entrevistador qui tregui el tema del salari.
- **Comiat:** L'objectiu és entendre com continuarà el procés de selecció. Assegura't que el comiat sigui cordial.
- **Després:** Utilitza l'experiència per aprendre. Extreu conclusions amb el grup, a nivell individual o amb la persona que ha fet d'entrevistador/a. Analitza què es pot millorar i quins aspectes han estat positius.

EU Food Security HUB

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 4# Concientización i activació comunitària

Unitat 1# Formació de grups: lideratge i apoderament cap a

Organització #ACRA

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- Capacitar les persones beneficiàries per crear un grup cohesionat i sòlid.
- Transferir la capacitat de lideratge per conduir un grup o comunitat.
- Fomentar l'autonomia i la responsabilitat del grup.
- Acompanyar els participants a treballar els seus valors personals i els valors col·lectius del grup.
- Treballar la construcció de grup i l'empoderament individual i col·lectiu.

Competències desenvolupades en aquesta unitat

- Gestió i desenvolupament del treball comunitari i de processos participatius.
- Capacitat per afrontar la desmotivació de l'alumnat.
- Capacitat de lideratge (habilitat per influir en el comportament dels altres per assolir objectius comuns i per exercir el rol de líder d'un grup o equip, generant entusiasme i compromís entre els membres).
- Habilitats de mentoria i coaching.
- Capacitat per donar suport a l'autonomia i la responsabilitat dels estudiants en el treball de camp.

Bloc 1

Introducció i dinàmica per trencar el gel

Bloc 2
Construir un grup

Per sensibilitzar i activar una comunitat, és important començar per un/a mateix/a, com a membre d'un grup.

El primer pas és precisament construir un equip cohesionat i sòlid: la creació del canvi i l'assoliment d'alguns objectius són més fàcils d'aconseguir si treballem junts/es.

Bloc 2
Construir un grup

Les activitats de construcció de grup i equip són oportunitats perfectes per promoure el Treball en Equip, la Comunicació dins del grup i les Habilitats de Lideratge. Són útils per connectar més amb nosaltres mateixos/es, crear millors relacions i col·laborar dins l'equip.

L'activitat relacionada amb aquest bloc és l'Activitat 4 – Un grup format per nosaltres.

Bloc 3
Liderar un grup

Després d'haver construït un grup cohesionat i sòlid, és important reflexionar sobre com liderar-lo.

Activitat 1
Líders i habilitats de lideratge

Líders

Debat conjunt
Temps: 10min

Preguntes per fer-vos:

- Què és un líder?
- Qui són els líders dels grups?
- Què vol dir liderar un grup?

Liderar un grup no vol dir ser el “cap” del grup: també en grups democràtics i amb estructures horitzontals, de vegades és necessari comptar amb algunes figures de lideratge.

Ser líder no vol dir prendre totes les decisions ni guiar verticalment els/les participants. Vol dir representar l’ànima i la imaginació del grup i encarnar unes capacitats que poden ser útils per a tots els membres.

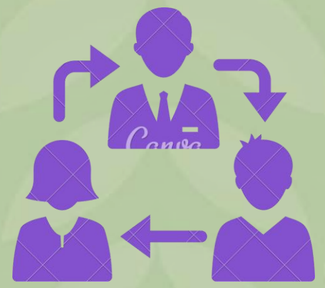

El lideratge no és un rol fix ni únic: qualsevol persona pot esdevenir líder si té o adquireix les habilitats necessàries.

Especialment en grups vulnerables, és important que aquest rol sigui flexible i intercanviable, per tal que tots els participants puguin desenvolupar les seves competències.

Activitat 1
Líders i habilitats de lideratge

Debat conjunt
Temps: 10min

Habilitats de lideratge

Preguntes per fer-vos:

- Què vol dir “habilitats de lideratge”?
- Quines són les habilitats de lideratge?

Bloc 3
Conduir un grup

Habilitats de lideratge

Podem resumir les habilitats de lideratge en tres categories.

Construïu i dissenyeu el pòster plegats!

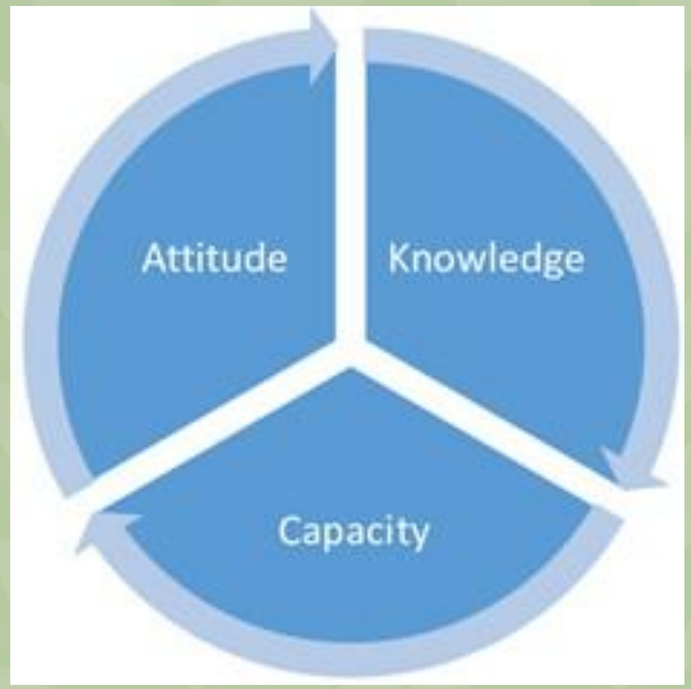

Bloc 3
Conduir un grup

Habilitats de lideratge

Coneixement: necessites saber

Per liderar un grup, és necessari disposar del bagatge de coneixement sobre el projecte, l'essència, els objectius, l'horitzó, etc. del grup.

Bloc 3
Conduir un grup

Habilitats de lideratge

Capacitat: necessites saber com fer-ho

Per liderar un grup, cal tenir algunes capacitats, saber com fer les coses.

Les capacitats depenen del grup que lideris, però per exemple poden ser la capacitat de gestió, capacitat pràctica, etc.

Ja pots tenir aquestes capacitats o pots aprendre-les.

Bloc 3
Conduir un grup

Habilitats de lideratge

Actitud: necessites saber com ser

Per liderar un grup, és necessari tenir certes actituds, que pots tenir de forma natural o que pots aprendre a adquirir.

Algunes d'aquestes actituds poden ser:

ser empàtic, amable, practicar l'escolta activa; però també saber ser escoltat/a i respectat/a i saber crear espais on les persones participants se sentin acollides, segures, escoltades i respectades.

Activitat 2
Habilitats de lideratge al meu grup

Debat en 3 subgrups:
Temps: 15min

- Què necessites saber - saber fer - saber ser per liderar aquest grup?
- Reflexioneu i debateu sobre els coneixements, capacitats i actituds que ha de tenir la persona líder del grup al qual pertanyeu.

Activitat 2
Habilitats de lideratge al meu grup

Pregunta 1:

Coneixements

Quins són els coneixements que tenim, basats en la imaginació i l'horitzó del grup?

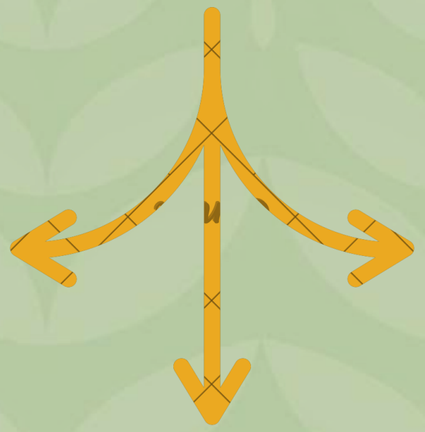

Pregunta 2: Capacitats

Quines són les coses que ha de saber fer la persona líder del nostre grup?

Pregunta 3: Actituds

Quines són les actituds que ha de tenir la persona líder del nostre grup?

Activity 2
Habilitats de lideratge al meu grup

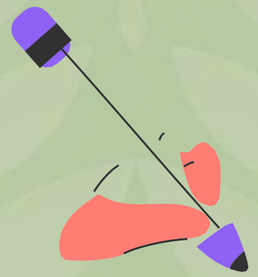

Dibuixeu i escriviu tota aquesta informació en el pòster de l'**Activitat 1 "Líders i habilitats de lideratge"**, connectant les habilitats d'"una persona líder de grup" amb les habilitats de "les persones líders del nostre grup".

Bloc 4
Procés d'empoderament

El procés de lideratge és també un procés d'empoderament.

- Permet a les persones participants treballar sobre si mateixes, identificar quins són els seus punts forts i febles i, en conseqüència, poder treballar-hi i aportar-los al grup, per tal de posar en valor cada membre.
- Som un col·lectiu, però també som persones individuals. Portem al grup la nostra personalitat, així com les nostres fragilitats i potencialitats.
- Cal "pensar col·lectivament", però també és necessari treballar sobre un/a mateix/a.
- Un grup està format per imaginació, objectius i desitjos; però sobretot, està format per persones. No ho oblidem.

Bloc 4
Procés d'empoderament

Algunes normes necessàries:

- Aquest és un espai segur: els prejudicis, els judicis sobre les persones i la manca de respecte han de quedar fora d'aquest espai. Tothom ha de sentir-se segur, no jutjat i lliure per expressar-se.

- En aquest espai no hi ha observacions ni comentaris "estúpids" o insignificants, ja que tots provenen de la pròpia percepció, expressió i punt de vista personal de cada persona.

- És important escoltar activament.

Activitat 3
Empoderament: el grup i jo

Només hi ha una norma:

Totes les persones faran un esforç conscient per crear un espai acollidor, on no hi hagi judicis i on totes siguin escoltades activament i se sentin segures per expressar-se amb llibertat.

Activitat 3
Empoderament: el grup i jo

Preguntes

- Què puc aportar a aquest grup?
- Quins són els meus coneixements, capacitats o actituds que poden ser valuosos per al grup?

Debat en subgrups de 4 persones
Temps: 20min

Activitat 3
Empoderament: el grup i jo

Ara, individualment:

Dibuixa, escriu o expressa de manera creativa en un o diversos post-its la teva resposta a les preguntes:

- Què puc aportar a aquest grup?
- Quins són els meus coneixements, capacitats o actituds que poden ser valuosos per al grup?

Individualment
Temps: 10min
Crea com a mínim un post-it per a cada habilitat

Activitat 4
Un grup format per nosaltres

Vam començar explicant que tot comença amb la construcció d'un grup..

Ara, construïm el grup a partir de les observacions, els punts de vista, les aportacions, els pòsters i les cartes que hem creat conjuntament.

Activitat 4
Un grup format per nosaltres

El grup està format pels nostres valors, coneixements, capacitats i actituds individuals.

Els nostres valors poden ser les nostres habilitats.

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 4# Conscienciació i activació comunitària

Unitat 2#Desitjos, canvi, imaginació: autoactivació i activació comunitària

Organització #ACRA

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Uniatat

- Reflexionar sobre els desitjos col·lectius, el canvi i la imaginació col·lectiva.
- Capacitar les persones participants per crear una comunitat que pugui dur a terme els seus objectius i desitjos.
- Crear un grup capaç d'entendre la seva pròpia imaginació del canvi en el món.
- Crear un grup que pugui trobar, conjuntament, eines per sensibilitzar.
- Construir un grup que pugui esdevenir un agent de canvi.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Gestió i desenvolupament del treball comunitari i de processos participatius.
- Capacitat per afrontar la desmotivació de les persones estudiants.
- Capacitat per afavorir l'autonomia i la responsabilitat de les persones estudiants en el treball de camp.

Bloc 1
Introducció i dinàmica per trencar el gel

Bloc 2
Estructurar el treball en grup mitjançant la planificació i la participació: la metodologia del world cafè

L'activació comunitària només pot ser efectiva i sostenible en el temps si compta amb la implicació directa i activa de totes les persones que en formen part.

Per aconseguir-ho, és necessari crear espais segurs i inclusius que afavoreixin la participació real de les persones, i que alhora siguin capaços de posar en circulació els interessos, desitjos i idees de la ciutadania, especialment aquelles subjectivitats els interessos i necessitats de les quals solen estar infrarepresentats.

Per activar una comunitat i motivar la seva acció,
és important tornar a posar els desitjos al centre i treballar l'imaginari col·lectiu
de les persones participants per generar nous espais i formes d'acció.

Activitat 1
World cafè: desitjos, canvi i imaginació

Plantegeu les preguntes, feu una pluja d'idees i canvieu de taula:

- What motivates you to be here today?
- Quins desitjos et mouen?
- Quin canvi t'agradaria impulsar i com t'imagines la teva vida, la teva comunitat o la societat si aquest canvi es fes realitat?
- Quins són els obstacles que dificulten aquest canvi?
- I quines solucions proposaries?

Temps: 45 minuts de treball per taules - uns 15 minuts per taula → 5 minuts per pregunta. Identifiqueu entre 2 i 3 problemàtiques; i entre 2 i 3 possibles solucions

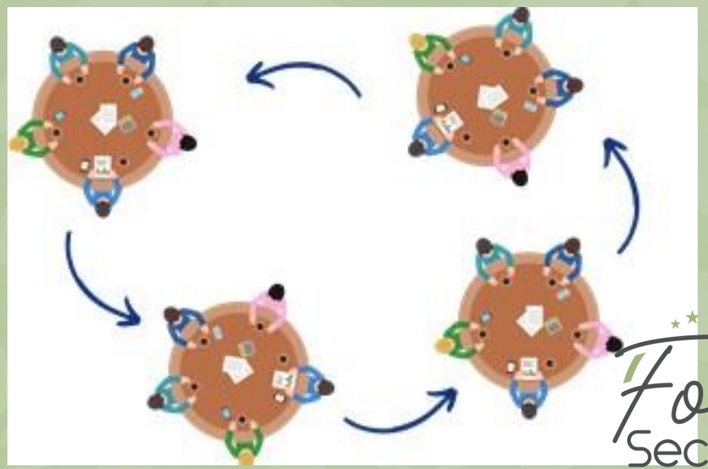

Activitat 1
World cafè: desitjos, canvi i imaginació

Posada en comú en plenari

Temps: 15 min,
5 minuts per taula/ facilitator/a

Bloc 3
Sensibilització i activació comunitària a càrrec del nostre grup

- Fins ara, hem passat molt de temps construint el nostre grup, raonant plegats sobre els líders i les habilitats de lideratge, reconeixent el nostre valor dins del grup, parlant del nostre imaginari col·lectiu, dels desitjos, dels objectius i del canvi que volem dur a terme.
- Ara podem començar a parlar de com aquest grup pot sortir dels seus propis límits.
- Podem començar a preguntar-nos com podem sensibilitzar i activar una comunitat.

Activitat 2
Ara com podem sensibilitzar plegats?

Mireu més enllà de nosaltres: pòster de la Unitat 1

Ara que som un col·lectiu de valors, és moment de superar les nostres fronteres.

Intenteu respondre a la pregunta:

- Com podem sensibilitzar plegats?

Debat / pluja d'idees en grup
Temps: 20 min

Activitat 3
Com podem comunicar el nostre imaginari?

Individualment, amb post its
Temps: 10min

Preguntes:

- Quines són les eines que tens o que necessites per comunicar els teus desitjos, objectius i la teva visió de la vida, de la comunitat i de la societat més enllà d'aquest grup?
- Com pots comunicar el teu imaginari a la teva comunitat de pertinença?
- Com pots comunicar el teu imaginari a una comunitat a la qual no pertanys?

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 4# Conscienciació i activació comunitària

Unitat 3# Narratives: per a l'autoactivació i comunicar-se

Organització #ACRA

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Objectius de la Unitat

- Donar eines al grup per crear la seva pròpia narrativa per sensibilitzar tant dins com fora de la comunitat.
- Proporcionar habilitats per comunicar col·lectivament el propòsit del grup.
- Treballar l'activisme i estimular-lo, reflexionant sobre com explicar la causa.
- Generar impacte dins de la comunitat i més enllà d'aquesta.

Competències desenvolupades en aquesta unitat

- Gestió i desenvolupament del treball comunitari i dels processos participatius.
- Capacitat per afrontar la desmotivació de les persones participants.
- Capacitat per donar suport a l'autonomia i la responsabilitat de de les persones participants en el treball de camp.

Bloc 1
Introducció i dinàmica per trencar el gel

Bloc 2
Què és una narrativa

“Les narratives són importants a l’hora de definir, reforçar o transformar estructures de poder social i polític desiguals, les quals sostenen i legitimen els discursos d’odi i totes les formes de discriminació i extremisme”.

El terme *narratives* s’utilitza sovint com a sinònim d’*històries*, però les narratives solen contenir molts més elements que aquestes.

De fet, hi ha un element clau que diferencia una cosa de l’altra: la relació entre les múltiples històries i esdeveniments que ajuda a donar-los sentit, situant-los dins d’un marc narratiu més ampli.

Bloc 3
Sensibilització i activació comunitària a càrrec del nostre grup

- By far, we have spent a lot of time building our group, reasoning together on leaders and leadership skills, recognizing our value in a group, talking about our collective imagination, desires, goals and change we want to carry on.
- Now we can start talking about how this group can go out of its borders.
- We can start asking how we can raise awareness and activate a community.

Bloc 2
Què és una narrativa

Elements d'una narrativa

- **Estructura**: està composta per tres moments. El primer és el moment inicial, que és interromput per un conflicte o dilema (segon moment), i que finalitza amb la seva resolució o transformació (moment final).
- **Personatges**: hi ha els protagonistes, que poden ser presentats com a heroïnes o herois, sovint acompanyats pels antagonistes.
- **Context**: context sociocultural i històric en què la narrativa adquireix significat.
- **Relacions**: connexió entre els personatges; la seva relació pot ser positiva o negativa.
- **Significat**: a diferència de l'argument, la història o la crònica, una narrativa presenta una connexió entre els personatges principals, el seu comportament i les seves accions (història individual) amb el context general i el panorama més ampli (història col·lectiva).

Bloc 2
Què és una narrativa

Les narratives polítiques i socials poden influir profundament en l'opinió pública i són una eina potent per a la sensibilització i la conscienciació.

Tres dimensions d'aquestes narratives:

Dimensió emocional:les emocions més utilitzades són la por, l'esperança i la ràbia.

Dimensió temporal: permet establir un vincle entre el passat, les causes i els orígens del moment de canvi, el present i el futur.

Dimensió espacial: permet a l'espectador o espectadora trobar el seu propi posicionament i perspectiva dins el context general de la història.

Bloc 2
Què és una narrativa

Tres dimensions d'aquestes narratives

Exemple:

DIMENSIONS OF THE NARRATIVE UNDERLYING "PACK AND GO HOME"

Emotional dimension

"We are suffering because of unemployment and crime"; "we fear the situation will get worse" (fear and anger)

Spatial dimension

"This happens to us in our country now."

Temporal dimension

"Our country was great and prosperous. Now it is not anymore. The reason for it is the arrival of migrants." "If we, today, get rid of them, then tomorrow, we will get our jobs back." Jobs represent prosperity and social status.

Bloc 2
Què és una narrativa/Exemple 1

Un exemple de narrativa política: “Yes, we can”

L’any 2008, Obama: “Yes, we can”

- Un iceberg narratiu complex i potent, vinculat a la història personal d’Obama.
- Una narrativa que es pot descriure com a inclusiva, a diferència de l’antiga narrativa del “ens roben la feina”, que és exclusiva, ja que es construeix contra algú altre.

Bloc 2
Què és una narrativa/Exemple 2

Narrativa de la missió de Heifer International:

Una narrativa poderosa i esperançadora sobre l'empoderament, la sostenibilitat i la comunitat, vinculada al tema més ampli de la seguretat alimentària global.

Aquesta narrativa es pot descriure com a inclusiva, ja que se centra en l'esforç col·lectiu per posar fi a la fam i la pobresa. A diferència d'altres enfocaments més exclusius o basats en el "nosaltres contra ells", la història de Heifer destaca les aliances entre persones agricultores i consumidores, i la responsabilitat compartida de donar suport a una agricultura sostenible per a un futur millor.
Se centra en la idea que, amb els recursos adequats, les comunitats poden prosperar.

El missatge d'empoderament a través de l'agricultura sostenible crea un pont entre l'acció individual i el canvi col·lectiu, ressaltant que tothom té un paper en la creació d'un món més just i sostenible. La història està arrelada en l'esperança, i mostra com les solucions a llarg termini poden transformar el cicle de la pobresa i la fam.

Bloc 2
Què és una narrativa

Un exemple de narrativa política: Yes, we can

Anàlisi dels elements:

- **Personatges**: “nosaltres” vs “ells”.
- **Relació**: “nosaltres creiem que podem” vs “algú altre pensa que no podem, que no podríem”.
- **Contingut**:cultura nord-americana optimista.
- **Estructura**: Moment inicial (1), en què “alguna cosa és impossible”," moment disruptiu (2), en què “afirmem que en realitat és possible”, i moment final (3), en què “aconseguirem que sigui possible”.
- **Significat**: “Els Estats Units són un país d’oportunitats. L’esforç i l’optimisme fan que tot sigui possible. La història d’Obama pot esdevenir un model (del macro al micro).”

Bloc 2
Què és una narrativa

Un exemple de narrativa política: Yes, we can

Anàlisi de les dimensions:

Dimensió emocional: L'eslògan "Yes, we can" transmet, principalment, una emoció d'esperança.

Dimensió temporal: Consta d'un "abans", en què "algú pensava que no podíem", i un "després", en què "demostrarem que sí que podem"..

Dimensió espacial:Es fa referència a un *"nosaltres"* obert, perquè tothom hi pot entrar, formar-ne part i esdevenir part de la nostra història.

.

Activitat 1
Crear una història d'"activisme"

Tots/es junts/es /
Alguns exemples /
Pluja d'idees
Temps: 10 min

Elements d'un arc narratiu:

- Context= moment, entorn t → quan i on
- Personatge/s principals → qui
- Missió= què ha de fer el/la protagonista, quin és el seu propòsit → què
- Antagonista/es: persona/es que intenten sabotejar el/la protagonista i la seva missió → contra qui
- Personatge/s secundari/s: algú que ajuda el/la protagonista → amb qui
- Esdeveniment inesperat: passa alguna cosa imprevista→ obstacle
- Final: com acaba
- Busqueu entre totes històries conegudes (contes, pel·lícules, llibres...) i identifiqueu plegades els elements narratius dins d'aquestes històries.

Activitat 1
Crear una història d’“activisme”

Cada membre del grup ha d’escriure un dels 7 elements de l’arc narratiu.

En subgrups de 7 persones Amb paper
Temps: 10 min per escriure i llegir

* Només una “norma”: ha de ser una història d’activisme. La missió ha d’estar relacionada amb una causa social o comunitària per la qual valgui la pena lluitar o activar-se.

Activitat 1
Crear una història d’“activisme”

En subgrups de 7 persones
Temps: 5 min

Pregunta: Quina és la moral de la història?

*Llegiu la història creada i compartiu-la amb la resta de grups!

Activitat 1
Crear una història d’“activisme”

Què hem après:

- Per crear una història és necessari tenir diferents elements que li donin coherència i fluïdesa.
- Cadascuna de nosaltres pot crear un element d’una història.
- La missió era alguna cosa per la qual activar-se o lluitar: ens hem connectat amb la nostra visió i la nostra imaginació del canvi que desitgem, de la qual ja vam parlar a la Unitat 2.

Activitat 2
Crear una comunicació col·lectiva:
Imagina que ets...

- Escolliu una missió.
- Ara imagineu que sou un grup d'activistes que treballa per aquesta missió i heu de comunicar la vostra causa cap enfora.

En subgrups of 5 persones
Temps: 15min

Preguntes - en 3 post-its:

- A qui volem comunicar la nostra causa?
- Amb quines eines podem comunicar la nostra causa?
- Quin tipus d'impacte i canvi volem aconseguir?

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Pregunta: Quins són els Elements de LA NOSTRA narrativa?

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Elements d’un arc narratiu:

Context

Quin és el nostre context?

- Reflexionem sobre el moment actual i l’entorn en què vivim.
- Escrivim conjuntament les característiques del nostre temps i espai.

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Tornem a les activitats de la Unitat 1:

- **Activitat 1 - Lideratges i habilitats de lideratge**
- **Activitat 2 - Habilitats de lideratge al meu grup**
- **Activitat 3 - Empoderament: el grup i jo**
- **Activitat 4 - Un grup format per nosaltres**

Personatge/s principal/s

- Qui és el personatge principal?

* Nosaltres som el personatge principal de la nostra narrativa!

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Missió

Quina és la nostra missió?

Tornem a les activitats de la Unitat 2:

- **Activitat 1 – World cafè: desitjos, canvi, i imaginació**
- **Activitat 2 – Ara com podem sensibilitzar plegats?**
- **Activitat 3 – Com podem comunicar el nostre imaginari?**

v

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Antagonista/es

- Qui són els nostres antagonistes?

Personatge/s de suport

- Qui pot ser el nostre personatge de suport?

Esdeveniment inesperat

Final

Activitat 3

Crear la nostra narrativa col·lectiva

Hem construït una narrativa col·lectiva de qui som i ja podem començar el nostre camí per assolir la nostra missió!

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 5# Economia Circular

Unitat 1# Introducció a l'Economia Circular

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Definir i explicar els principis de l'economia circular en el context de la producció alimentària.
- Reconèixer els beneficis de la producció alimentària circular i les seves aplicacions en situacions reals.
- Participar en discussions col·laboratives per sintetitzar idees i reflexionar sobre els coneixements adquirits.
- Aplicar conceptes teòrics per identificar oportunitats de pràctiques sostenibles dins de la cadena agroalimentària, fomentant un sentit de responsabilitat en el sector verd.

Key Concepts

Introducció a l'economia circular:

El concepte d'**economia circular** proposa un enfocament innovador per a la gestió dels recursos i el creixement econòmic, allunyant-se del model lineal de "produir, usar i llençar". L'economia circular s'inspira en els ecosistemes naturals, promovent **la reutilització, el reciclatge i la regeneració dels recursos**, amb l'objectiu de **reduir els residus i minimitzar la pressió sobre el medi ambient**. Els seus principis fonamentals inclouen eliminar els residus i la contaminació des del disseny, mantenir els productes i materials en ús, i regenerar els sistemes naturals..

Tot i els reptes en la seva aplicació, l'economia circular ofereix **nombrosos beneficis, com ara una major eficiència en l'ús dels recursos, la creació de llocs de treball i una reducció de l'impacte ambiental, alhora que contribueix a la lluita contra el canvi climàtic**. Representa un canvi fonamental cap a un desenvolupament sostenible i ofereix una proposta de convivència regenerativa i equilibrada amb el planeta.

Explicació de l'Economia Circular i com la Societat Pot Repensar el Progrés | Vídeo Animat

Vídeo introductori que explica les idees clau del pensament de l'economia circular

Font: https://www.youtube.com/watch?v=zCRKvDyyHml

Conceptes Clau

Preguntes d'autorreflexió

- Quins són els conceptes clau de l’Economia Circular?
- Quins són els beneficis de l’Economia Circular?
- Pots trobar un exemple d’EC d’un producte o servei que hagis utilitzat?

Conceptes Clau

Els tres principis de l'economia circular són:

1. **Dissenyar per eliminar residus i contaminació**: Repensar i redissenyar productes i sistemes per prioritzar la durabilitat, la reparabilitat i la reciclabilitat, minimitzant així els residus i la contaminació.
2. **Mantenir els productes i materials en ús**: Allargar la vida útil dels productes mitjançant pràctiques com la reutilització, la reparació profunda i el reciclatge, reduint la necessitat de produir i consumir constantment recursos verges.
3. **Regenerar els sistemes naturals**: Fomentar pràctiques regeneratives i restauratives com l'agricultura sostenible i la gestió responsable del territori per garantir la salut a llarg termini dels ecosistemes, reconeixent la interdependència entre el medi ambient i l'economia.

Font:
Three principles of the Circular Economy © Ellen MacArthur Foundation

Conceptes Clau

L’alimentació i l’economia circular

La integració dels principis de l’economia circular en la producció d’aliments ofereix una manera **sostenible i eficien**t de nodrir el planeta. Substituint el model lineal per un **sistema circular**, es dona èmfasi a la reducció del **malbaratament alimentari, la reutilització de recursos i el reciclatge de materials orgànics**. Pràctiques com l’agricultura regenerativa i l’ús responsable dels envasos contribueixen a un planeta més saludable i a una cadena de subministrament alimentària més resilient. Is principis de l’economia circular no només redueixen els impactes ambientals, sinó que també aborden reptes com la **seguretat alimentària** i l’**escassetat de recursos**, fent-los essencials per avançar cap a una producció alimentària més sostenible..

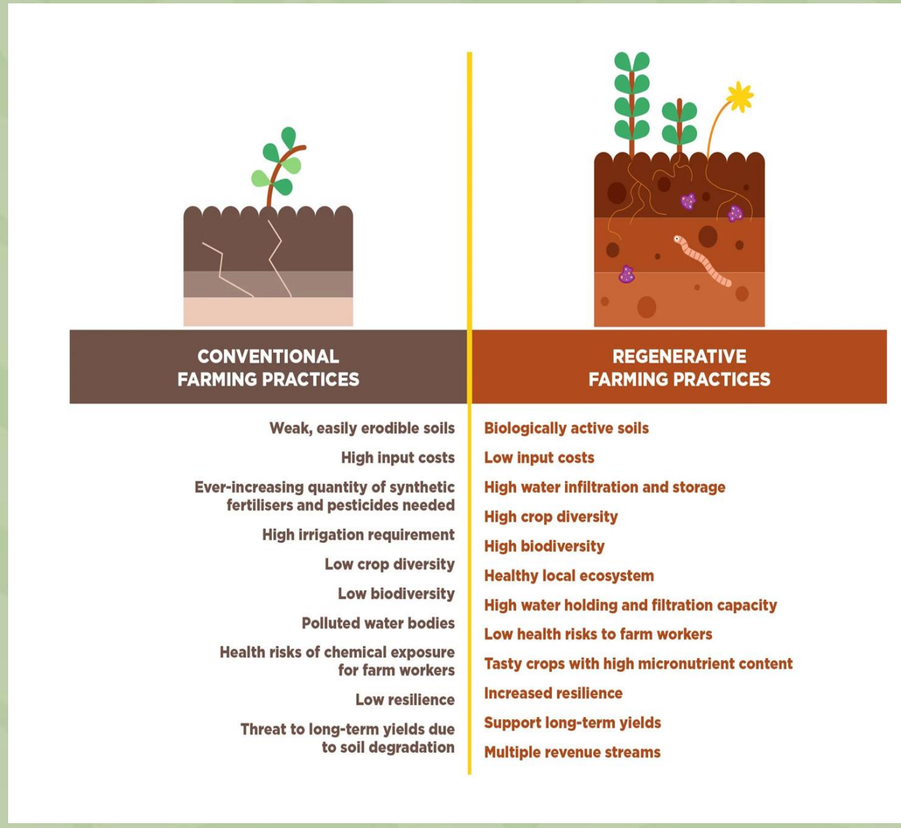

Font:https://www.ellenmacarthurfoundation.org/food-and-the-circular-economy-deep-dive

EU Food Security HUB

Conceptes Clau

Completant la Imatge

Dissenyant un sistema alimentari positiu per a la natura i el nostre clima

Vídeo que explica els beneficis de l'Economia Circular en la producció d'aliments

Font:

https://www.youtube.com/watch?v=AKUrIbEmpkc&t=97s

Activitat
Beneficis de la Producció Alimentària Circular

Preguntes d’autorreflexió

Reflexiona sobre els beneficis de l’economia circular en la producció d’aliments i classifica’ls en beneficis ambientals, socials i econòmics d’un sistema alimentari circular

Activitat
Estudi de cas: L’Economia Circular en Acció

Tria un estudi de cas de la biblioteca:

https://www.ellenmacarthurfoundation.org/resources/business/examples

Analitza la pràctica empresarial en termes dels beneficis que aporta, així com la manera en què l’estudi de cas aborda els principis clau de l’economia circular (eliminar, circular, regenerar).

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 5# Economia Circular

Unitat 2# Sistemes alimentaris circulars a les ciutats

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Tenir coneixement i comprensió dels principis de l'economia circular, especialment en relació amb l'ús dels recursos energètics, l'impacte dels envasos i les innovacions tecnològiques en el context dels sistemes alimentaris.
- Tenir una visió global de les diferents fases, actors i interaccions que intervenen en la cadena agroalimentària, incloent la producció, la transformació, la distribució i el consum, amb un enfocament en la sostenibilitat i la resiliència.

Conceptes Clau

Introducció a les economies alimentàries Circulars:

Les economies alimentàries circulars representen un allunyament dels models alimentaris lineals predominants en les zones urbanes, centrant-se en **pràctiques regeneratives, la conservació dels recursos i la implicació comunitària**. Els principis clau inclouen el **proveïment local, l'agricultura urbana, la reducció de residus i l'eficiència en l'ús dels recursos**. Aquests sistemes ofereixen sostenibilitat ambiental, viabilitat econòmica, seguretat alimentària, resiliència comunitària i preservació de la biodiversitat. Reptes com la normativa urbanística i les polítiques d'ús del sòl requereixen esforços col·laboratius entre urbanistes, responsables polítics i comunitats. Les economies alimentàries circulars representen un **enfocament transformador dels sistemes alimentaris urbans**, prioritzant la sostenibilitat i la resiliència mitjançant el proveïment local, la reducció de residus i la participació de la comunitat.

Conceptes Clau

Les economies alimentàries circulars es basen en un conjunt de principis fonamentals:

1. Proveïment Local: Fomentant la producció alimentària local i regional, les economies alimentàries circulars redueixen la petjada de carboni associada al transport de llarga distància i enforteixen la resiliència dels sistemes alimentaris urbans.

2. Agricultura Urbana: El cultiu d'aliments dins les ciutats, incloent horts als terrats, agricultura vertical i parcel·les comunitàries, permet que les zones urbanes produeixin una part dels seus propis aliments.

3. Reducció i Valorització dels Residus: Minimitzar el malbaratament alimentari mitjançant pràctiques innovadores com el compostatge i el reciclatge contribueix a tancar el cicle i a reduir l'impacte ambiental de l'eliminació d'aliments.

4. Eficiència en l'Ús dels Recursos: Els sistemes alimentaris circulars prioritzen l'ús responsable dels recursos com l'aigua, l'energia i el sòl, garantint la sostenibilitat i la resiliència a llarg termini.

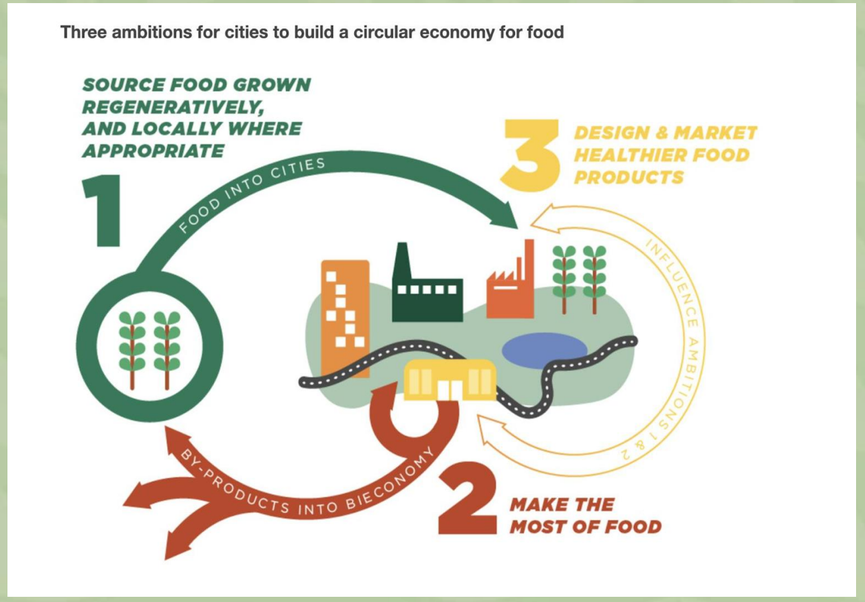

Font: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/food-and-the-circular-economy-deep-dive

EU Food Security HUB

Conceptes Clau

Beneficis i Potencial Transformador

1. **Sostenibilitat Ambiental**: En reduir els residus i les emissions associades al transport alimentari de llarga distància i a l'eliminació en abocadors, els sistemes alimentaris circulars contribueixen a un entorn urbà més verd i sostenible.
2. **Viabilitat Econòmica**: La producció i distribució local d'aliments genera oportunitats econòmiques, com ara la creació de llocs de treball, i redueix la càrrega financera derivada del malbaratament alimentari i de les ineficiències del sistema.
3.**Seguretat Alimentària**: Les economies circulars milloren l'accés als aliments i redueixen les vulnerabilitats davant les interrupcions en la cadena de subministrament, contribuint així a una major seguretat alimentària a les ciutats.
4. **Resiliència Comunitària**: Aquests sistemes fomenten el sentit de comunitat i la responsabilitat compartida en la producció d'aliments i la gestió dels recursos, enfortint la resiliència urbana.
5. **Preservació de la Biodiversitat**: El foment de fonts d'alimentació diverses i locals afavoreix la biodiversitat i redueix la dependència de l'agricultura de monocultiu.

Font: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/food-and-the-circular-economy-deep-dive

EU Food Security HUB

Activitat 1
Estudi de cas

Pas 1: Tria un estudi de cas:

- El paper dels restaurants en un sistema alimentari urbà circular
- Col·laboració transversal per transformar el sistema alimentari: Londres
- Col·laboració per canviar els sistemes alimentaris locals: Milà
- Ciutats i economies circulars per a l'alimentació: Brussel·les

Step 2: Write an introduction to the case study, explaining what they want to change and how they are/are planning to do it, as well as if available present some outcomes.

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 5# Economia Circular

Unitat 3# Ocupacions verdes en l'economia circular

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Comprendre els principis de l'economia circular i les oportunitats laborals que ofereix.
- Entendre els beneficis ambientals, econòmics i socials associats a les feines verdes dins de l'economia circular.
- Reconèixer el paper clau que poden tenir en la promoció de la sostenibilitat i la innovació en aquest àmbit.

Dinàmica per trencar el gel

- Presenta't: quin és el teu treball actual?

- Què creus que és una feina verda? Escriu la teva definició personal en un post-it.

Conceptes Clau

Feines Verdes

Les feines verdes són feines dignes que contribueixen a preservar o restaurar el medi ambient, tant en sectors tradicionals com la manufactura i la construcció, com en nous sectors emergents com les energies renovables i l'eficiència energètica.

Les feines verdes ajuden a:

- Millorar l'eficiència energètica i dels materials
- Limitar les emissions de gasos d'efecte hivernacle
- Minimitzar els residus i la contaminació
- Protegir i restaurar els ecosistemes
- Donar suport a l'adaptació als efectes del canvi climàtic

Font: International Labour Organisation. *ILO (2023), Green jobs, green economy, just transition and related concepts: A review of definitions developed through intergovernmental processes and international organizations*

Activitat per introduir el concepte

Feines verdes en l'economia circular

- Quines necessitats coneixes a la teva ciutat o regió que es poden relacionar amb oportunitats verdes?

- Quines feines verdes podrien respondre a les necessitats actuals del mercat laboral a la teva ciutat o regió?

Feines Verdes – Construint el Futur

Vídeo introductori per explicar les feines de l'economia verda

Font: https://www.youtube.com/watch?v=EDA_oLZKITo

Conceptes Clau

Feines Verdes en l'Economia Circular

Introducció:

- Les economies circulars ofereixen un camí cap a la sostenibilitat en un context d'esgotament dels recursos i degradació ambiental.
- Les feines verdes en l'economia circular presenten oportunitats per contribuir a un futur sostenible.

Rols Diversos:

- Les feines en l'economia circular abasten diversos sectors, incloent el disseny i la innovació circular, la reducció de residus i el reciclatge, l'agricultura sostenible i la producció d'aliments, les energies renovables i l'eficiència energètica, el transport verd, i les polítiques i les ONG.
- Els rols impliquen dissenyar productes sostenibles, gestionar residus, practicar l'agricultura regenerativa, desenvolupar sistemes d'energia renovable, promoure el transport ecològic i defensar polítiques d'economia circular.

Conceptes Clau

Feines Verdes en l'Economia Circular

Beneficis:

- Custòdia ambiental: Reducció de l'esgotament dels recursos, dels residus i de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- Creixement econòmic: Creació de nous canals d'ingressos i oportunitats laborals.
- Resiliència comunitària: Enfortiment de les economies locals i foment de la responsabilitat compartida.
- Innovació i creativitat: Impuls de la resolució de problemes i del pensament orientat al futur.
- Promoció d'estils de vida sostenibles: Inspiració per adoptar hàbits i comportaments més sostenibles.

El Camí a Seguir:

- Cal mantenir un compromís continuat per assolir tot el potencial de l'economia circular i les feines associades.
- Això requereix polítiques innovadores, inversions en educació i formació, i un canvi col·lectiu cap a la sostenibilitat.
- Les feines en l'economia circular no només ofereixen ocupació, sinó també l'oportunitat de construir un futur basat en la sostenibilitat, la viabilitat econòmica i la responsabilitat social.

Activitat per trencar el gel

Quines altres feines es poden afegir a aquestes?

Quina altra categoria es podria incloure?

Activitat per trencar el gel

Feines Verdes en l'Economia Circular

Identifica les característiques de les feines verdes per a les categories següents:

1. Disseny i Innovació Circular
2. Reducció de Residus i Reciclatge
3. Producció Agrícola i Alimentària Sostenible
4. Energies Renovables i Eficiència Energètica
5. Transports Verds
6. Feines en l'àmbit de les polítiques i les ONG

Activitat
Anàlisi d'un Cas Pràctic d'Economia Circular

Tria un cas pràctic:

Utilitzant el Circular Startup Index, troba una empresa emergent al teu país o en el sector industrial de la teva elecció.

Què fa l'empresa i quines activitats laborals s'hi poden trobar?

Investiga els diferents tipus de posicions que es descriuen a les seccions Sobre nosaltres i investiga si hi ha ofertes de feina actuals i quin tipus de treball descriuen.

A més, pots analitzar l'empresa en termes del que fa per contribuir als tres pilars de la sostenibilitat: ambiental, social i econòmic.

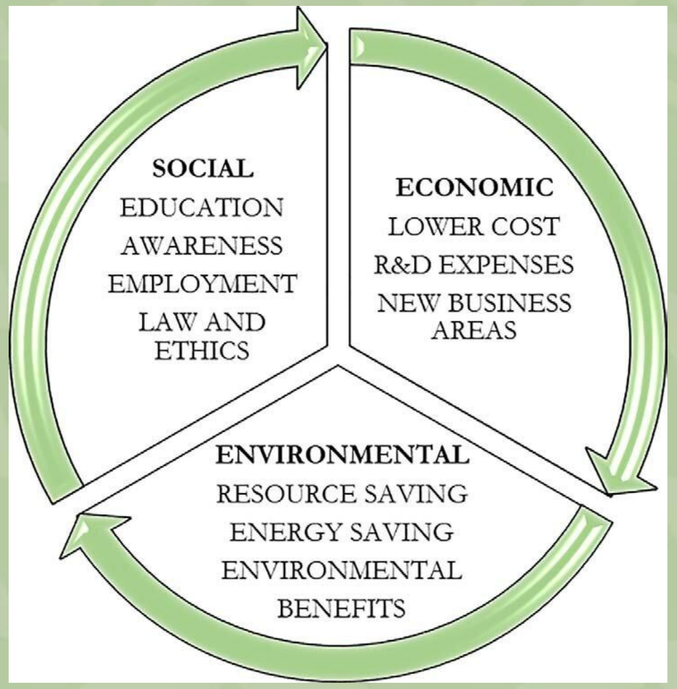

Font: https://www.researchgate.net/figure/Three-pillars-of-circular-economy_fig1_354514888

Anàlisi d’un Cas Pràctic d’Economia Circular

Trieu un cas pràctic i imagineu que el vostre Ajuntament està organitzant una Jornada de Portes Obertes sobre Feines Verdes a la vostra ciutat. Teniu 20 minuts per decidir qui de vosaltres és el/la gerent/director/a d’una empresa/organització/departament, qui és l’estudiant/persona que busca feina i preparar l’entrevista.

Durant l’entrevista, el/la gerent/director/a parlarà sobre l’empresa, destacant les activitats relacionades amb els tres pilars de la sostenibilitat: impacte ambiental, social i econòmic, l’oferta de feina actual i quin tipus de perfil professional està buscant.
Per altra banda, els/les estudiants/persones que busquen feina han de procurar ser contractats/des destacant habilitats i competències relacionades amb les feines verdes a les quals estan optant.

El temps per a l’entrevista és de 3 minuts.

El públic debatrà sobre els exemples d’entrevista.

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 6# Emprenedoria Economia Circular

Unitat 1# Introducció a l'emprenedoria en seguretat alimentària

Organització #IASIS

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Les persones participants seran capaces de definir i **explicar** les **dimensions** de la **seguretat alimentària**, la seva importància en el context global i la **interconnexió** amb la **sostenibilitat**. Adquiriran coneixements sobre els reptes que afronten les comunitats pel que fa a l'**accés** a aliments nutritius.
- Les persones participants reconeixeran el paper clau de les persones **emprenedores** a l'hora d'afrontar els desafiaments relacionats amb la seguretat alimentària. Identificaran habilitats emprenedores clau com la innovació, l'adaptabilitat i la resolució de problemes, i comprendran com aquestes habilitats poden **aplicar-se per desenvolupar solucions efectives dins la cadena de subministrament alimentari**.
- Mitjançant **simulacions pràctiques**, les persones participants milloraran les seves habilitats de treball en equip i pensament crític col·laborant amb iguals per **desenvolupar estratègies** que abordin problemes específics de **seguretat alimentària**.

Conceptes Clau
Introducció a la Unitat

- Què significa per a tu la seguretat alimentària?
- Pots pensar en algun moment en què hagis tingut dificultats per accedir a aliments?
- Quina creus que és la barrera més gran per assolir la seguretat alimentària avui dia?

Conceptes Clau
Visió general de la seguretat alimentària i la sostenibilitat

Definició de Seguretat Alimentària

Hi ha seguretat alimentària quan totes les persones, en tot moment, tenen accés físic, social i econòmic a aliments suficients, segurs i nutritius per satisfer les seves necessitats dietètiques i preferències alimentàries per a una vida activa i saludable.

Quatre Dimensions de la Seguretat Alimentària

- Disponibilitat: Hi ha prou producció d'aliments?
- Accés: Les persones poden permetre's i obtenir físicament els aliments?
- Use: Is the food nutritious and suitable for health?
- Estabilitat: Els subministraments d'aliments són accessibles de manera constant al llarg del temps?

Conceptes Clau
Visió general de la seguretat alimentària i la sostenibilitat

Importància de la Seguretat Alimentària

- Salut i Reducció de la Pobresa: La seguretat alimentària és fonamental per reduir la pobresa i millorar els resultats en matèria de salut. La inseguretat pot provocar malnutrició, problemes de creixement, i dificultats cognitives.
- Correlació amb l'Aitació Social: L'augment dels preus dels aliments pot desencadenar agitació social, especialment en països amb ingressos baixos, com es va veure durant la Primavera Àrab el 2011.
- Crecement Sostenible de la Població: Amb una població mundial prevista de gairebé 10.000 milions el 2050, els sistemes alimentaris sostenibles són essencials per satisfer la demanda creixent i minimitzar l'impacte ambiental.

Conceptes Clau
Visió general de la seguretat alimentària i la sostenibilitat

Interconnexió entre Sostenibilitat i Seguretat Alimentària

Definició de sostenibilitat: Satisfer les necessitats del present sense comprometre les de les generacions futures (Informe Brundtland, 1987).

Pilars de la sostenibilitat:

- Ambiental: Protegir els ecosistemes i reduir la contaminació.
- Social: Garantir una distribució equitativa dels recursos i promoure la justícia social..
- Econòmic: Aconseguir un creixement a llarg termini amb un ús responsable dels recursos.

Reducció del Malbaratament Alimentari com a Solució Sostenible

- Aproximadament un terç dels aliments produïts a nivell mundial es perden o es malbaraten, cosa que té un impacte significatiu en la sostenibilitat.
- Reduir el malbaratament podria alimentar potencialment mil milions de persones més i millorar l'eficiència en l'ús dels recursos.
- Iniciatives polítiques, com la resolució del Parlament Europeu per reduir el malbaratament alimentari en un 30% abans del 2025, subratllen la urgència d'aquesta problemàtica.

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

Innovadors/es que impulsen canvis en les pràctiques agrícoles i la distribució d'aliments.

Les persones emprenedores adopten **models de negoci inclusius** que integren petits agricultors i microemprenedors a la cadena de valor.

Beneficis:

- Millora els mitjans de vida dels productors.
- Garanteix la disponibilitat d'aliments nutritius en mercats amb baixos ingressos.

Exemples:

Boka Feeds (Kenya): Compra matèries primeres a agricultors locals per produir pinso per a animals, donant suport a l'agricultura local i responent a la demanda de pinso assequible.

Iburu Coffee: Connecta agricultors amb mercats globals, promovent pràctiques agrícoles sostenibles i garantint el comerç just.

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

Innovacions emprenedores clau

1. **AgTech Startups:**

FarmCrowdy (Nigèria): Connecta petits agricultors amb inversors, millorant la productivitat i els ingressos mitjançant l'accés a capital i coneixement agrícola.

1. **Agricultura vertical:**

AeroFarms (EUA): Utilitza sistemes d’agricultura vertical que consumeixen un 95% menys d’aigua, optimitzant l’agricultura urbana i reduint la dependència de llargues cadenes de subministrament.

1. **Gestió del malbaratament alimentari:**

Too Good To Go (Europa): Una aplicació que redueix el malbaratament alimentari permetent als restaurants vendre excedents d’aliments a preus reduïts, creant opcions assequibles per als consumidors.

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

Importància de l'emprenedoria en la Seguretat Alimentària

- Avanços Tecnològics:

  Les persones emprenedores impulsen innovacions com l'**agricultura de precisió** i els sistemes d'agricultura vertical, que optimitzen l'ús dels recursos i augmenten els rendiments dels cultius.
- Enfocaments Col·laboratius:

  Les aliances entre emprenedors/es, governs i ONG fomenten models de negoci inclusius que **integren** els petits productors/es a les cadenes de valor.
- Canvi de Percepcions:

L'emprenedoria **transforma la narrativa** entorn de l'agricultura, inspirant les futures generacions a implicar-se en el sector.

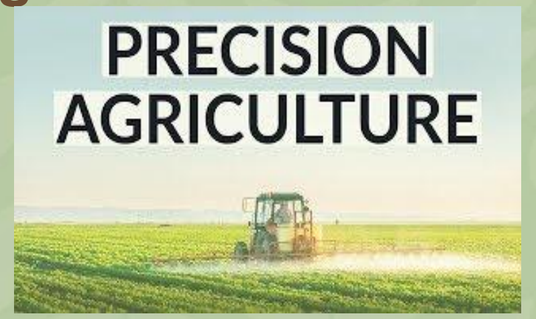

Font: Geospatial World
"What is Precision Agriculture? What is the meaning of Precision Farming?"

Font: Conveniently Primed
"3 Applications of AI in Agriculture"

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

Habilitats emprenedores clau rellevants per a la seguretat alimentària

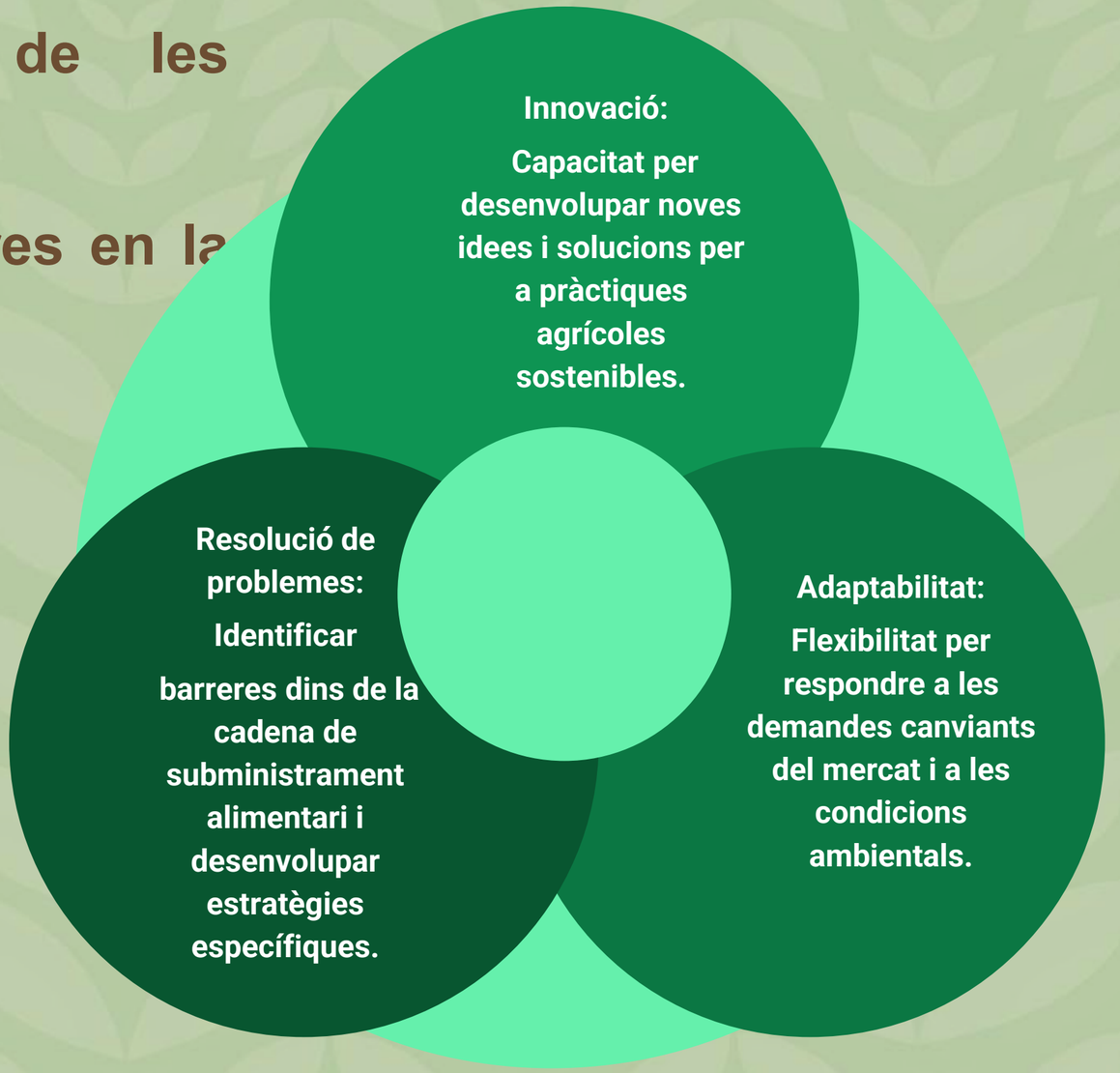

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

Línies d'actuació prioritàries per a l'emprenedoria

- Integració de productors locals: Donar suport a les economies locals minimitzant les emissions de transport mitjançant la **comunicació directa entre agricultors i compradors**.
- Solucions innovadores de finançament: Establir aliances amb institucions financeres per millorar l'**accés al capital** dels petits agricultors.
- Promoció de pràctiques sostenibles: Crear programes educatius sobre **tècniques agrícoles respectuoses amb el medi ambien**t per millorar el rendiment dels cultius.

Conceptes clau

El Paper de les Persones Emprenedores en la Seguretat Alimentària

L’agricultura de Precisió com a Enfocament Transformador

Definició: L’agricultura de precisió (AP) optimitza el cultiu adaptant recursos com l’aigua i els fertilitzants a les necessitats específiques dels cultius mitjançant tecnologies avançades.

Tecnologies clau:

- GPS i teledetecció per monitorar les condicions del sòl i la salut dels cultius.
- Drons i robòtica per sembrar i controlar els cultius amb alta precisió.
- Anàlisi de big data per optimitzar l’ús de recursos i predir rendiments.

Activitat

Solucions col·laboratives per a la seguretat alimentària

Assignació de rols

1. Petit agricultor
2. Persona emprenedora local
3. Representant del govern
4. Representant d'una ONG
5. Persona consumidora

Presentació dels escenaris (vegeu annexos "Solucions col·laboratives per a la seguretat alimentària")

Cada grup rep una targeta amb un repte específic relacionat amb la seguretat alimentària:

Repte 1: Una sequera que afecta els rendiments dels cultius.

Repte 2: Augment dels preus dels aliments a causa d'interrupcions a la cadena de subministrament.

Repte 3: Accés limitat a aliments nutritius en zones urbanes.

Activitat

Solucions col·laboratives per a la seguretat alimentària

Debat en Grup i Desenvolupament d'Estratègies

Els grups debaten els seus rols i ideen estratègies col·laboratives per afrontar el repte assignat.

Presentació dels Grups

Cada grup presenta l'estratègia proposada davant del grup gran.

Reflexió final

- Com han contribuït els diferents rols a la solució?
- Quins enfocaments emprenedors han estat més efectius?
- Quins reptes heu trobat durant la simulació?

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 6# Emprenedoria Economia Circular

Unitat 2# Desenvolupament d'un pla de negocis de seguretat alimentària

Organització #IASISNGO

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Les persones participants entendran com recopilar i avaluar la informació necessària per millorar la **competitivitat de les cadenes de valor alimentàries,** amb un enfocament en la presa de decisions estratègiques alineades amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) des d'una perspectiva sistèmica.

- Exploraran diversos **models de negoci sostenibles** en els sistemes alimentaris, incloent-hi models d'economia circular i l'agricultura amb suport comunitari, i aprendran a avaluar indicadors de sostenibilitat en les dimensions econòmica, ambiental i social.

- Les persones participants es familiaritzaran amb la importància de la **governança efectiva** i la implicació dels agents socials en els sistemes alimentaris, adquirint estratègies per implicar actors diversos en els processos de presa de decisions, promoure la col·laboració i donar resposta a les **necessitats locals**.

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Les persones participants exploraran diversos **models de negoci** sostenibles, com ara els models d'economia circular i l'agricultura amb suport comunitari, alhora que desenvoluparan estratègies per avaluar la sostenibilitat, implicar els agents socials i proposar solucions innovadores per millorar la seguretat alimentària.
- Aprendran a establir mètriques per avaluar l'impacte de les activitats empresarials en la seguretat alimentària, desenvolupar **plans financers** sòlids per a pràctiques sostenibles i utilitzar eines com **l'anàlisi DAFO** per guiar la presa de decisions estratègiques.

Conceptes clau
Introducció a la Unitat

- Com creieu que les pràctiques empresarials sostenibles poden contribuir a millorar la seguretat alimentària?
- Quin paper creieu que tenen els negocis locals en la millora de la seguretat alimentària dins de les seves comunitats?
- Hau conegut cap exemple d'iniciativa exitosa orientada a abordar la seguretat alimentària? Què la va fer efectiva?

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Definició d'un sistema alimentari sostenible

- Està orientat a objectius normatius, però manca de precisió metodològica.
- Cita clau: "La sostenibilitat és un concepte en disputa i en evolució..." (Hubeau et al., 2017).

Importància dels Models de Negoci

- Els models de negoci descriuen com les organitzacions creen, ofereixen i capten valor..
- El model Canvas d'Osterwalder i Pigneur identifica nou blocs fonamentals per al funcionament d'un negoci.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Model de negoci en triple capa

- Capes econòmica, ambiental i social: Joyce i Paquin (2016) van introduir aquest model per millorar els resultats en sostenibilitat.
- L'objectiu és assegurar que els beneficis superin els impactes negatius.

Indicadors de Sostenibilitat

- Indicadors econòmics: Optimització dels beneficis, valorització dels residus.
- Indicadors ambientals: Pràctiques agroecològiques, ús d'energies renovables.
- Indicadors socials: Alimentació saludable per a tothom, inclusió de petits productors/es.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Visió General dels Tipus de Models de Negoci Sostenibles

- **Model de negoci circular**

  Característiques clau: Se centra en la reducció i valorització del malbaratament alimentari o dels subproductes agrícoles; es basa en els principis de l'economia circular i la bioeconomia; requereix un fort compromís polític i la implicació de les parts interessades.

  Exemples: Sustainable Food Lab desenvolupa pràctiques d'economia circular a les cadenes de subministrament alimentàries.

- **Xarxes Alimentàries Alternatives, Locals i Socials**

  Característiques clau: Connecta productors a petita escala directament amb els consumidors; promou els recursos locals i potencia el coneixement local; té com a objectiu la inclusió dels agricultors/es.

  Exemples: https://www.foodpaths.eu/

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Visió General dels Tipus de Models de Negoci Sostenibles

- **Model de Negoci Disruptiu**

Característiques clau: Introdueix enfocaments fonamentalment nous que milloren la sostenibilitat; sovint implica producció alimentària amb suport comunitari.

Exemples: L'Agricultura amb Suport Comunitari (CSA) permet als consumidors/es comprar una part de la collita d'una finca.

- **Logística Alternativa o Distribució Alimentària en Línia**

Característiques clau: Se centra en nous conceptes logístics per a la venda al detall d'aliments; inclou serveis de comanda en línia per facilitar l'accés a aliments locals.

Exemples: Els Mercats d'Aliments de comanda en Línia van sorgir durant la COVID-19 per facilitar l'accés a aliments de proximitat.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Visió General dels Tipus de Models de Negoci Sostenibles

- **Consorcis Alimentaris Regionals, Food Labs o Food Hubs**

Implica la cooperació entre actors públics i privats per crear sinergies a favor de la sostenibilitat a través de xarxes i agrupacions regionals.

Food Hubs: Col·laboracions regionals que agreguen productes locals per a la seva distribució.

- **Model de Negoci de Suficiència**

Promou el consum sostenible fomentant hàbits saludables entre els/les consumidors/es.

Serveis de Menjars d'Origen Vegetal: Empreses que promouen dietes basades en plantes com a opcions sostenibles..

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Visió General dels Tipus de Models de Negoci Sostenibles

- **Model de Negoci Inclusiu**

Beneficia les comunitats amb ingressos baixos integrant-les en la cadena de valor com a clientes o productores, tot posant èmfasi en l'acció territorial col·lectiva.

Kheir Ardena (Projecte Local de Soja): Té com a objectiu incloure petits productors lactis a la cadena de subministrament.

- **Model d'Empresa Familiar**

Està influenciat per factors no econòmics com els valors i les emocions; posa l'accent en la sostenibilitat mitjançant vincles sòlids amb els grups d'interès, especialment els proveïdors i la comunitat.

Granges familiars: Granges tradicionals que adapten les seves pràctiques basant-se en els valors familiars i la sostenibilitat.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Visió General dels Tipus de Models de Negoci Sostenibles

Model de Negoci d’Empresa Focal

Proporciona lideratge en la cadena de valor, influenciant altres actors cap a la sostenibilitat mitjançant associacions públic-privades-investigació amb estratègies clares.

Marques Líders en Productes Orgànics: Empreses que estableixen estàndards per a les pràctiques orgàniques dins de les seves cadenes de subministrament.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

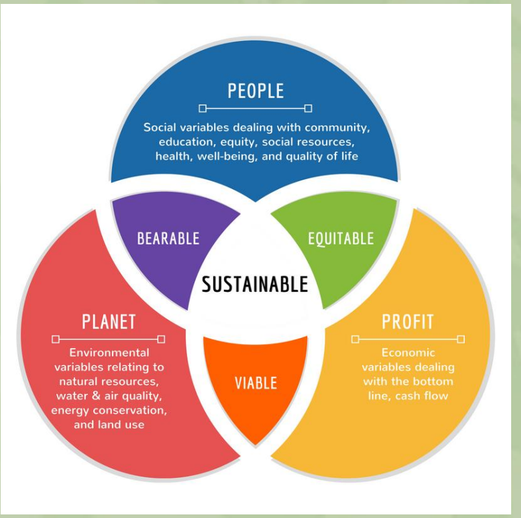

Marcs de la Sostenibilitat: Triple Resultat (Triple Bottom Line - TBL)

Un **marc comptable** que avalua l'èxit empresarial a través de tres dimensions interconnectades: **Persones**, **Planeta** i **Benefici**.
Encunyat per John Elkington l'any 1994, el TBL anima les empreses a anar més enllà dels indicadors financers tradicionals.

Persones
Focus: Avalua l'impacte social d'una empresa. Tracte just de totes les parts interessades (persones treballadores, clientes, proveïdores).
Exemple: El compromís de Patagonia amb les pràctiques laborals justes.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Marcs de la Sostenibilitat: Triple Resultat (Triple Bottom Line - TBL)

Planeta

Aborda les responsabilitats mediambientals, minimitzant la petjada ecològica (reducció de residus i emissions).

Exemple: Empreses que adopten tecnologies d'eficiència energètica.

Benfici

Redefineix el rendiment financer per incloure impactes econòmics més amplis. Beneficis econòmics a llarg termini per a la societat enfront dels rendiments a curt termini per a les persones accionistes.

Exemple: Les Community Giving Days de Whole Foods, que beneficien entitats benèfiques locals.

Informació Integrada combina dades financeres i no financeres en un únic informe que reflecteix el compromís d'una empresa amb la sostenibilitat mostrant com es crea valor al llarg del temps.

Conceptes clau
Sistemes Alimentaris i Negocis Sostenibles

Marcs de la Sostenibilitat: Triple Resultat (Triple Bottom Line - TBL

Complementa el TBL centrant-se en com les empreses gestionen processos per generar un impacte positiu en la societat.

Components clau:

- Pràctiques laborals ètiques: Tracte just de les persones treballadores al llarg de tota la cadena de subministrament.
- Gestió mediambiental: Responsabilitat pels impactes ambientals mitjançant la reducció de residus i l'abastiment sostenible.
- Compromís amb la comunitat: Participació activa en el benestar comunitari a través de programes de voluntariat i donacions.
- Transparència i rendició de comptes: Informes regulars sobre les iniciatives de sostenibilitat per generar confiança entre les parts interessades.

Conceptes clau
Explorant la gestió sostenible de la cadena de subministrament (SSCM)

Definició: Integra consideracions ambientals, socials i econòmiques en els processos de la cadena de subministrament. És essencial per minimitzar els impactes ambientals i socials tot mantenint la viabilitat econòmica.

Components de la SSCM

- Sostenibilitat Ambiental → Se centra en minimitzar l'impacte ecològic.

Pràctiques: Compra verda, reducció de residus, gestió de la petjada de carboni.

- Sostenibilitat Social → Emfatitza les pràctiques laborals justes i el compromís comunitari. Pràctiques clau: Tracte ètic dels treballadors, promoció dels drets humans.
- Sostenibilitat Econòmica → Aborda la rendibilitat a llarg termini a través de pràctiques sostenibles. Es centra en l'eficiència operativa i la resiliència.

Conceptes clau
Explorant la gestió sostenible de la cadena de subministrament (SSCM)

Transició cap a Models de Negoci Sostenibles

- Enfocaments Col·laboratius: Implicar els agents implicats (pagesos, gestors) per fomentar pràctiques sostenibles.

- Visió Clara de la Sostenibilitat: Alinear els valors corporatius amb els objectius de sostenibilitat.

- Innovació i Digitalització: Utilitzar eines en línia per millorar l'eficiència i reduir els residus.

Conceptes clau
Explorant la gestió sostenible de la cadena de subministrament (SSCM)

Reducció de Residus

- Implementar programes de reciclatge i compostatge.
- Adoptar principis de fabricació ajustada (lean manufacturing) per eliminar ineficiències.

Sistemes de Gestió Ambiental

- Reduir costos relacionats amb el consum de recursos i l'eliminació de residus.
- Prioritzar la compra verda a proveïdors ambientalment responsables.

Etiquetatge de Qualitat i Sensibilització del Consumidor

- Fomentar el consum responsable mitjançant l'etiquetatge de l'origen dels aliments.
- Augmentar la demanda d'opcions sostenibles mitjançant l'educació del consumidor/a.

Conceptes clau
Explorant la gestió sostenible de la cadena de subministrament (SSCM)

Aprovisionament Ètic

- Establir aliances amb proveïdors que compleixin estàndards socialment responsables.
- Obtenir certificacions de sostenibilitat (per exemple, Comerç Just, Rainforest Alliance).

Formulació de Polítiques

- Fomentar l'educació i la formació en pràctiques sostenibles per a les empreses.
- Proporcionar incentius financers (reduccions fiscals, subvencions) per adoptar mètodes sostenibles.

Font: The Intermodal Logistics Channel "
The Intermodal Logistics Channel'

Conceptes Clau
Components Fonamentals d’un Pla de Negoci Sostenible en Seguretat Alimentària

1. Anàlisi de la cadena de valor

→ Millora la competitivitat i dona suport als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Enfocament: Perspectiva sistèmica per avaluar els comportaments i el rendiment dels participants.

Focus: Identificar colls d’ampolla i desenvolupar solucions basades en el pensament sistèmic per al desenvolupament sostenible.

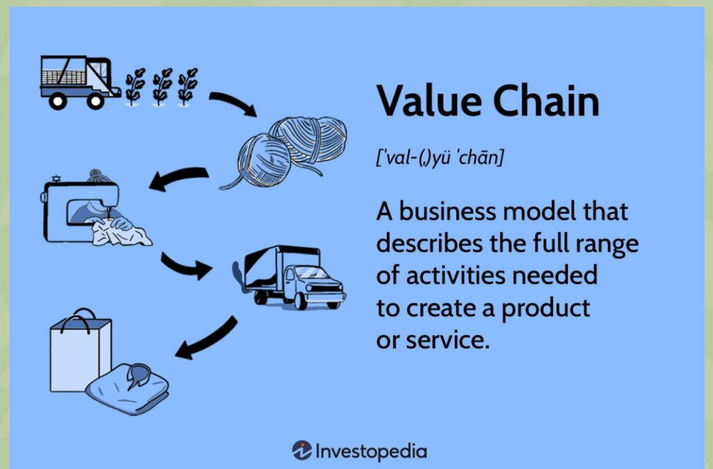

Conceptes clau
Components Fonamentals d’un Pla de Negoci Sostenible en Seguretat Alimentària

Anàlisi Funcional de la Cadena de Valor

L’anàlisi funcional descriu i comprèn l’estructura i la dinàmica de la cadena de valor, identificant tots els components, actors, recursos, serveis i entorns implicats.

Components:
Actors: Totes les parts interessades, incloent-hi productores, proveïdores de serveis i consumidores.
Interaccions: Examina els comportaments dels actors i les mètriques associades (nombres, volums, valors).
Problemes de rendiment: Investiga les causes profundes del baix rendiment analitzant les decisions sobre mercats, tecnologies i estructures de governança.

Conceptes Clau
Components Fonamentals d’un Pla de Negoci Sostenible en Seguretat Alimentària

Avaluació de la Sostenibilitat

Objectiu: Avaluar els impactes ambientals, socials i econòmics en cada etapa de la cadena de valor per tal d’identificar àrees de millora..

Estratègia de Millora

Millora la sostenibilitat en les cadenes de valor alimentàries mitjançant la millora de les tècniques de producció i/o la reducció dels residus.

→ Millorar la qualitat del producte a través de mètodes de transformació més eficients

Conceptes Clau
Components Fonamentals d’un Pla de Negoci Sostenible en Seguretat Alimentària

Tipologia de Models de Negoci

Models a Explorar:
Models d’economia circular
Agricultura amb suport comunitari (CSA)
Centres alimentaris regionals

Governança i Participació dels Agents Clau

Estructures eficients són essencials per coordinar les accions entre les diferents persones implicades, com ara pageses,elaboradores, minoristes i consumidores. Facilitar la col·laboració i la compartició de recursos; implicar les comunitats locals en la presa de decisions per garantir-ne l’adequació cultural.

Conceptes Clau
Components Fonamentals d'un Pla de Negoci Sostenible en Seguretat Alimentària

Investigació de Mercat i Avaluació de les Necessitats de les Persones Consumidores

- Dur a terme investigacions: Comprendre les preferències i les tendències de consum relacionades amb la seguretat alimentària.
- Adaptar l'oferta: Ajustar productes i serveis segons les necessitats identificades, tot promovent la sostenibilitat.

Planificació Financera

- Definir les fonts d'ingressos, l'estructura de costos i les fonts de finançament per a pràctiques sostenibles.
- Mecanismes de finançament innovadors: Considerar opcions com la inversió d'impacte social o les subvencions destinades a iniciatives de seguretat alimentària.
- Seguiment continu.

Activitat

Pla de Negoci per a la Seguretat Alimentària

Treballeu en grups i identifiqueu els principals reptes i possibles solucions relacionats amb el vostre cas pràctic (vegeu annex).

Elaboreu el vostre pla de negoci incloent-hi els components següents:

1. Declaració de visió: Quina és la visió d'èxit de la vostra iniciativa.
2. Objectius: Metes específiques i mesurables alineades amb els objectius de sostenibilitat.
3. Anàlisi DAFO: Identificació de fortaleses, debilitats, oportunitats i amenaces.
4. Business Model Canvas: Esquema de com es generarà valor amb la vostra proposta.

Activitat

Pla de Negoci per a la Seguretat Alimentària

Key Partners

Who are our significant partners?
Who are our significant suppliers?
What critical activities do our partners perform?
What important resources are we acquiring from our suppliers?

Key Activities

What significant activities do our value propositions require?
Which activities are the primary drivers of customer relationship?
Where does our distribution channel provide value-add?
What are the revenue streams for each channel?

Key Resources

What significant resources do our value propositions require?
Which significant resources do our distribution channels require?
What significant resources do our customer relationships require?
Which significant resources do our revenue streams require?

Value Proportions

What bundles of products and services are we offering to each customer segment?
What value do we deliver to our customers?
Which customer needs are we satisfying?
Which customer problems are we helping to solve?

Customer Relationships

What type of relationships do each of our primary customer segments expect us to build and maintain with them?
Which ones have we established?
How are they integrated with the rest of our business model?
How costly are they?

Channels

Through which channels do our primary customer segments want to be reached?
How are we reaching them now?
How are our channels integrated?
Which channels work best?
Which channels are most cost-efficient?
How are we integrating them with customer routines?

Customer Segments

For whom are we creating value?
Who are our most important customers?

Cost Structure

Which costs are most critical our business structure?
What primary resources are the most expensive?
What primary activities are the most expensive?

Revenue Streams

For what value are our customers willing to pay?
For what value do they currently pay?
How are they currently paying?
What method would they prefer to use for paying?
How much does each revenue stream contribute to overall revenues?

Name of Business Plan:

Business Model Canvas

Activitat
Pla de Negoci per a la Seguretat Alimentària

D

→ Quins reptes interns afrontem que poden dificultar la nostra capacitat per abordar eficaçment la seguretat alimentària?
→ Com podem millorar la nostra eficiència operativa per reduir costos i augmentar la disponibilitat d'aliments?
→ Quines mancances de coneixement o habilitats existeixen dins del nostre equip que podrien afectar la prestació del servei?

A

→ Quins factors externs, com ara recessions econòmiques o canvis en les polítiques, podrien afectar negativament les nostres operacions?
→ Com afecten la competència i la dinàmica del mercat la nostra capacitat per oferir opcions alimentàries assequibles?
→ Quins desafiaments ambientals (per exemple, el canvi climàtic) podrien amenaçar la nostra cadena de subministrament i la capacitat de producció d'aliments?

F

→ Quins recursos o capacitats úniques té la nostra organització que poden millorar la seguretat alimentària?
→ Com podem aprofitar les aliances existents per millorar la distribució i l'accés als aliments?
→ Quines pràctiques exitoses hem implementat anteriorment que es podrien replicar o ampliar?

O

→ Quins reptes interns afrontem que poden dificultar la nostra capacitat per abordar eficaçment la seguretat alimentària?
→ Com podem millorar la nostra eficiència operativa per reduir costos i augmentar la disponibilitat d'aliments?
→ Quines mancances de coneixement o habilitats existeixen dins del nostre equip que podrien afectar la prestació del servei?

EU Food Security HUB

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 6# Emprenedoria Economia Circular

Unitat 3# Llançament i ampliació d'empreses de seguretat alimentària

Organització #IASIS

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta unitat

- Les persones participants aprendran a dur a terme una **recerca de mercat** exhaustiva per identificar **mancances en la seguretat alimentària** i comprendre les dinàmiques d'oferta i demanda. Això inclou l'anàlisi d'indicadors clau com ara les **fluctuacions de preus** i les condicions del mercat laboral, aspectes essencials per prendre decisions empresarials informades.
- Les persones participants adquiriran coneixements sobre com garantir el **compliment de les normatives legals** i **de seguretat**, requisit fonamental per operar en el sector alimentari.
- Adoptaran **principis de l'agroecologia** orientats a millorar la biodiversitat i la salut del sòl.
- La formació promourà la venda directa a través de mercats de proximitat o plataformes en línia. Aquest enfocament afavoreix una **relació** més estreta entre persones **productores i consumidores**, dona suport a les economies locals i millora l'accessibilitat a **productes frescos**.
- Les persones participants coneixeran la integració de tecnologies com la **blockchain** a les cadenes de subministrament, per millorar la transparència i l'eficiència.

Conceptes clau
Introducció a la unitat

- Com pot la comprensió de les dinàmiques de mercat millorar la nostra capacitat per afrontar de manera efectiva els reptes relacionats amb la seguretat alimentària?
- Quins aspectes legals creieu que són essencials per iniciar una iniciativa relacionada amb l'alimentació?
- De quina manera poden les pràctiques agrícoles sostenibles contribuir a la viabilitat a llarg termini d'una iniciativa de seguretat alimentària?

Conceptes clau
Llançament d'una Empresa de Seguretat Alimentària

Anàlisi de les Necessitats del Mercat

- Realitzar una recerca de mercat exhaustiva: identificar mancances en la seguretat alimentària mitjançant enquestes i entrevistes amb agents clau.
- Analitzar la dinàmica d'oferta i demanda: Comprendre possibles dèficits o excedents alimentaris i l'impacte dels preus en les llars.
- Fer un seguiment dels mercats per detectar senyals d'alerta precoç: Observar indicadors com la disminució de la producció o l'augment dels preus per anticipar respostes del mercat.

Key Concepts
Llançament d’una Empresa de Seguretat Alimentària

Marc Legal

- Comprendre l’entorn legal: Escollir l’estructura organitzativa adequada (per exemple, empresa social, entitat sense ànim de lucre) i complir amb les normatives, com ara les lleis de seguretat alimentària.
- Garantir el compliment normatiu: elaborar plans de seguretat alimentària basats en els principis del sistema d’Anàlisi de Perills i Punts de Control Crític (APPCC) i dur a terme auditories periòdiques.

Conceptes Clau
Llançament d'una Empresa de Seguretat Alimentària

Desenvolupament d'un Model Operatiu Sostenible

- Gestió de recursos

Implementar pràctiques sostenibles: Aplicar l'agroecologia per millorar la biodiversitat i la salut del sòl, i adoptar els principis de l'economia circular per minimitzar els residus.

Organització de la Cadena de Subministrament

- Recuperar els sistemes de distribució directa d'aliments: donar protagonisme a les cadenes curtes de subministrament alimentari (SFSC) que connecten directament les persones productores amb les consumidores.
- Utilitzar tecnologia: incorporar aplicacions mòbils i blockchain per millorar l'accés al mercat, la transparència i la traçabilitat.

Conceptes Clau
Llançament d'una Empresa de Seguretat Alimentària

Garantir la Sostenibilitat Financera

Explorar diverses opcions de finançament:

- Préstecs bancaris: habituals per a empreses consolidades amb un historial financer sòlid.
- Microfinançament: Préstecs adaptats per a persones pageses a petita escala, amb condicions flexibles.
- Subvencions públiques: Fons no reemborsables destinats a fomentar la innovació agrícola.
- Inversió d'impacte: Atracció de persones inversores interessades a generar impacte social i ambiental, a més de rendibilitat econòmica.
- Micromecenatge: Implicació de la comunitat mitjançant plataformes de micromecenatge basades en recompenses o participació en el capital.

Conceptes Clau
Llançament d’una Empresa de Seguretat Alimentària

Avaluació d’Estratègies Financeres

- Equilibrar la rendibilitat amb l’impacte social: Utilitzar marcs com el Retorn Social de la Inversió (SROI) per quantificar el valor social en relació amb les inversions.
- Planificació d´escenaris: preparar-se per a incerteses futures identificant factors externs, creant escenaris plausibles i desenvolupant plans d’acció.

Activitat
Taller Col·laboratiu sobre Emprenedoria en l'Àmbit de la Seguretat Alimentària

Espai d'Anàlisi de Necessitats del Mercat

Analitzar els reptes relacionats amb la seguretat alimentària que Harvest Hub vol afrontar.

Dividiu-vos en petits grups (4-5 participants) i debateu:

- Quines mancances en matèria de seguretat alimentària hi ha actualment a la vostra comunitat?
- Com afecten les dinàmiques del mercat local la disponibilitat i l'accés als aliments?
- Quines estratègies es podrien aplicar per abordar les mancances identificades?

Espai del Marc Legal

Explorar les consideracions legals per al funcionament de Harvest Hub.

Debateu els aspectes clau, com ara:

- Quins són els elements legals essencials que ha de tenir en compte un projecte d'emprenedoria en seguretat alimentària?
- Com escollir l'estructura jurídica més adequada (per exemple, empresa social o entitat sense ànim de lucre)?

Activitat
Taller Col·laboratiu sobre Emprenedoria en l'Àmbit de la Seguretat Alimentària

Espai de Gestió de Recursos

- Eix de debat: Ús eficient dels recursos i pràctiques sostenibles a Harvest Hub..
- Activitat en grup: Explorar bones pràctiques de gestió de recursos a partir del debat:
- Com poden els principis de l'agroecologia millorar l'eficiència en l'ús de recursos dins del vostre projecte?
- Quines pràctiques d'economia circular es poden integrar en les operacions?

Espai de Sostenibilitat Financera

- Eix de debat: fonts de finançament i estratègies de sostenibilitat econòmica per a Harvest Hub.
- Activitat en grup: analitzar diverses fonts de finançament tot debatent:
- Quines fonts de finançament són més adequades per al vostre model de projecte?
- Com es pot presentar de manera efectiva un pla de negoci per atraure persones inversores o aconseguir subvencions?

Activitat
Taller Col·laboratiu sobre Emprenedoria en l'Àmbit de la Seguretat Alimentària

Espai d'anàlisi de necessitats del mercat

Espai del Marc Legal

Espai de gestió de recursos

Espai de sostenibilitat financera

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 7#Capacitació en sistemes alimentaris sostenibles

Unitat 1#Introducció als sistemes alimentaris sostenibles

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Comprendre els principis de sostenibilitat en la producció i el consum d'aliments.
- Abordar l'impacte significatiu del canvi climàtic en els sistemes alimentaris.
- Identificar reptes i establir objectius.
- Analitzar qüestions complexes dins dels sistemes alimentaris sostenibles.
- Millorar la comprensió de diversos punts de vista en l'àmbit dels sistemes alimentaris sostenibles.

Conceptes Clau
Comprendre els Sistemes Alimentaris Sostenibles

Sistemes Alimentaris Sostenibles:

Un sistema alimentari sostenible (SAS) garanteix la **sobirania**, la **seguretat** i la **nutrició alimentària sense comprometre la capacitat de satisfer les necessitats futures**. Integra la rendibilitat econòmica, els beneficis socials i l'impacte ambiental.

En línia amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides, **la transformació del sistema alimentari global és essencial** per erradicar la fam, assolir la seguretat alimentària i millorar la nutrició abans del 2030. Reptes com el creixement demogràfic, la urbanització i el canvi climàtic **exigeixen transformacions sistemàtiques**. Tot i que els avenços recents en els sistemes alimentaris han generat resultats positius, les aproximacions actuals tenen limitacions a causa de la seva complexitat i la manca de coordinació integral. Atendre la seguretat alimentària i la nutrició requereix **accions interdisciplinàries i col·laboratives** a diversos nivells.

EU Food Security HUB

Conceptes Clau

En el desenvolupament d'un sistema alimentari sostenible, la sostenibilitat s'analitza de manera holística. Perquè sigui sostenible, el sistema alimentari ha de generar valor positiu de manera simultània en tres dimensions: econòmica, social i ambiental.

- En la **dimensió econòmica**, un sistema alimentari es considera sostenible si les activitats que duen a terme les persones i organitzacions implicades en el sistema, així com els serveis de suport, són viables des del punt de vista comercial o fiscal. Aquestes activitats han de generar beneficis, o valor econòmic afegit, per a tots els col·lectius: salaris per al personal treballador, ingressos fiscals per a les administracions públiques, beneficis per a les empreses i millores en l'accés als aliments per a les persones consumidores.
- En la **dimensió social**, un sistema alimentari es considera sostenible quan hi ha equitat en la distribució del valor econòmic afegit, tenint en compte els col·lectius vulnerables categoritzats per gènere, edat, origen ètnic, etc. És fonamental que les activitats del sistema alimentari contribueixin a l'assoliment de resultats socioculturals importants, com ara la nutrició i la salut, les tradicions, les condicions laborals i el benestar animal.
- En la **dimensió ambiental**, la sostenibilitat es determina assegurant que els impactes de les activitats del sistema alimentari sobre l'entorn natural siguin neutres o positius, tenint en consideració la biodiversitat, l'aigua, el sòl, la salut animal i vegetal, la petjada de carboni, la petjada hídrica, les pèrdues i el malbaratament alimentari i la toxicitat.

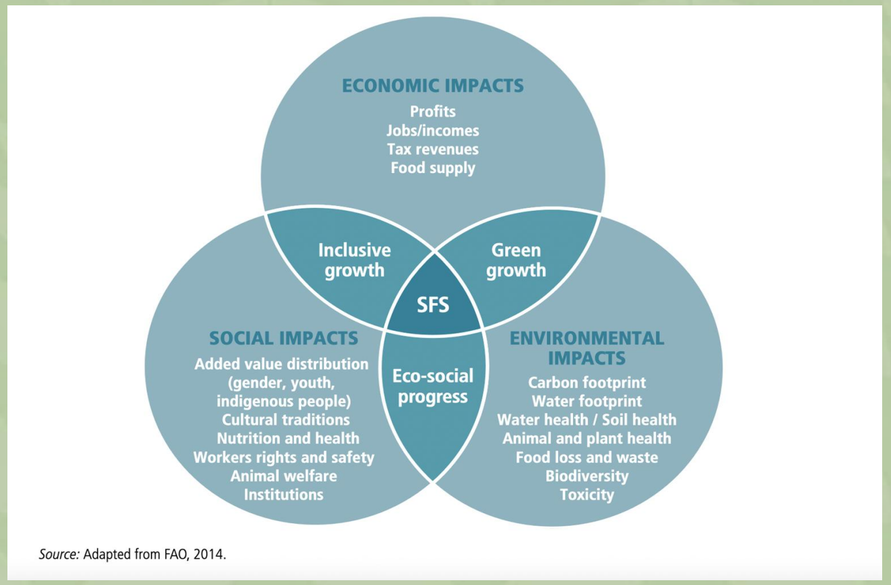

Source: Adapted from FAO, 2014.

Font: https://www.fao.org/3/ca2079en/CA2079EN.pdf

Conceptes Clau

“**La seguretat alimentària existeix quan totes les persones, en tot moment, tenen accés físic i econòmic a aliments suficients, segurs i nutritius que satisfan les seves necessitats dietètiques i preferències alimentàries per dur una vida activa i saludable**”. (World Food Summit, 1996)

Dimensions:

Disponibilitat La quantitat d’aliments que és físicament present en un país o zona mitjançant totes les formes de producció nacional i importacions comercials (inclosa l’ajuda alimentària).

Accés Capacitat de les persones per accedir als aliments disponibles, condicionada per la capacitat de produir els propis aliments, o la possibilitat econòmica de comprar-los, o pels drets garantits per les autoritats públiques. També influeixen factors físics com el transport i les instal·lacions de mercat, i factors socioculturals com l’accés als recursos comuns, la solidaritat comunitària i les diferències de gènere..

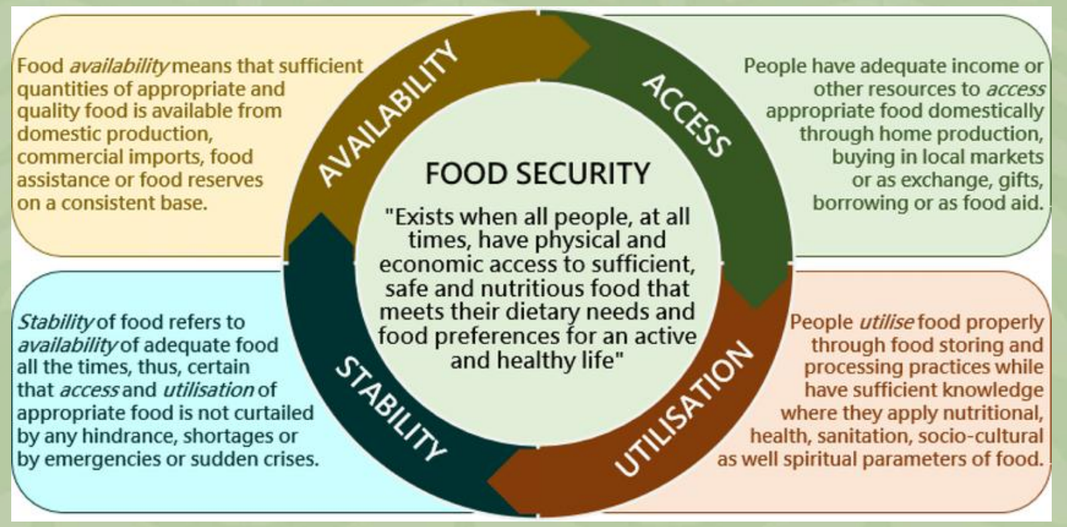

Font: https://www.researchgate.net/publication/355187464/figure/fig1/AS:1078318963142730@1634102683810/Four-dimensions-of-food-security-As-per-its-definition-food-security-has-four.png

Utilització Per a una dieta “segura i nutritiva”, els aliments han de ser de bona qualitat i segurs. També són importants l’aigua neta, la higiene i l’atenció sanitària, el nivell de coneixement nutricional i la conservació dels aliments.

Estabilitat Per tenir seguretat alimentària, les persones han de tenir sempre accés a aliments adequats. No haurien de córrer el risc de perdre aquest accés a causa de xocs sobtats (per exemple, una crisi econòmica o climàtica) o esdeveniments cíclics (per exemple, el període de fam abans de les collites), emergències provocades per l’acció humana o fluctuacions dels preus.

Conceptes Clau

Dret a l'alimentació El dret a una alimentació adequada es fa efectiu quan totes les persones adultes i infants, individualment o en comunitat amb altres, tenen sempre accés físic i econòmic a una alimentació adequada o als mitjans per obtenir-la.

– Observació general núm. 12 *(*Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals, CESCR, 1999*).*

Generalment entès com el dret a alimentar-se amb dignitat, el dret a una alimentació adequada **és un dret humà reconegut internacionalment** des de fa temps, al qual molts països estan compromesos. Durant les darreres dècades, diversos països han desenvolupat i implementat esmenes constitucionals, lleis nacionals, estratègies, polítiques i programes orientats a garantir el compliment universal del dret a l'alimentació.

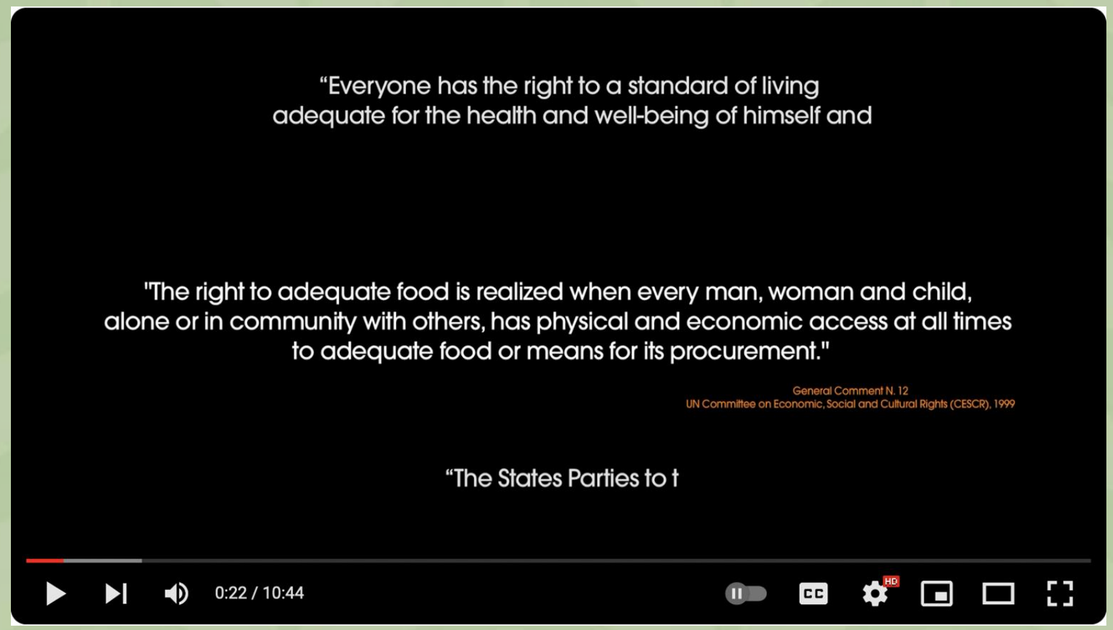

Font: https://www.youtube.com/watch?v=zxTD7N3CiRg&t=5s

Conceptes Clau

Definició

La **sobirania alimentària** és un sistema alimentari en què les persones que produeixen, distribueixen i consumeixen aliments també controlen els mecanismes i les polítiques de producció i distribució d'aliments. Això contrasta amb el **règim alimentari corporatiu** actual, en què les corporacions i les institucions del mercat controlen el sistema alimentari global. La sobirania alimentària posa l'èmfasi en les economies alimentàries locals, la disponibilitat sostenible d'aliments, i se centra en aliments i pràctiques culturalment apropiats. Els canvis climàtics i la interrupció dels sistemes alimentaris afecten de manera desproporcionada les poblacions indígenes i el seu accés a fonts d'alimentació tradicionals, alhora que contribueixen a taxes més altes de certes malalties; per aquest motiu, la sobirania alimentària situa les persones indígenes al centre. Aquestes necessitats han estat abordades en els darrers anys per diverses organitzacions internacionals, incloses les Nacions Unides, i diversos països han adoptat polítiques de sobirania alimentària a la legislació.
Les crítiques a l'activisme per la sobirania alimentària consideren que el sistema es fonamenta en supòsits de base inexactes, que no té en compte els orígens dels problemes que pretén abordar i que pateix una manca de consens sobre les solucions proposades.

El terme "sobirania alimentària" va ser encunyat per primera vegada l'any 1996 per membres de **Via Campesina**, una organització internacional de persones pageses, i posteriorment adoptat per diverses organitzacions internacionals, incloent-hi el Banc Mundial i les Nacions Unides.

Source:https://www.eapn.eu/wp-content/uploads/2011/09/food-sovereignty.jpg

Conceptes Clau

Justícia climàtica

La justícia climàtica reconeix els impactes desproporcionats del canvi climàtic sobre les comunitats amb baixos ingressos i les comunitats racialitzades arreu del món, és a dir, sobre les persones i llocs menys responsables del problema.

En altres paraules, la justícia climàtica és un concepte que tracta la divisió justa, el repartiment equitatiu i la distribució equilibrada de les càrregues del canvi climàtic, de la seva mitigació i de les responsabilitats per afrontar-lo. S'ha descrit com l'abast d'"un conjunt de drets i obligacions que tenen les corporacions, les persones i els governs envers aquelles persones vulnerables que es veuran afectades de manera significativa i desproporcionada pel canvi climàtic".

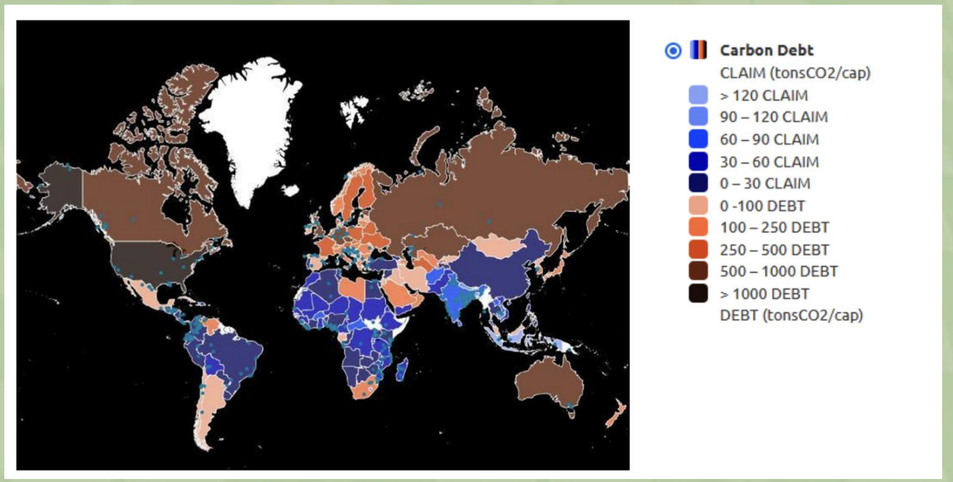

Font: https://ejatlas.org/featured/climate-debt

Els agents: deute climàtic

El deute climàtic és el deute que es diu que els països desenvolupats tenen amb els països en desenvolupament pels danys causats per les seves contribucions desproporcionadament elevades al canvi climàtic. Les emissions històriques de gasos d'efecte hivernacle a escala global, en gran part emeses pels països desenvolupats, representen amenaces significatives per als països en desenvolupament, que tenen menys capacitat per afrontar els efectes negatius del canvi climàtic. Per aquest motiu, algunes persones consideren que els països desenvolupats tenen un deute amb els països en desenvolupament per les seves contribucions desproporcionades al canvi climàtic.

Conceptes Clau

Objectius de Desenvolupament Sostenible

Agenda 2030:

L'**Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, adoptada per tots els Estats Membres de les Nacions Unides l'any 2015, proporciona un full de ruta compartit per a la pau i la prosperitat de les persones i del planeta, en el present i de cara al futur. En el seu nucli hi ha els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), que constitueixen una crida urgent a l'acció per part de tots els països – desenvolupats i en desenvolupament – dins d'un partenariat global. Reconeixen que posar fi a la pobresa i a altres privacions ha d'anar acompanyat d'estratègies que millorin la salut i l'educació, redueixin les desigualtats i impulsin el creixement econòmic – tot això mentre s'aborda el canvi climàtic i es treballa per preservar els oceans i els boscos.

Conceptes Clau

Objectius de Desenvolupament Sostenible

ODS directament vinculats amb l'alimentació

ODS 2 – FAM ZERO: Posar fi a la fam, assolir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure una agricultura sostenible.

Font: https://sdghub.com

Conceptes Clau

Objectius de Desenvolupament Sostenible

ODS 12 – CONSUM I PRODUCCIÓ RESPONSABLES: arantir modalitats de consum i producció sostenibles.

Font: https://sdghub.com

EU Food Security HUB

Conceptes Clau - Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà

L'any 2014, l'alcalde de Milà va decidir impulsar un **protocol internacional destinat a abordar les qüestions relacionades amb l'alimentació a escala urbana**, amb l'objectiu que fos adoptat pel màxim nombre possible de ciutats del món. El Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà va ser signat el 15 d'octubre de 2015 a Milà per més de 100 ciutats. Representa un dels llegats més importants de l'**EXPO de Milà 2015**.

El Pacte de Milà és un acord internacional entre alcaldes i alcaldesses. No és només una declaració; és una eina de treball concreta per a les ciutats. Està compost per un preàmbul i un Marc d'Acció que enumera **37 accions recomanades**, **agrupades en 6 categories**. Per a cada acció recomanada hi ha indicadors específics per monitorar els progressos en la implementació del Pacte. Els Premis del Pacte de Milà ofereixen exemples concrets de les polítiques alimentàries que les ciutats estan aplicant en cadascuna de les 6 categories del Pacte.

Els grups d'accions recomanades són:

1. **Governança: garantir un entorn favorable per a una acció efectiva**
2. **Dietes sostenibles i nutrició**
3. **Equitat social i econòmica**
4. **Producció d'aliments**
5. **Subministrament i distribució d'aliments**
6. **Malbaratament alimentari**

Font:https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/wp-content/uploads/2020/11/logo-color-MUFPP.jpg

Preguntes de reflexió

- Què heu après?
- Com pots definir ara el Sistema Alimentari Sostenible??
- What are the challenges within the Sustainable Food System?
- Quines polítiques o iniciatives us han interessat més?

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 7#Capacitació en sistemes alimentaris sostenibles

Unitat 2# Canvi climàtic i sistemes alimentaris

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

• Reflexionar de manera holística sobre els principals factors que vinculen la crisi climàtica amb la indústria alimentària i els hàbits de consum, introduint alguns marcs d'anàlisi, com ara l'efecte en cascada.

• Analitzar les principals polítiques i estratègies desenvolupades per la Unió Europea;

• Comprendre l'impacte dels Sistemes Alimentaris sobre el canvi climàtic i viceversa, així com ser capaç d'avaluar possibles alternatives, estratègies de mitigació i d'adaptació per contrarestar aquest impacte.

Contingut del vídeo

Com l'agricultura regenerativa frena el canvi climàtic

En aquest curt documental sobre agricultura regenerativa, repassem els arguments bàsics de com l'agricultura regenerativa frena el canvi climàtic.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=TPkXAi_IKwQ

Conceptes Clau

Observeu el mapa que mostra els efectes climàtics del canvi climàtic a les diferents regions d'Europa.

Penseu en alguns exemples que conegueu relacionats amb els efectes descrits, especialment en el teu context local.

Map 1.2 **Main climate change impacts on the agriculture sector for the main biogeographical regions in Europe**

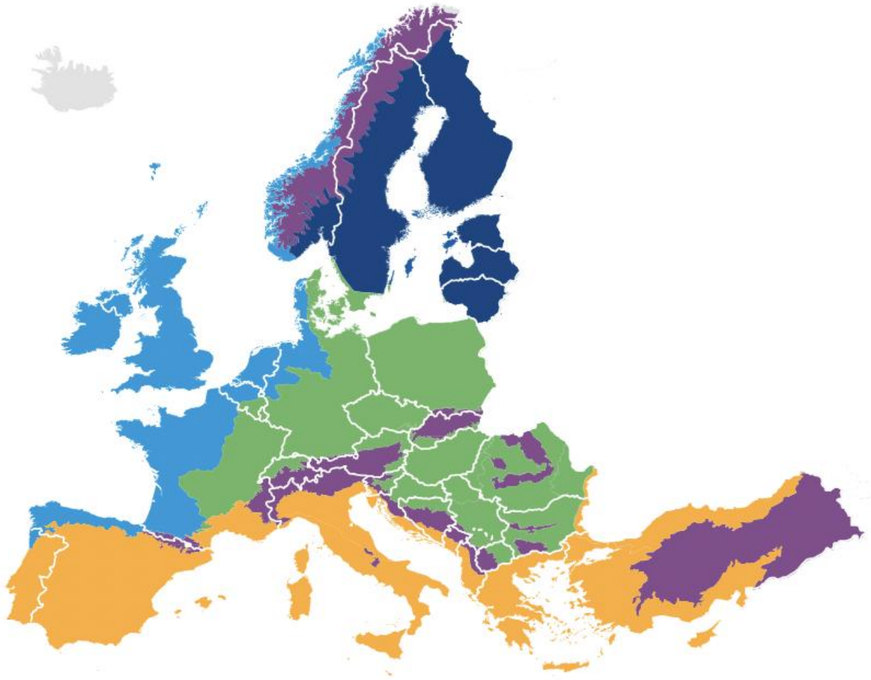

Source: Adapted from EEA (2017b).

Font: https://www.eea.europa.eu/publications/cc-adaptation-agriculture

Conceptes Clau
L'Efecte en Cascada

El canvi climàtic té impactes directes i indirectes sobre la producció agrícola i els agroecosistemes. Els efectes directes inclouen canvis en la fenologia, desplaçament de les àrees de cultiu, alteració en la disponibilitat d'aigua i augment dels nivells de CO_2. Els efectes indirectes resulten dels impactes directes i comporten un augment de plagues, malalties i fenòmens meteorològics extrems. Aquests impactes poden afectar la producció agrícola i provocar conseqüències econòmiques i socials com la pèrdua de mitjans de vida i la inseguretat alimentària. La cascada d'impactes del canvi climàtic influeix en el preu, la quantitat i la qualitat dels productes agrícoles, les dinàmiques comercials, els ingressos agrícoles i els preus dels aliments, afectant finalment la seguretat alimentària i la nutrició a escala global, especialment per a les persones que depenen de l'agricultura.

Figure 1.8 Schematic representation of the cascading effects

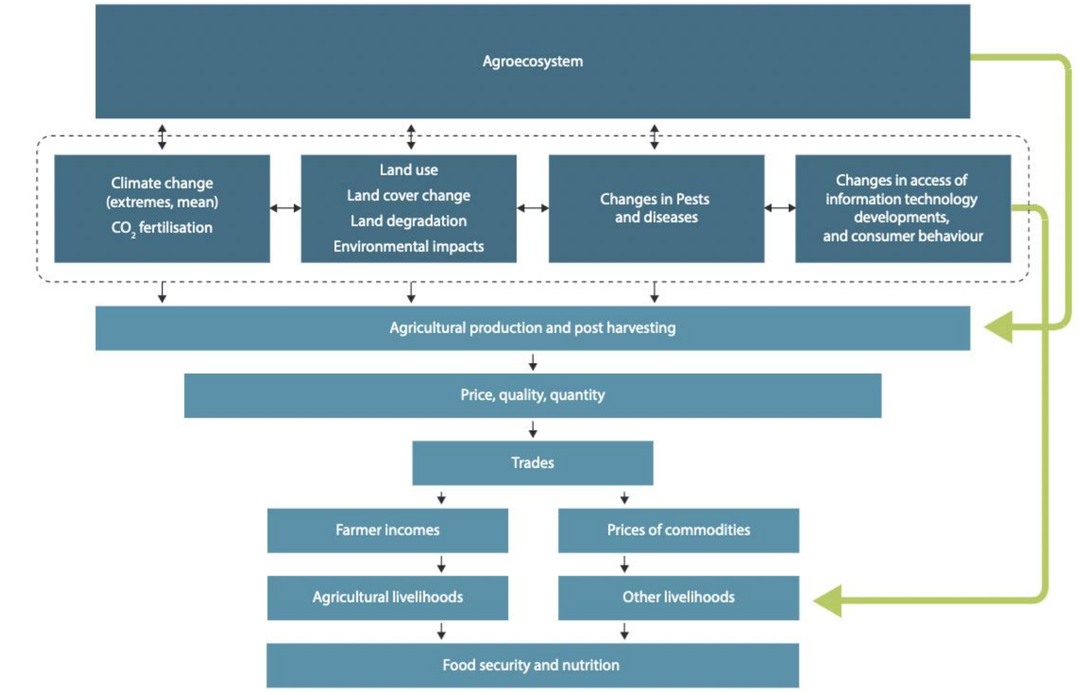

Note: The chain of cascading effects from climate change that impacts agro-ecosystems, agricultural production, market, trade and food security and nutrition. The green arrows represent direct impacts of changes in agro-ecosystems on agricultural production (through, for example, changes in agricultural practices) and impacts of drivers on livelihoods.

Source: Adapted from FAO (2016).

EU Food Security HUB

Preguntes de reflexió

- Us venen al cap exemples de casos i/o llocs on hàgiu notat efectes sobre el sistema alimentari provocats pels efectes del canvi climàtic?

- En quins moments de la cascada poden actuar amb més eficàcia les persones responsables de les polítiques i/o les persones consumidores?

Conceptes clau
Estratègies desenvolupades per la UE

L'avaluació de l'estratègia d'adaptació de la UE de 2018 destaca la vulnerabilitat d'Europa davant els impactes climàtics, especialment en el sector agrícola. Els efectes transfronterers del canvi climàtic són particularment intensos en l'agricultura. Les polítiques internacionals subratllen la importància de l'adaptació climàtica en l'agricultura a escala global.

A Europa, l'estratègia d'adaptació de la UE i la política agrícola comuna ofereixen oportunitats per a l'adaptació, tot i que el grau d'ambició varia entre els estats membres. Els informes de 2019 en el marc del Reglament del Mecanisme de Seguiment mostren que tots els estats membres que informen donen prioritat al sector agrícola, implementant mesures específiques d'adaptació.

La nova política agrícola comuna proposada per al període 2021-2027 fa èmfasi en l'adaptació, i probablement augmentarà les inversions en mesures d'adaptació. A més, les polítiques ambientals de la UE influeixen en l'agricultura protegint els ecosistemes i donant suport als esforços d'adaptació.

Figure 2.1 **Overview of the international and EU policy framework for climate change adaptation in the agriculture sector**

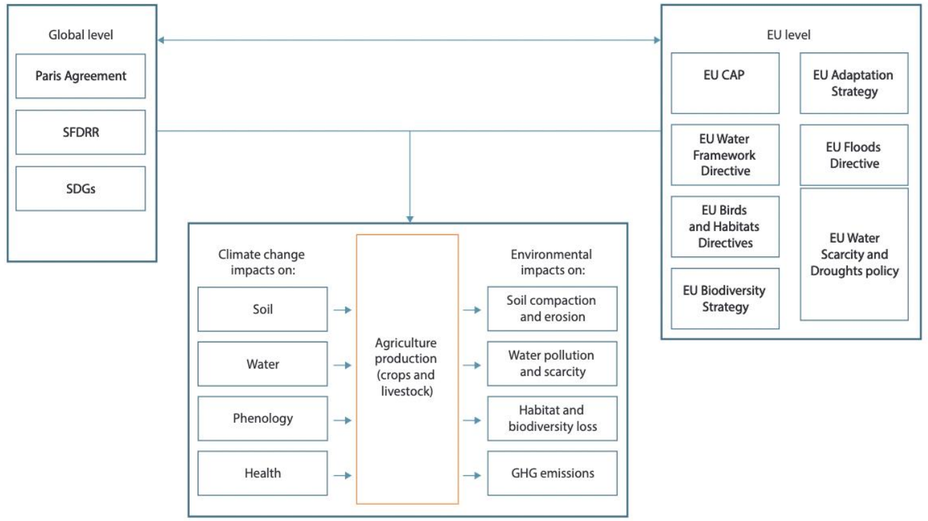

Note: The figure presents the global and EU level policies related to agricultural production in the context of climate change impacts on agriculture and agricultural impacts on the environment.
SDGs, Sustainable Development Goals.
SFDRR, Sendai Framework for Disaster Risk Reduction.

Source: EEA.

Contingut audiovisual
El Pacte Verd Europeu

El Green New Deal és un pla ambiciós per combatre els efectes del canvi climàtic. És l'únic pla americà que reconeix la magnitud de la crisi imminent. I conté algunes veritats difícils que potser no volem escoltar.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=GxIDJWCbk6I

Contingut audiovisual

Estratègia Del Camp a la Taula

L'estratègia Del Camp a la Taula de la UE per a un sistema alimentari sostenible és un element clau del Pacte Verd Europeu. Mireu aquest vídeo per obtenir una visió més àmplia del seu impacte.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=syhtS67esAk

Contingut audiovisual
Estratègia Del Camp a la Taula

La Comissió Europea va adoptar una nova Estratègia de Biodiversitat integral i l'Estratègia Del Camp a la Taula per a un sistema alimentari just, saludable i respectuós amb el medi ambient. En línia amb el Pacte Verd Europeu, aquestes estratègies proposen accions i compromisos ambiciosos de la UE per aturar la pèrdua de biodiversitat arreu del món i equilibrar el nostre sistema alimentari amb el medi ambient, mitjançant la reducció de l'ús de substàncies nocives, l'augment de la protecció dels ecosistemes terrestres i marins, i la restauració dels ecosistemes degradats.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=AkOaRmWi0Cg

Contingut audiovisual
Preguntes d'autoreflexió

- Què és el Pacte Verd Europeu?
- Com està relacionada l'estratègia Del Camp a la Taula amb el Pacte Verd?
- Per què creieu que l'estratègia de biodiversitat és important?

Activitat 2
Mesures d'Adaptació i Mitigació

Les persones participants es divideixen en grups.

Cada grup tria una àrea del mapa per treballar-hi..

Identifiqueu quins són els problemes de seguretat alimentària que sorgeixen en aquesta regió, relacionats amb els efectes climàtics descrits anteriorment, i feu-ne una llista.

Poseu-vos en comú per compartir les llistes en plenari.

Map 1.2 **Main climate change impacts on the agriculture sector for the main biogeographical regions in Europe**

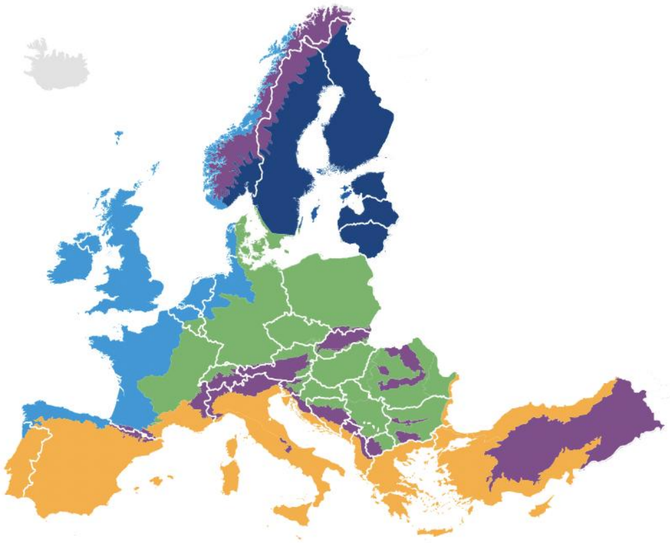

Source: Adapted from EEA (2017b).

Activity 2
Fase d'ideació

Treballant en els mateixos grups, les persones participants pensen almenys dues mesures diferents d'adaptació o mitigació per als problemes identificats prèviament.

Algunes mesures:

- Accions d'adaptació per a la producció de conreus
- Accions d'adaptació en el sector ramader
- Accions de recerca, formació i educació
- Accions per a la millora de la gestió agrària
- Accions de comunicació

Map 1.2 **Main climate change impacts on the agriculture sector for the main biogeographical regions in Europe**

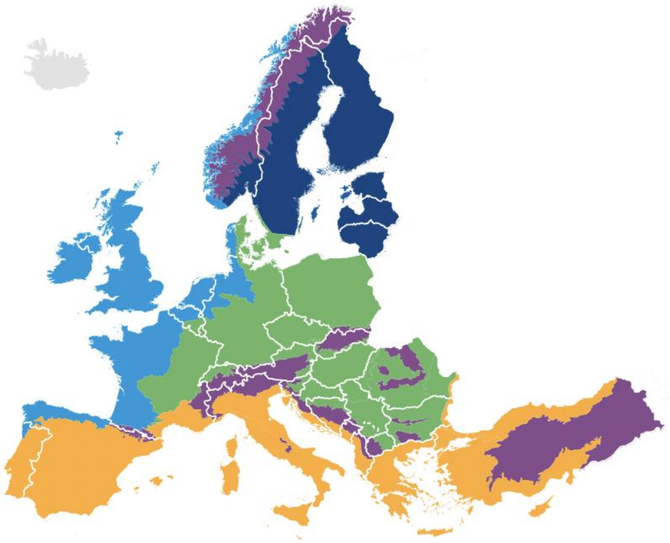

Source: Adapted from EEA (2017b).

Activitat 2

Posada en Comú dels Resultats

Els grups escullen una persona portaveu que tindrà 5 minuts per presentar les estratègies a la resta.

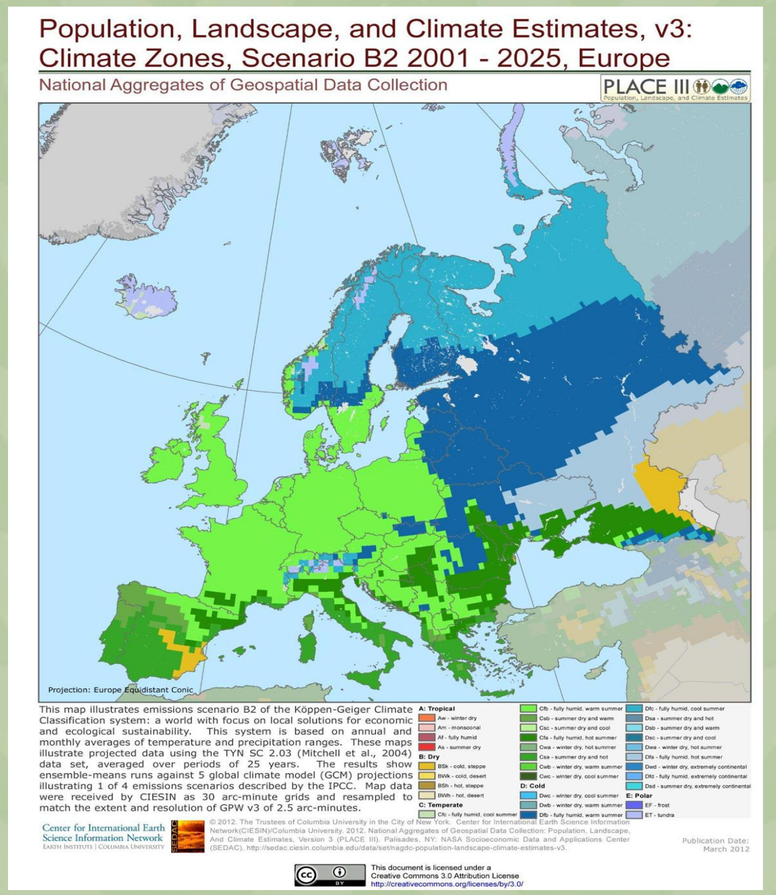

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 7#Capacitació en sistemes alimentaris sostenibles

Unitat 3# Cadena de subministrament i consum d'aliments sostenibles

Organització #URGENCI

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Analitzar de manera crítica com els ODS estan connectats amb la cadena global de subministrament alimentari.

- Comprendre el paper dels diferents agents implicats al llarg de la cadena de subministrament i analitzar els reptes i oportunitats que aquesta comporta per a la sostenibilitat.

- Comprendre l'impacte de les cadenes de producció alimentària en el canvi climàtic des de la perspectiva de les emissions de carboni, i analitzar el paper de les persones consumidores i de les administracions públiques per garantir la sostenibilitat en la producció alimentària.

Contingut audiovisual
Els ODS

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), també coneguts com els Objectius Globals, són un conjunt de 17 objectius interconnectats establerts per les Nacions Unides l'any 2015 com a part de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. Aquests objectius tenen com a finalitat abordar una àmplia gamma de reptes i problemàtiques globals, amb l'objectiu de construir un món més just, sostenible i pròsper abans de l'any 2030. Els ODS constitueixen un marc per a la cooperació i l'acció internacional, i abracen les dimensions socials, econòmiques i ambientals del desenvolupament. A continuació es presenten els 17 ODS.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=0XTBYMfZyrM

Contingut audiovisual
Preguntes d'autoreflexió

- Com es relaciona cadascun dels ODS amb el sistema alimentari global? Trieu com a punt de partida un producte global com el Plàtan, el Cafè, el Cacau o l'Arròs

- Feu una llista de tots els ODS i agrupau-los segons si no tenen connexió amb el sistema alimentari, tenen una connexió feble o una connexió clara.

- Quants d'ells estan connectats amb el sistema alimentari, ja sigui a través d'una connexió feble o clara?

Podeu trobar més informació sobre els ODS aquí:
https://sdgs.un.org/#goal_section

Conceptes Clau

Les 5 etapes del Cicle de Vida d'un Producte (del bressol a la tomba)

1. Extracció de matèries primeres
2. ProcessingFabricació i transformació
3. Transport
4. Ús i venda al detall
5. Gestió dels residus

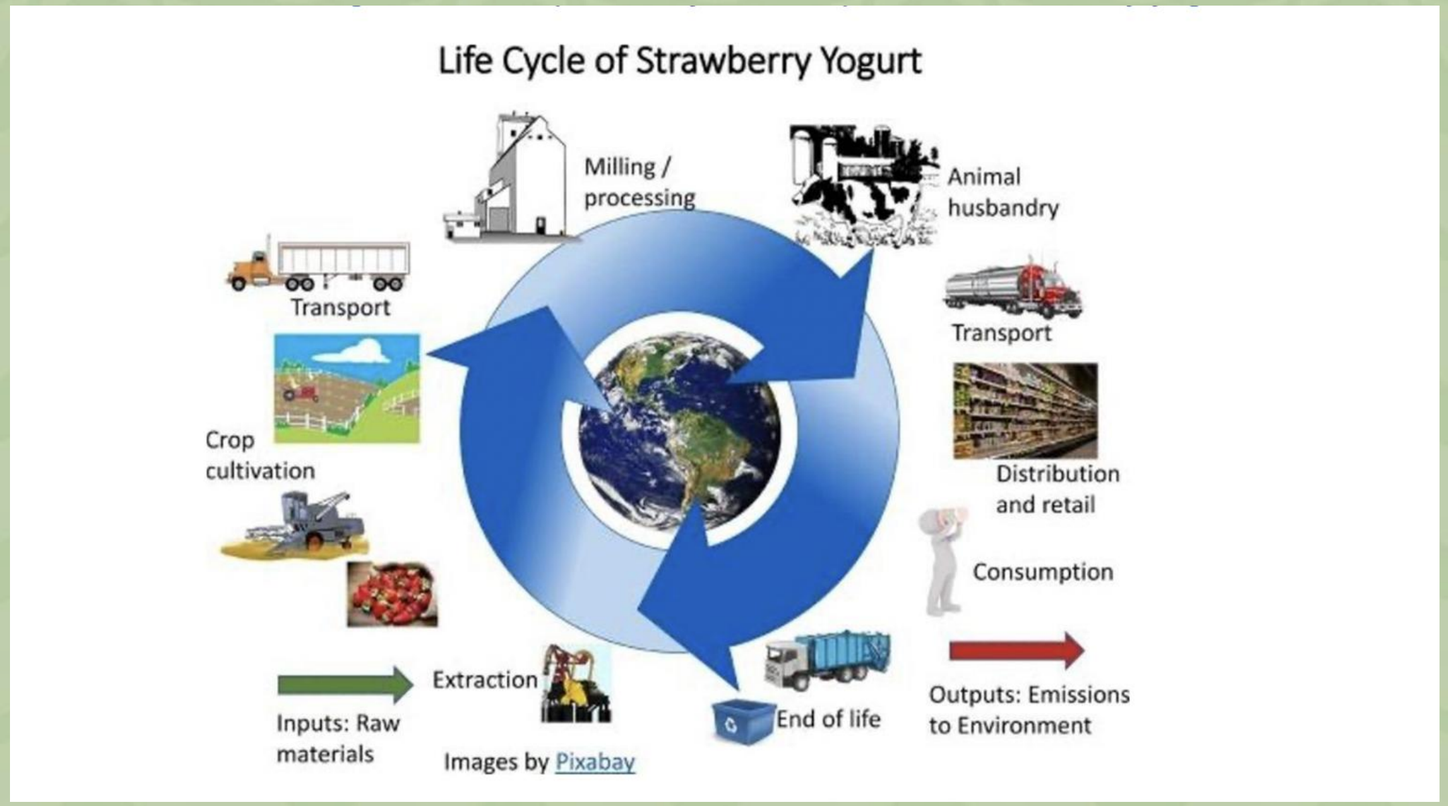

Font: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780128221129000047#preview-section-abstract

Avaluació del cicle de vida (ACV)

A cada etapa del cicle de vida es poden introduir mesures de sostenibilitat per millorar la sostenibilitat global de la cadena de subministrament, tenint en compte els **tres pilars de la sostenibilitat**. Això es fa mitjançant les **Avaluacions del Cicle de Vida (ACV)**. Una avaluació del cicle de vida (ACV) és una eina per estudiar i entendre els impactes ambientals d'un producte o procés **al llarg de tota la seva vida, des de la seva producció fins a la seva eliminació**. Ens ajuda a veure com afecten les nostres decisions al planeta i a trobar maneres de fer les coses de manera més sostenible. Tradicionalment, l'ACV es centrava només en els impactes ambientals i en la salut humana, però a mesura que els conceptes de sostenibilitat han evolucionat, l'ACV també considera ara de manera més holística els tres pilars de la sostenibilitat.

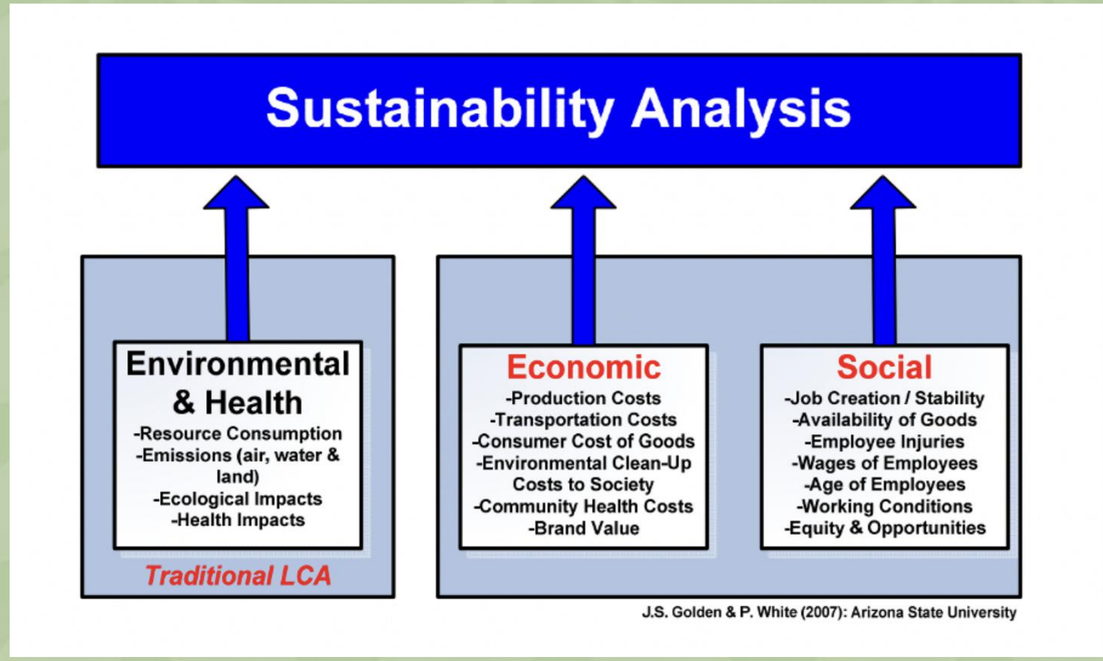

Font: https://www.lifecycleinitiative.org/resources/training/lca-life-cycle-assessment-training-kit-material/

Models Diferents del Cicle de Vida

Segons les etapes que t'interessi analitzar o sobre les quals disposis de dades, pots incloure o excloure fases. Normalment hi ha 4 models de cicle de vida de producte que pots triar per fer una ACV (Avaluació del Cicle de Vida):

Cradle-to-grave (del bressol a la tomba)

Quan analitzes l'impacte d'un producte al llarg de les 5 etapes del cicle de vida del producte, això s'anomena "del bressol a la tomba". El bressol fa referència a l'inici del producte amb l'obtenció de les matèries primeres, i la tomba a l'eliminació del producte. El transport s'esmenta com a pas 3 però pot ocórrer entre totes les etapes.

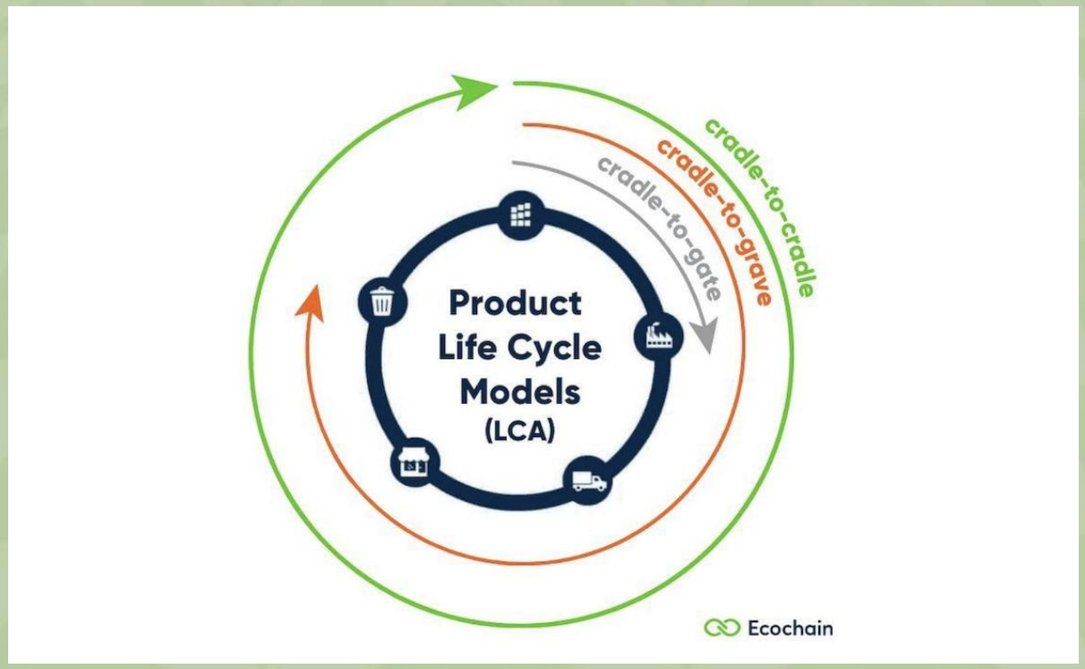

Font: https://ecochain.com/blog/life-cycle-assessment-lca-guide/#product-life-cycle-lca

Cradle-to-gate (del bressol a la porta)

"Del bressol a la porta" només avalua un producte fins que surt de la fàbrica, abans que sigui transportat al consumidor.

Això vol dir que s'eliminen les fases d'ús i eliminació. L'anàlisi "del bressol a la porta" pot reduir significativament la complexitat d'un LCA i així crear coneixement més ràpidament, especialment sobre els processos interns. Les avaluacions "del bressol a la porta" s'utilitzen sovint per a les declaracions ambientals de producte (EPD).

Diferents models de cicle de vida

Cradle-to-cradle (del bressol al bressol)

De bressol al bressol és un concepte sovint esmentat dins l'Economia Circular. És una variació del model "del bressol a la tomba", on la fase de residus s'intercanvia per un procés de reciclatge que permet reutilitzar el producte per crear-ne un de nou, essencialment "tancant el cercle". Per això també es coneix com a reciclatge en bucle tancat (*closed-loop recycling*). Mireu el vídeo de la dreta per aprofundir en aquesta estratègia de disseny.

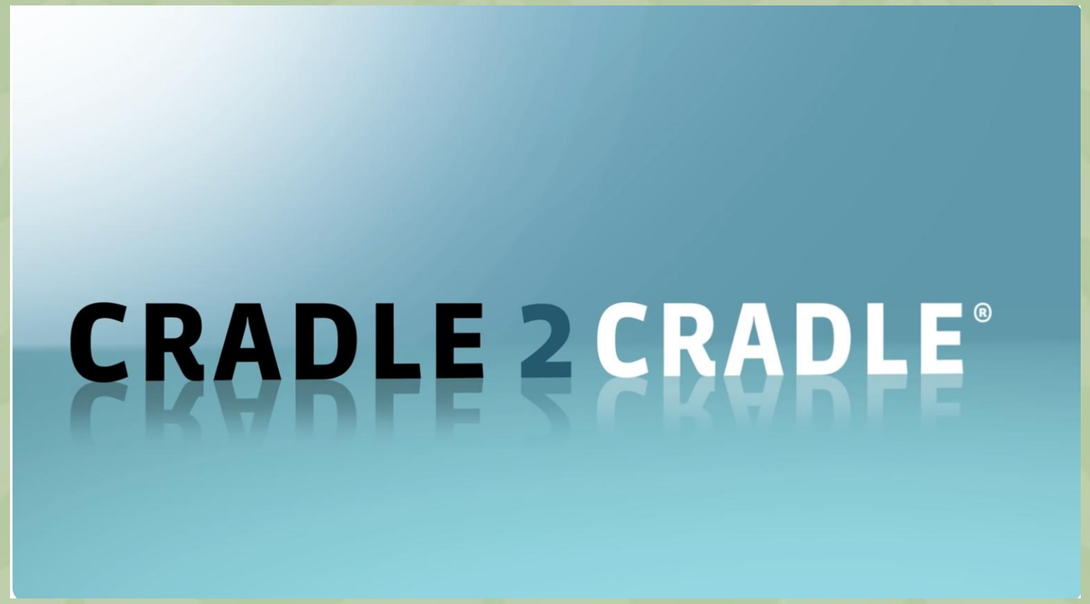

Font: https://www.youtube.com/watch?v=QMsF1P-_vWc

Gate-to-gate (de porta a porta)

El de porta a porta" s'utilitza de vegades en cicles de vida de productes amb molts processos de valor afegit al mig.

Per reduir la complexitat de l'avaluació, només s'analitza un procés concret dins de la cadena de producció. Aquestes avaluacions es poden connectar posteriorment per completar una Avaluació del Cicle de Vida a un nivell més ampli.

Preguntes de reflexió

Imagineu que sou una persona productora que supervisa el disseny d'un nou producte alimentari i elaboreu el seu cicle de vida de bressol a bressol. Per a cada etapa, anoteu alguns criteris de sostenibilitat relacionats amb els tres pilars (per exemple: matèries primeres – compra ecològica, local.../ transport – ús de vehicles elèctrics, salaris justos per a les persones conductores, etc.).

Anàlisi de la Petjada de Carboni per a un Consum Sostenible

La sostenibilitat és un **objectiu global** que pretén preservar els recursos per a les futures generacions, i l'anàlisi de la petjada de carboni és una eina clau. Aquesta **mesura els gasos d'efecte hivernacle** emesos per les activitats humanes i proporciona informació sobre els impactes ambientals. Mitjançant l'avaluació del cicle de vida dels productes o serveis, s'identifiquen **els "punts calents" d'emissions** i s'ajuda a **gestionar i reduir aquestes emissions**.

Aquesta anàlisi promou la transparència, la responsabilitat i la comparació entre diferents sectors, fomentant accions responsables i estratègies de mitigació.En definitiva, **reduir les petjades de carboni contribueix als objectius més amplis de sostenibilitat**, com la conservació dels recursos i la protecció dels ecosistemes, elements clau per abordar el canvi climàtic i garantir un futur sostenible.

Font: https://www.youtube.com/watch?v=oN7q4NIhj_4

Contingut Audiovisual
La Petjada de Carboni dels Sistemes Alimentaris

La Petjada de Carboni dels Aliments

Font: https://www.youtube.com/watch?v=pDZ0FQN8TJI

Preguntes de Reflexió

Torneu al vostre Cicle de Vida del Producte i penseu en quina etapa…

- es produeixen més emissions?
- d'on provenen?
- com es podrien reduir?

- Què heu après d'aquesta lliçó?
- Us canvia la manera de triar els vostres aliments?

Trobeu alguns calculadors de petjada de carboni d'aliments aquí:

https://www.earthday.org/foodprints-calculators/

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 8# Agricultura Sostenible

Unitat 1# Introducció a les granges sostenibles

Organització #LAND

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competences developed on this Unit

- Implicar-se i gestionar el treball comunitari i els processos participatius.
- Adquirir i aplicar nous coneixements, tècniques i mètodes de treball associats a l'agricultura sostenible
- Obtenir una comprensió bàsica dels efectes dels pesticides sintètics en l'agricultura i la salut humana, així com conèixer mètodes i tractaments alternatius.
- Desenvolupar consciència sobre les qüestions de justícia social i drets laborals dins de les iniciatives agrícoles i alimentàries.
- Distingir els criteris per seleccionar productores que compleixin estàndards de sostenibilitat, tenint en compte principis d'economia social, agroecologia i tracte ètic als animals, entre d'altres.
- Conèixer alguns principis agraris, com la biologia vegetal, els cicles de producció, les pràctiques agrícoles bàsiques i l'ús d'eines habituals.

Conceptes clau: Els 5 principis de la FAO

Font original: *Building a common vision for sustainable food and agriculture*, *PRINCIPLES AND APPROACHES;* FAO, 2014. Link

L'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO) ha establert **5 principis bàsics** per tal que el sector agrícola mundial esdevingui cada cop més productiu i sostenible.

Aquests principis tenen com a objectiu construir un sistema de producció que funcioni a favor dels ecosistemes i alhora satisfaci les necessitats humanes. Equilibren les dimensions socials, econòmiques i ambientals de la sostenibilitat en l'agricultura, i ofereixen una base per desenvolupar polítiques, estratègies, regulacions i incentius.

Per a cada principi, la FAO ha elaborat **exemples de polítiques i estratègies clau divididas per sectors de producció**: conreus, ramaderia i silvicultura (també aqüicultura i pesca, però aquests s'han exclòs de l'activitat).
Podeu consultar les següents diapositives!

Els cinc principis són **complementaris**, i per ser sostenible i productiva, l'agricultura haurà d'adoptar una visió sistèmica única que maximitzi les sinergies, mitigui les externalitats negatives i minimitzi la competència perjudicial entre sectors.

Conceptes clau
Els 5 principis de la FAO

1. Millorar l'eficiència en l'ús dels recursos és fonamental per a una agricultura sostenible

2. La sostenibilitat requereix una acció directa per conservar, protegir i millorar els recursos naturals

3. L'agricultura que pretén protegir i millorar els mitjans de vida rurals, l'equitat i el benestar social és sostenible.

4. Millorar la resiliència de les persones, les comunitats i els ecosistemes és clau per a una agricultura sostenible

5. L'alimentació i l'agricultura sostenibles requereixen mecanismes de governança responsables i eficaços

Conceptes clau
Polítiques i Estratègies Clau per als 5 Principis de la FAO

Food and Agriculture Organization of the United Nations

1. Millorar l'eficiència en l'ús dels recursos és crucial per a la sostenibilitat de l'agricultura.

La producció agrícola és **la transformació dels recursos naturals** en productes per al benefici humà. Aquest procés requereix **gestió, coneixement, tecnologies i inputs externs**, amb una variació considerable en la seva importància relativa i combinació segons els sistemes de producció i les regions del món.

El **nivell i la combinació d'inputs**, així com el **tipus de tecnologies i sistemes de gestió utilitzats**, tenen implicacions importants tant per al **nivell de productivitat** com per a l'**impacte de la producció sobre els recursos naturals i el medi ambient**. Aconseguir la "combinació adequada", una que reflecteixi el valor dels recursos naturals i els costos reals dels impactes ambientals i dels inputs externs— és essencial per a la sostenibilitat.

Font original: *Building a common vision for sustainable food and agriculture*, *PRINCIPLES AND APPROACHES;* FAO, 2014. Link

EU Food Security HUB

Food and Agriculture Organization of the United Nations

2. La sostenibilitat requereix activitats directes per preservar, protegir i millorar els recursos naturals

Tot i que una millor eficiència en l'ús dels recursos pot ajudar a reduir la pressió sobre els ecosistemes i els recursos naturals, **també incrementa la rendibilitat**, cosa que pot conduir, al seu torn, a l'expansió de la producció i a un **augment posterior de l'esgotament i la degradació dels recursos**. La degradació dels agroecosistemes afecta directament el subministrament d'aliments i els ingressos de les persones pobres, **augmentant la seva vulnerabilitat** i creant **un cercle viciós de pobresa, degradació** i fam. És per això que cal una **acció directa** per conservar, protegir i millorar els recursos naturals. Protegir i restaurar els ecosistemes que naturalment capten, filtren, emmagatzemen i alliberen aigua —com els rius, aiguamolls, boscos i sòls— és fonamental per augmentar la disponibilitat d'aigua de bona qualitat. **La reforestació i la reducció del ritme de desforestació són essencials**, per tant, per a la mitigació i adaptació al canvi climàtic, així com per contribuir a la **formació del sòl, la purificació de l'aigua, la biodiversitat i la pol·linització**.

Font original: *Building a common vision for sustainable food and agriculture*, *PRINCIPLES AND APPROACHES;* FAO, 2014. Link

EU Food Security HUB

Conceptes clau
Els 5 principis de la FAO per a una producció agrícola sostenible

3. **L'agricultura que no aconsegueix protegir i millorar el mode de vida rural i el benestar social no és sostenible.**

El desenvolupament agrícola és, per definició, **insostenible si no beneficia aquelles persones que en depenen per viure**, augmentant el seu accés als recursos i actius, la seva participació en els mercats i les seves oportunitats laborals. És fonamental que la població **rural tingui un accés segur i equitatiu als recursos naturals** que necessita per produir aliments per al seu consum i per augmentar els seus ingressos.

Els mitjans de vida de moltes d'aquestes persones es basen en l'accés i el control sobre recursos **com la terra, l'aigua, els boscos i els recursos pesquers**. Els drets de tinença inadequats i insegurs sobre els recursos naturals sovint resulten en **pobresa extrema i fam**. A més, la tinença segura de la terra sovint comporta una major inversió per part dels agricultors/es, rendiments més alts i una reducció de la degradació del sòl.

Conceptes clau
Els 5 principis de la FAO per a una producció agrícola sostenible

4. El reforç de la resiliència de les persones, les comunitats i els ecosistemes és essencial per a una agricultura sostenible

La **resiliència** ha esdevingut un factor clau en la sostenibilitat. Es defineix com la capacitat d'un sistema i de les seves parts components per anticipar, absorbir, acomodar-se o recuperar-se dels efectes d'un esdeveniment advers d'una manera oportuna i eficient, assegurant la preservació, restauració o millora de les seves estructures i funcions bàsiques essencials. En el context de l'alimentació i l'agricultura sostenibles, la resiliència és la **capacitat dels agroecosistemes, les comunitats agrícoles, les llars o les persones per mantenir o millorar la productivitat** del sistema prevenint, mitigant o afrontant riscos, adaptant-se al canvi i recuperant-se dels impactes. Fenòmens com la variabilitat climàtica, els esdeveniments meteorològics extrems i la volatilitat del mercat, així com els conflictes civils i la inestabilitat política, afecten negativament la productivitat i l'estabilitat de l'agricultura, cosa que augmenta la incertesa i els riscos per a les persones que produeixen aliments. Les decisions preses després de desastres o crisis poden tenir conseqüències per a les llars i les comunitats que **es poden convertir en "trampes de pobresa" a llarg termini**.

Font original: *Building a common vision for sustainable food and agriculture*, *PRINCIPLES AND APPROACHES;* FAO, 2014. Link

Conceptes Clau

Els 5 Principis de la FAO per a una producció agrícola sostenible

E

5. L'alimentació i l'agricultura sostenibles requereixen mecanismes de governança responsables i eficients

És necessari disposar d'una **bona governança** per **garantir la justícia social, l'equitat i una visió a llarg termini sobre la protecció dels recursos naturals**. Quan els processos de sostenibilitat estan dominats per preocupacions ambientals abstractes, sense una atenció adequada a les dimensions socials i econòmiques, és poc probable que s'implementin correctament.

La transició cap a una agricultura sostenible que segueixi els **cinc principis requereix entorns polítics, legals i institucionals** que ho facin possible, que trobin l'equilibri adequat entre les **iniciatives del sector públic i del sector privat**, i que assegurin la **rendició de comptes, l'equitat, la transparència i l'imperi de la llei**.

Font Link Picture from on Freepik

Font original: *Building a common vision for sustainable food and agriculture*, *PRINCIPLES AND APPROACHES;* FAO, 2014. Link

Conceptes Clau
Les 3 Dimensions de la Sostenibilitat

Dimensió ambiental

Fer servir productes que no tinguin un impacte negatiu sobre el sòl i l'aigua; plantar espècies que no perjudiquin l'ecosistema; preservar la biodiversitat; utilitzar els recursos amb responsabilitat; reduir els residus; minimitzar el consum de sòl i disminuir la contaminació.

Dimensió econòmica

Generar ingressos no només vol dir que els beneficis cobreixin els costos de producció. També implica tenir capacitat per planificar futures inversions, millorar la qualitat del producte, controlar l'impacte de la producció i garantir una qualitat de vida cada vegada millor per a les persones treballadores i per a les consumidores finals.

Dimensió social

Una explotació agrària com a xarxa de relacions humanes, tant internes com externes. Internament, en una explotació socialment sostenible, es respecten sempre els drets laborals, no hi ha explotació, ni discriminació, ni conductes tòxiques o abusives. Les responsabilitats, deures i mèrits es comparteixen de manera equitativa. Els salaris garanteixen una bona qualitat de vida a les persones treballadores. Externament, una explotació socialment sostenible pot tenir un paper clau dins la comunitat. Pot activar mecanismes de governança compartida amb la població o les institucions públiques, pot actuar com a dinamitzadora cultural i turística local, pot crear sinergies amb altres iniciatives econòmiques del territori i pot desenvolupar projectes d'innovació amb universitats properes.

Conceptes clau
Les 3 dimensions de la sostenibilitat

Preguntes per debatre

1. Considereu que hi ha alguna dimensió més important que les altres?
2. Quines dimensions de la sostenibilitat penseu que són més difícils o més fàcils d'assolir?

Per a una visió completa, consulteu: please check: *United Nations ESCAP*. Integrating the three dimensions of sustainable development. A framework and tools. Link

Contingut audiovisual
Les tres dimensions de la sostenibilitat

A través de l'exemple en el sector de la construcció, aquest vídeo presenta les tres dimensions de la sostenibilitat (social, econòmica i ambiental).

Font: The three dimensions of sustainability, Argos. Link (EN)

Preguntes per a la reflexió personal:

- Podeu traslladar els passos que segueix el personatge al camp de l'agricultura?
- What is the hardest dimension to protect in sustainable agriculture?

Conceptes Clau

Problemes i solucions d'una granja sostenible

Imagineu que us convertiu en les persones responsables de la pitjor granja del món, des del punt de vista ambiental, econòmic i social. La vostra tasca és transformar-la en una granja sostenible.into a sustainable farm.

Nom	
Producció	
Ubicació	

PROBLEMES DE SOSTENIBILITAT

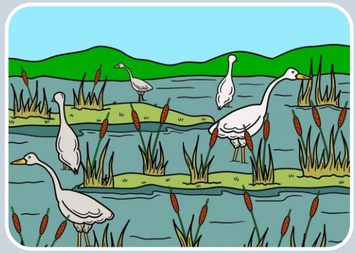

Ecosistema / Biodiversitat

EX. Desaparició d'Insectes Pol·linitzadors

Producció

EX. Monocultiu Intensiu de Blat de Moro Transgènic

Treball / Persones treballadores

EX. Només Homes, mal Remunerats

Consum

EX. Sistema de Maquinària Obsoleta amb Funcionament a base de Petroli

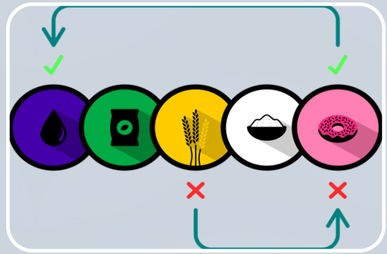

Cadena de subministrament / Distribució

EX.Productes Enviats per ser Processats en un altre Continent

Governança / Relació amb la comunitat

EX. Col·lectiu de Persones del Territori Mobilitzant-se en Contra Vostra

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 8# Agricultura Sostenible

Unitat 2# Sistemes de Certificació i Producció Agrícola

Organització #LAND

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Mostrar habilitats de pensament crític i capacitat per qüestionar, argumentar i discernir fal·làcies i inconsistències en conceptes, idees i situacions.
- Comprendre els sistemes de certificació de la producció agrària: adquirir coneixements dels diferents sistemes de certificació, amb un enfocament en la certificació ecològica per tercers i el Programa de Granges Sostenibles (PGS).
- Avaluar avantatges i inconvenients dels processos de certificació i ser capaç de valorar els beneficis i els desavantatges dels processos de certificació de granges, comparant especialment els sistemes tradicionals amb el PGS, tenint en compte les perspectives tant de les persones productores com de les persones consumidores.

Conceptes clau
Introducció a la Certificació

AGRICULTURA ECOLÒGICA

BIO

DENOMINACIÓ D'ORIGEN PROTEGIDA

DOP

INDICACIÓ GEOGRÀFICA PROTEGIDA

IGP

ESPECIALITAT TRADICIONAL GARANTIDA

ETG

EU Food Security HUB

Conceptes Clau
Introducció Teòrica a la Certificació

Proveu de cercar productes al vostre país que tinguin les mateixes certificacions !

BIO

Font: Link

IGP

Font: Link

ETG

Font: Link

DOP

Font: Link

Descobriu més certificacions, com el «**producte de muntanya**»:
El terme destaca les especificitats d'un producte, elaborat en zones de muntanya amb condicions naturals difícils. Reconèixer-ho és un avantatge tant per a les productores i productors com per a les persones consumidores. Permet a les productores vendre millor el producte, però també assegura que certes característiques estiguin clares per a la persona consumidora. Més informació: Link

EU Food Security HUB

Conceptes Clau
Certificacions Específiques a Espanya

Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE)

Societat Hispana de Certificació S.A.

Conceptes Clau
Certificacions Específiques a Itàlia

Denominació d'Origen Controlada / Denominazione di Origine Protetta – DOP

Denominació d'Origen Controlada i Garantida / Denominazione di Origine Controllata e Garantita – DOCG

Productes agroalimentaris tradicionals / Prodotti Agroalimentari Tradizionali – PAT

Conceptes Clau
Certificacions Específiques a França

AB – agricultura biològica / BIO

Alt valor ambiental / HEV CERTIFICACIÓ

Conceptes Clau
Certificacions Específiques a Grècia

BIO HELLAS

BIO HELLAS
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Α.Ε.

Conceptes Clau
Tipus de Sistemes de Certificació

Més info: fao.org (EN); Rivista di agraria- Sistemi di certificazione (IT)

TIPUS

Primera part	Tercera part
Segona part	Quarta part

AGENTS

Governs	Persones productores en associacions/cooperatives	Persones consumidores	Coalicions

Conceptes Clau
Reptes dels Sistemes de Certificació

Alguns reptes:

El model de certificació aplicat actualment a l'agricultura ecològica és massa complex i costós, tant en termes de diners com de temps, per a les petites productores a Europa i al Sud.

Algunes de les petites granges en zones marginals corren el risc de tancar, mentre que aquelles en zones urbanes corren el risc d'allunyar-se del sector ecològic.

Per això cal innovar el sistema de certificació ecològica desenvolupant altres sistemes de certificació que complementin l'actual.

Algunes propostes:

- **Simplificació burocràtica** per a les petites granges totalment ecològiques.
- Activació de la **certificació en grup també en el context europ**eu (el reglament ecològic actual només permet aquest enfocament per a productes importats de tercers països)
- Difusió dels **Sistemes de Garantia Participativa (SGP).**

Mentre que les dues primeres intervencions es mantenen dins dels límits delimitats pel reglament europeu, l'últim enfocament en queda fora. Això vol dir que **un producte garantit sota l'enfocament SGP actualment no és certificable com a ecològic, tot i que la persona productora adopti els estàndards del reglament europeu al camp**.

Estudi de Cas
Certificació Ecològica

Què és?

Un **procés** pel qual es verifica que els productes agraris (incloent-hi conreus, ramats i aliments transformats) **compleixen uns estàndards i unes regulacions específiques** establertes per a les pràctiques d'**agricultura ecològica.**

Per què és útil?

Les regulacions de la UE sobre agricultura ecològica estan dissenyades per proporcionar una estructura clara per a la producció de productes ecològics a tota la UE. Això respon a la demanda de la ciutadania per obtenir productes ecològics de confiança i alhora ofereix un mercat equitatiu per a les persones productores, distribuïdores i comercialitzadores.

Certificació ecològica:

- **Genera confiança** assegurant que es compleixen les normes d'ecocultiu.
- Els **sistemes estrictes de control i inspecció** garanteixen el compliment.
- El **logotip ecològic** proporciona una identitat visual per als productes ecològics produïts a la UE.
- La **nova legislació després de 2022** enforteix el sistema de control i amplia la gamma de productes ecològics.

Agricultura ecològica:

- Té com a objectiu produir aliments utilitzant substàncies i processos naturals.
- Fomenta un ús responsable de l'energia i dels recursos, la biodiversitat, la fertilitat del sòl i la qualitat de l'aigua.
- Se centra en alts estàndards de benestar animal i en satisfer les necessitats de comportament específiques dels animals.

Legislació:

- El reglament (EU) 2018/848 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig de 2018, és l'acte legislatiu aplicable.
- Regulació (EU) 2023/2419 del 18 d'octubre de 2023 sobre l'etiquetatge dels aliments per a mascotes ecològics (Diari Oficial L, 2023/2419, 27.10.2023).

Per a una visió completa del marc legal de la certificació ecològica, el context i les característiques, consulteu les fonts originals::

Organic Farming (European Commission) (EN)

Triantafyllidis, A., & Ortolani, L. (2013). La certificazione partecipativa in agricoltura biologica. Agriregionieuropa, 9(32), 45. Link; (IT).

Estudi de Cas
Certificació Ecològica

Perspectives i reptes

- L'evolució de l'agricultura ecològica està influenciada per les tendències de consum i les perspectives de producció.
- La viabilitat econòmica esdevé cada cop més un factor clau en la decisió de les persones productores de fer la transició cap a l'agricultura ecològica.

Per saber-ne més sobre els problemes i les perspectives de l'agricultura ecològica, consulteu la font original:

Corsi, A. (2008). L'agricoltura biologica: problemi e prospettive. Agriregionieuropa, 4(14). Università di Torino, Dipartimento di Economia e Statistica "Cognetti de Martiis". Link; (IT).

Reptes per a les persones agricultores ecològiques

- L'accés al mercat i els baixos preus representen grans dificultats.
- Algunes persones opten per vendre productes ecològics com si fossin convencionals per problemes amb els canals de distribució.
- La fi de les subvencions i els dubtes sobre la rendibilitat poden portar a abandonar la producció ecològica.

Viabilitat

- La decisió de convertir-se en productor/a ecològic/a sovint comença per motius personals, però es manté o es reforça per la viabilitat econòmica.
- Aquesta viabilitat depèn que l'increment d'ingressos superi l'augment de costos.
- Els ingressos poden variar segons els rendiments i el preu diferencial que poden aconseguir els productes ecològics.

Estratègies ambientals en l'agricultura ecològica

- Les cadenes curtes de subministrament i la consciència de les consumidores sobre la petjada de transport ("food miles") poden ser estratègies ambientals clau.
- Tanmateix, la manca de proximitat entre producció i consum dificulta la seva efectivitat.
- Les tendències en l'agricultura ecològica es relacionen amb l'objectiu de minimitzar els impactes ambientals negatius.

EU Food Security HUB

Conceptes Clau

SPG- Sistema Participatiu de Garantia (teoria)

Definició

Els Sistemes Participatius de Garantia (SPG) són sistemes d'assegurament de qualitat amb un enfocament local. Certifiquen persones productores a partir de la participació activa dels diferents agents implicats, i es fonamenten en la confiança, les xarxes socials i l'intercanvi de coneixement.

- IFOAM, 2008.

Un Sistema Participatiu de Garantia és un model alternatiu de certificació en què les persones productores i altres agents comparteixen un conjunt d'estàndards i normes definides col·lectivament, procediments comuns, un òrgan de coordinació, un logotip compartit i conseqüències definides en cas d'incompliment.

Elements bàsics i característiques clau

Font de les imatges: IFOAM, 2019, PGS Guidelines: How to develop and Manage Participatory Guarantee Systems for Organic Agriculture. p.17; Link .

Conceptes Clau
SPG- Sistema Participatiu de Garantia (teoria)

Principals diferències amb el model de certificació externa

- Menys tràmits administratius als SPG.
- Més **compromís i responsabilitat de les persones agricultores** en el procés de certificació (incloent-hi inspeccions i conseqüències) als SPG.
- Els mecanismes de certificació als SPG estan dissenyats per ser **apropiats al context social local i a l'agricultora a petita escala** a qui serveixen.
- Els SPG són sovint **més inclusius amb les agricultores ecològics nous o en transició**.
- **La participació de la persona consumidora** és fomentada i a vegades fins i tot requerida als SPG.
- L'ús del **control social** mitjançant la participació i **empoderament dels agents locals**, donant-los així la "propietat" del procés de certificació, és essencial als SPG.
- **La certificació s'atorga a tota l'explotació** en lloc de per a productes concrets als SPG.
- Normalment, les **agricultores individuals són propietaries dels seus propis certificats SPG**, mentre que a l'ICS el certificat és propietat del grup d'agricultoress, d'una ONG o de l'empresa exportadora.
- **Més empoderament i llibertat al mercat** amb els SPG en comparació amb l'ICS, on les agricultores estan obligades a vendre només els productes (possiblement limitats) que han estat certificats i a través del grup que en té el certificat.

Per a més informació i exemples: Link

EU Food Security HUB

Activitat 1 – SPG: El Sistema de Garantia Participativa

Joc de rol: Visita de campanya del Comitè de Garantia

Participatory Guarantee Systems (PGS)

This is a role-playing game inspired by the participatory guarantee system in agriculture.

The players will have to put themselves in the shoes of a visiting commission that will evaluate the adoption of good agricultural practices in a farm.

The commission is made up of people selected by the local PGS committee, they are representatives of different roles within the supply chain:
CUSTOMERS
AGRONOMISTS
PRODUCERS (with ORGANIC or PGS certification)
PRODUCERS (candidates to obtain certification)

Each of these roles can be played individually or in groups.

The goal of the game is to identify good and bad agricultural practices within the company, proposing alternative solutions if possible.

Activitat 1 – SPG: El Sistema de Garantia Participativa

Joc de rol: Visita de campanya del Comitè de Garantia

Instructions

Each person or group participating will get the card that describes their role.

Who conducts the game will play as the owner of the candidate farm for certification.
They will introduce themselves and the various areas to be inspected:
AGRICULTURAL FIELD
WAREHOUSE
OFFICE AND ADMINISTRATION
WATER TANK

At the end of the inspection, the teams making up the commission shall gather to give an assessment (COMPLIANT, BEING IMPROVED, NOT COMPLIANT) and propose solutions for practices that do not meet the required standards.

Activitat 1 – SPG: El Sistema de Garantia Participativa

Joc de rol: Visita de campanya del Comitè de Garantia

Trieu el vostre rol!

Customers

Agronomists

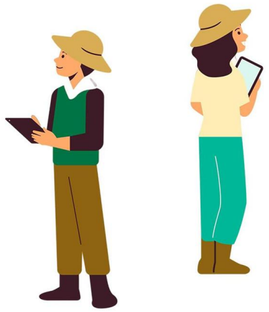

Producers
(candidates)

Producers
(with certification)

Activitat 1 – SPG: El Sistema de Garantia Participativa

Joc de rol: Visita de campanya del Comitè de Garantia

Comencem la visita!

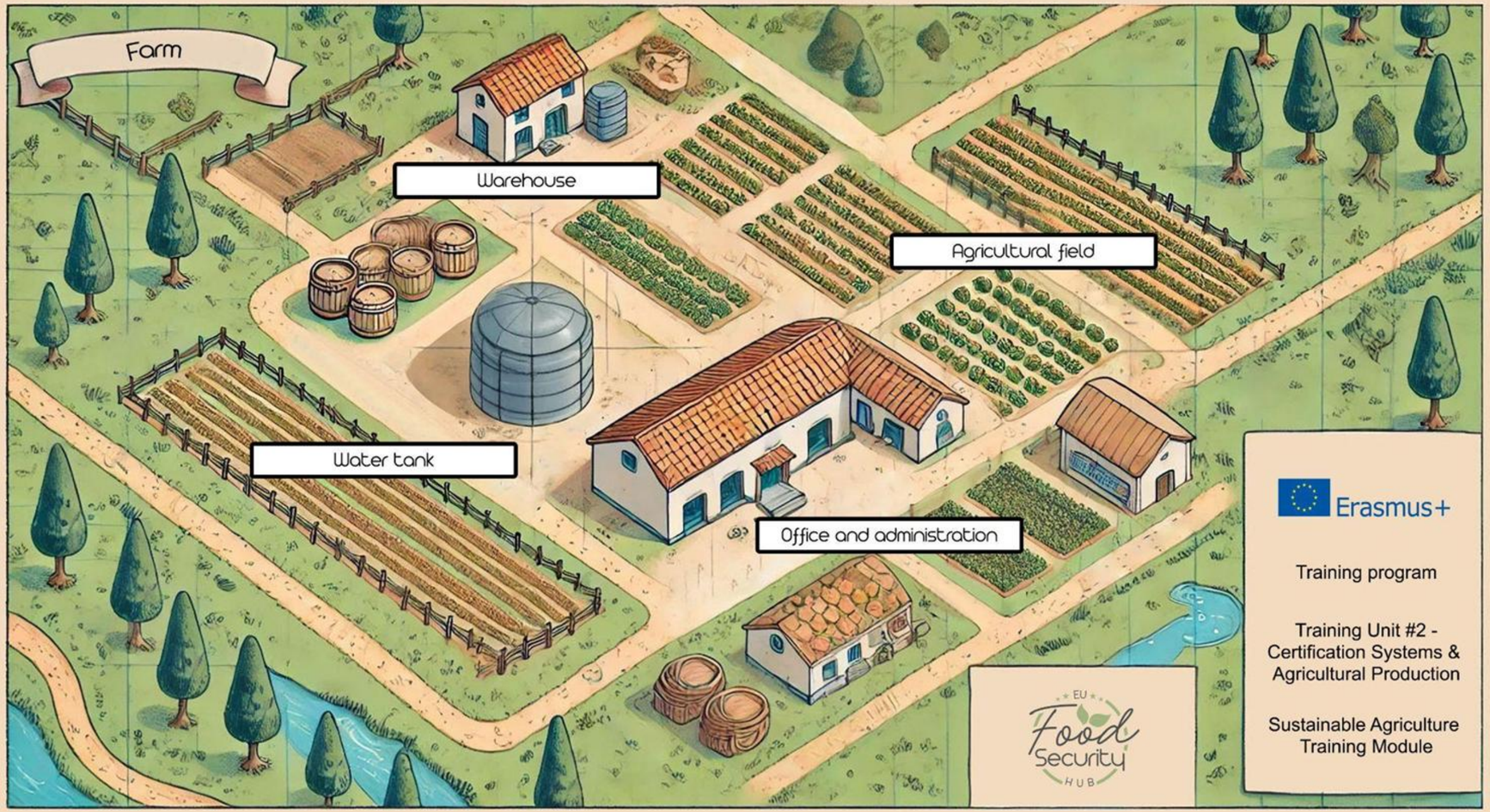

Contingut Audiovisual
Per què participar i donar suport al SPG?

Les visites del Sistema Participatiu de Garantia (SPG), una eina poderosa per conèixer les persones productores que ens alimenten i:

- Establir un diàleg real amb elles.
- Trobar solucions concretes als seus problemes específics.
- Comprendre millor la realitat social de la producció d'aliments.

I així, poder actuar!

- Animar altres persones a participar en les visites.
- Influenciar les polítiques locals, regionals i/o europees.
- Deixar de sentir-nos impotents davant les crisis actuals que afecten el sistema alimentari i les nostres productores!

Source: Why participate and support the PGS? 5 minutes to convince you!, Le reseau des GASAP, Link (FR, subtitles in EN)

Contingut Audiovisual
Per una Pedagogia de la Terra

L'any 2012, va començar l'experimentació dels Sistemes Participatius de Garantia (SPG) als territoris dels Districtes d'Economia Solidària (DES) de Varese, Como i Monza... Aquí en tens una visió general.

Source:
Per una pedagogia della terra, AltraComo. Link (IT)

Estudi de cas sobre els Sistemes Participatius de Garantia

Itàlia:

Cascina di San Alberto

Ficos:

FICOS
FILIERA CORTA SICILIANA

Estudi de Cas

Espanya

Som Ebre:: L'enllaç de l'Ebre

Grècia:

Peliti Seed Network

Bèlgica:

The GASAP NETWORK / Le Rèseau des Gasap

EU Food Security HUB

Cofinanciado por la Unión Europea

Mòdul 8# Agricultura Sostenible

Unitat 3# Relacions entre productors agrícoles i consumidors

Organització #LAND

ABD GROUP · ACRA · EQU Estratègies de Qualitat Urbana · land learning actions for nature and development · URGENCI · iasis

Competències desenvolupades en aquesta Unitat

- Gestionar i facilitar el treball comunitari i els processos participatius de manera eficaç, demostrant lideratge en la promoció de relacions sostenibles entre persones productores i consumidores.
- Demostrar habilitats avançades de planificació i organització, incloent la capacitat de definir prioritats, establir plans d'acció, gestionar pressupostos, assignar recursos i implementar mesures de control i seguiment, especialment adaptades a models alternatius de relació entre persones productores i consumidores (com ara AMAP, CSA, LSPA).
- Aplicar el pensament crític i millorar les habilitats d'escolta per qüestionar i analitzar conceptes relacionats amb les relacions productores-consumidores, en el context de les aliances locals de solidaritat i iniciatives d'agricultura recolzada per la comunitat (CSA).
- Identificar i diferenciar diversos models de relació entre productores i consumidores (com ara AMAP, CSA, LSPA), demostrant comprensió de les seves característiques, implicacions i rols dins de la cadena agroalimentària.
- Adquirir coneixement complet sobre les fases, els agents i les interaccions dins la cadena agroalimentària, amb especial atenció als conceptes clau i als tipus i conseqüències de les diferents dinàmiques de subministrament.

Conceptes Clau
Cadena Agroalimentària

Cadena curta de subministrament alimentari:

Intercanvis directes o gairebé directes entre persones productores i consumidores d'aliments (mercats de pagesia, iniciatives d'agricultura comunitària com la CSA, restaurants de proximitat)

Característiques clau :

1. **Reducció del transport** minva l'impacte ambiental → menys emissions de gasos d'efecte hivernacle i menor consum de combustibles
2. **Millora de la transparència**: permet a les persones consumidores conèixer millor l'origen i els mètodes de producció dels aliments → augmenta la confiança en la qualitat i la seguretat alimentària
3. **Suport a l'economia local:** més diners es queden dins la comunitat → més sostenibilitat econòmica per a les activitats de les persones pageses
4. **Consum estacional**: s'alinea amb els cicles naturals, fomenta dietes diverses → una connexió més profunda amb l'entorn local

Cadena llarga de subministrament alimentari:

Diversos intermediaris (majoristes, distribuïdores i minoristes) entre les persones productores i les consumidores, fet que permet una distribució global i l'accés a una gran varietat de productes

Característiques clau :

1. **Abast global**: cadenes de subministrament que cobreixen grans regions geogràfiques → accés a una àmplia gamma de productes, independentment de la disponibilitat local
2. **Economies d'escala**: la cadena llarga permet una producció i distribució a gran escala més eficient econòmicament
3. **Estandardització**: els productes es fan més uniformes per garantir consistència i facilitar el transport a llargues distàncies → menys diversitat però més homogeneïtat
4. **Reducció de la temporalitat**: permet oferir productes fora de temporada gràcies a l'origen divers de les collites, disponibilitat durant tot l'any

Conceptes Clau
Cadena Agroalimentària

Impacts on Sustainability and Seasonal Eating

Font Link Picture from KamranAydinov on Freepik

L'elecció entre cadenes curtes i llargues de subministrament alimentari té implicacions profundes per a la sostenibilitat i el consum d'aliments de temporada:

Impacte Ambiental

Sostenibilitat Econòmica

Seguretat alimentària

Importància dels aliments de temporada

Equilibrar les cadenes curtes i llargues de subministrament és vital per a un sistema alimentari sostenible i resilient.

Les cadenes alimentàries del futur han de prioritzar els avantatges de les cadenes curtes, tot aprofitant els beneficis de les llargues, per garantir diversitat, elecció i accés als aliments, tot reduint els costos ambientals i socials. El consum d'aliments de temporada, conjuntament amb productes de proximitat, no només beneficia el medi ambient, sinó que també enforteix les economies locals i fomenta una connexió més profunda amb l'origen dels nostres aliments.

La clau per a una cadena alimentària sostenible rau en models adaptables que responguin a les necessitats complexes i canviants de la nostra societat global, respectant alhora la saviesa inherent de menjar en harmonia amb les estacions.

EU Food Security HUB

Conceptes Clau
LSPA – Aliances locals solidàries per a l'agroecologia

Les aliances locals solidàries tenen un paper crucial en l'impuls dels principis de l'agroecologia.

L'**agroecologia** és un **enfocament sostenible i holístic de l'agricultura** que prioritza el benestar del medi ambient, de les comunitats i de les generacions futures, i que posa èmfasi en la importància de la biodiversitat, el coneixement local i les pràctiques agrícoles tradicionals.

Definició:

LSPA- Aliances locals solidàries per a l'agroecologia són **relacions col·laboratives** que reuneixen **agricultors/es locals, persones consumidores i altres agents comunitaris** per donar suport a les pràctiques agroecològiques.

Aquestes aliances se centren en promoure sistemes alimentaris sostenibles que prioritzin el benestar social i ambiental per sobre del lucre

Elements clau:

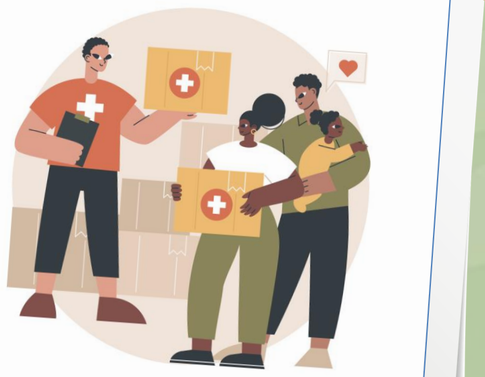

Font: Link, immage by vectorjuice on Freepik

Propietat local:
Les comunitats i agents locals són qui impulsen i posseeixen les iniciatives, assegurant que estiguin profundament arrelades a les necessitats i valors del territori.

Intercanvi de coneixement:
El coneixement tradicional i local és valorat i compartit, permetent que pagesos/es apliquin tècniques agroecològiques adaptades a la seva regió específica.

Responsabilitat compartida:
Les aliances distribueixen les responsabilitats entre diversos agents, com ara agricultors/es, persones consumidores, ONG i institucions governamentals locals, per crear un enfocament col·lectiu cap a les pràctiques agroecològiques.

Accés a aliments frescos, de temporada i de proximitat:
Aquestes aliances promouen el consum d'aliments locals, assegurant que les comunitats tinguin accés a aliments frescos, nutritius, de temporada i culturalment rellevants, produïts amb mètodes sostenibles.

EU Food Security HUB

Conceptes Clau
LSPA – Aliances locals solidàries per a l'agroecologia

Beneficis de les LSPA:

1. **Conservació de la Biodiversitat:** La diversitat de cultius, els cultius associats i la reducció de l'ús de productes químics contribueixen a ecosistemes més sans.
2. **Salut del Sòl:** A través de l'enriquiment amb matèria orgànica, la reducció de l'erosió i la millora de la retenció d'aigua.
3. **Gestió Sostenible dels Recursos** Mitjançant pràctiques com la rotació de cultius i l'agricultura ecològica, es redueix l'impacte negatiu de l'agricultura sobre el medi ambient.
4. **Equitat Social** Reducció de les desigualtats socials mitjançant la creació d'oportunitats per a agricultors/es locals, especialment per a comunitats petites o marginades. Sovint se centren en la millora de les condicions de vida i els ingressos dels/les agricultors/es, contribuint així a la justícia social.
5. **Resiliència Climàtica:** Mitjançant la construcció de capacitat d'adaptació dins dels sistemes agrícoles locals i la mitigació de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.
6. **Preservació Cultural:** El coneixement i les pràctiques agrícoles tradicionals es conserven i es valoren, assegurant la continuïtat de les cultures locals i de les tradicions alimentàries.

Contingut Audiovisual
CSAct! LSPA

Una breu introducció a la CSA – Agricultura Sostenida per la Comunitat i les LSPA – Aliances Locals Solidàries per a l'Agroecologia.

Mireu aquí:

Font: Urgenci TV, Link (EN, sub IT, ES, FR, GR, etc.)

Conceptes Clau

CSA – Agricultura Sostenida per la Comunitat

Definició:

Col·laboració i **associació mútua beneficiosa** entre consumidores i pageses locals, mitjançant un **compromís econòmic amb una finca** o productora local per una temporada o un any.

Les consumidores reben una part regular de la producció de la finca, sovint en forma de cistella setmanal o mensual amb productes **frescos, de temporada i cultivats localment**.

Els membres de la CSA comparteixen tant els beneficis com els riscos de l'activitat agrícola, ja que donen suport econòmic a la pagesia, a canvi, reben **aliments frescos, de qualitat i sovint ecològics o produïts de manera sostenible**.

Principis de la CSA:

Teikei, que significa **"associació" o "cooperació"** en japonès, representa els principis fonamentals en què es basa la CSA.

Promou una aproximació més ètica, equitativa i sostenible a la producció i consum d'aliments.

Consulteu els **10 principis del Teikei** aquí:
https://urgenci.net/our-guiding-priciples/

EU Food Security HUB

Conceptes Clau: rols i responsabilitats en el marc de la CSA

Membres del CSA	La pagesia
Compromís Financer: Els membres es comprometen a pagar la seva quota del CSA per avançat o en terminis, la qual cosa proporciona suport financer a la pagesia a l'inici de la temporada.	**Producció:** La pagesia és responsable de cultivar i produir els aliments i productes agrícoles que s'ofereixen en les cistelles del CSA. Això inclou plantar, cultivar, collir i, en alguns casos, processar i envasar els productes.
Recollida Regula: Els membres són responsables de recollir les seves cistelles del CSA en els llocs i hores designats. Una recollida puntual garanteix una minimització del malbaratament alimentari i ajuda a mantenir l'eficiència del CSA.	**Pràctiques Sostenibles:** Sovint, la pagesia es compromet a aplicar pràctiques agrícoles sostenibles i respectuoses amb el medi ambient, que poden incloure mètodes orgànics, agricultura de baix impacte o enfocaments agroecològics. Això ajuda a garantir la qualitat i sostenibilitat del producte.
Comprensió de la Estacionalitat: Els membres han d'entendre i acceptar que les cistelles del CSA es basen en l'estacionalitat dels cultius. Això vol dir que reben el que està de temporada i disponible a la finca, cosa que pot variar d'un any a l'altre.	**Planificació de Cultius:** La pagesia ha de planificar el calendari de cultiu, les quantitats de plantació i les varietats per satisfer les necessitats dels membres del CSA al llarg de la temporada. També fan esforços per minimitzar el malbaratament i garantir una gamma diversa de productes.
Risc i Recompensa Compartits: Els membres comparteixen els riscos de l'agricultura, com ara fallades de collita degudes a les condicions meteorològiques. També gaudeixen de les recompenses d'una collita exitosa. Aquest risc i recompensa compartits són fonamentals en el model CSA.	**Comunicació:** És essencial mantenir una comunicació clara i constant amb els membres del CSA. La pagesia informa sobre la disponibilitat de cultius, els horaris de recollida i qualsevol canvi o repte en el funcionament de la finca.
Retorn i Participació: S'anima els membres a donar opinió sobre les cistelles del CSA, comunicar les seves preferències i implicar-se amb la finca i amb altres membres. Una participació activa contribueix a una comunitat CSA vibrant.	**Visites a la Finca i Educació:** Alguns pagesos/eses persones pageses organitzen visites a la finca, tallers o esdeveniments educatius per fomentar el sentit de comunitat, oferir coneixement sobre les pràctiques agrícoles i aprofundir la connexió entre els membres i la finca.

Conceptes Clau
Diferències entre les CSA liderades per la pagesia i les liderades per les consumidores

CSA liderada per la pagesia:		CSA liderada per les consumidores:
La pagesia inicia i gestiona autònomament la CSA, prenent decisions sobre quins cultius conrear, les pràctiques agrícoles, els preus i altres aspectes operatius.	**Iniciativa i Lideratge**	Les consumidores o membres de la comunitat inicien i organitzen la CSA, incloent-hi la selecció i col·laboració amb la pagesia local. Aquestes consumidores tenen un paper més significatiu en la definició de l'estructura de la CSA, la selecció de productes i altres paràmetres.
La pagesia té un paper central en la presa de decisions, incloent-hi la selecció de cultius, les pràctiques de conreu, la fixació de preus i els mètodes de distribució. Té un control més gran sobre la relació directa amb les consumidores i sobre la direcció general de la CSA (d'acord amb les seves filosofies i pràctiques agrícoles).	**Presa de Decisions i Control**	Les consumidores tenen més influència a l'hora de determinar l'oferta de productes de la CSA i els procediments operatius. Poden demanar cultius específics, pràctiques agrícoles o varietats de productes segons les seves preferències. La pagesia pot adaptar les seves pràctiques segons les demandes de les consumidores.
Es prioritza l'autonomia de la pagesia i la preservació dels seus valors i pràctiques agrícoles. La pagesia pot tenir una veu més forta a l'hora de mantenir mètodes de conreu sostenibles i agroecològics, la diversitat de cultius i altres decisions relacionades amb la producció.	**Autonomia de la Pagesia**	Les CSA liderades per consumidores poden posar més èmfasi en satisfer els desitjos i necessitats específiques de la comunitat. En aquest cas, la pagesia pot ser més flexible i adaptar-se a les preferències de les consumidores, fins i tot si això suposa modificar les seves pràctiques.

Conceptes Clau
Diferències entre les CSA liderades per la pagesia i les liderades per les consumidores

CSA liderades per la pagesia		CSA liderades per les personnes consumidores:
La selecció es basa en l'expertesa de la pagesia, les condicions climàtiques locals i el coneixement del territori.	**Selecció de Productes**	Les consumidores participen activament en la definició de la composició del cistell, demanant productes o varietats específiques d'acord amb les seves preferències alimentàries o dietètiques.
Es posa èmfasi en la identitat pròpia del projecte agrari i en la singularitat dels productes. Es construeixen relacions amb consumidores que comparteixen els valors de la pagesia i valoren la diversitat dels cultius locals.	**Enfocament de Mercat**	Pot adoptar un enfocament més orientat a la demanda, ajustant-se a les preferències i hàbits de consum de la comunitat. L'objectiu pot ser oferir productes familiars i habituals per a les consumidores.

No hi ha una única manera que serveixi per a totes, les CSA poden variar àmpliament en la seva estructura i pràctiques. L'elecció entre una CSA liderada per la pagesia i una liderada per les consumidores depèn dels **objectius i prioritats** tant de la pagesia com de les consumidores, així com del **context local** i la **dinàmica comunitària.**

Plantilla per a la creació d'una CSA

Enllaç a la plantilla de Canva

- **Preguntes per guiar l'activitat:** Qui són els agents que hi han de participar?
- Quins són els passos per a la seva constitució?
- Com pot facilitar la presa de decisions i els processos participatius? **Sempre podeu buscar una bona pràctica local per inspirar-vos!**

Conceptes Clau
Ciutadania Alimentària

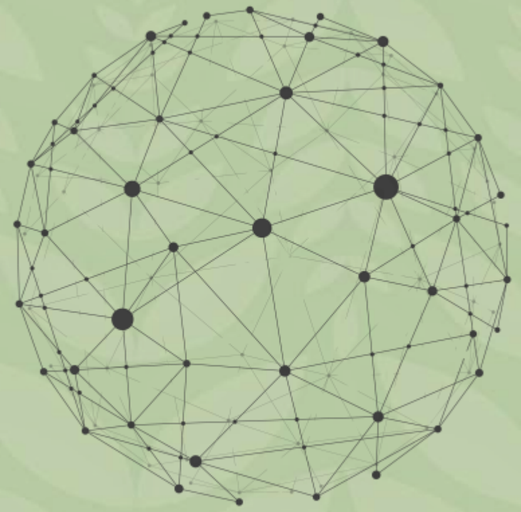

Font: Link ,Immage by macrovector on Freepik

Definició:

La **ciutadania alimentària** és un concepte que va més enllà del simple acte de consumir aliments. Engloba **un paper més ampli i actiu en el sistema alimentari i en la societat**. La ciutadania alimentària consisteix a reconèixer que, com a persones i comunitats, tenim **drets**, **responsabilitats** i el **poder** de donar forma a la manera com s'alimenten, es produeixen i es distribueixen els aliments.

La ciutadania alimentària **promou una actitud més compromesa i conscient envers les decisions i accions alimentàries**. Reconeix que **l'alimentació no és només una experiència personal i cultural**, sinó també una **responsabilitat col·lectiva**. En adoptar el concepte de ciutadania alimentària, les persones i les comunitats poden col·laborar per crear un **sistema alimentari** més **equitatiu**, **sostenible** i **just**.

Conceptes Clau
Ciutadania Alimentària

Components clau:

1. **Consciència Alimentària:** Les persones amb ciutadania alimentària estan informades sobre els aliments que consumeixen. Entenen les implicacions ambientals, de salut i socials de les seves decisions alimentàries.
2. **Incidència com a Consumidores:** Les persones amb ciutadania alimentària defensen polítiques i pràctiques alimentàries que promoguin la sostenibilitat, l'equitat i la transparència (donant suport a l'alimentació local i ecològica, participant en moviments alimentaris i reclamant un etiquetatge responsable).
3. **Compromís Comunitari:** Participació activa en els sistemes alimentaris locals, com ara donar suport a horts comunitaris, participar en mercats de proximitat i promoure l'agricultura urbana.
4. **Pràctiques Sostenibles**: Les persones amb ciutadania alimentària prioritzen la sostenibilitat en les seves decisions alimentàries, donant suport a l'agricultura ecològica, la reducció del malbaratament alimentari i el consum responsable per minimitzar l'impacte ambiental dels seus hàbits alimentaris.
5. **Acció Cívica:** Implicació amb responsables polítics i defensa de polítiques que donin suport a l'agricultura sostenible, la seguretat alimentària i l'accés just als aliments.

Conceptes Clau
Ciutadania Alimentària

Components clau:

6. Educació i Intercanvi de Coneixement: Les persones amb consciència alimentària busquen educar-se i educar els altres sobre qüestions relacionades amb l'alimentació, compartint coneixements i informació.

7. Suport a les Economies Locals: Es posa èmfasi en la importància dels sistemes alimentaris locals per enfortir la resiliència de la comunitat i reduir la petjada de carboni associada al transport d'aliments a llarga distància.

8. Preservació Cultural: Es reconeix la importància cultural i social del menjar, preservant els coneixements tradicionals, les receptes i els costums alimentaris.

9. Justícia Aimentària: Es promou la justícia alimentària per garantir que totes les persones tinguin accés equitatiu a aliments nutritius, culturalment apropiats i produïts de manera sostenible.

10. Solidaritat amb els Productors d'Aliments: Es valora la tasca de les pageses, els treballadors agrícoles i els productors d'aliments, donant suport a una compensació justa i a un tracte ètic per a totes les persones implicades en la producció alimentària.

Aquesta publicació ha estat produïda per l'ONG IASIS com a part del Consorci implementant el projecte EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Aquest informe es va elaborar en el marc del Paquet de Treball 3 – Cultiu de la planta (WP3) dirigit per l'ONG IASIS.

Entitats sòcies del consorci

Associació Benestar i Desenvolupament - ABD (Barcelona, Espanya) – Entitat coordinadora del projecte
ACRA ONG (Milà, Itàlia)
IASIS (Atenes, Grècia)
LAND Impresa Sociale (Palerm, Itàlia)
Urgenci (França)
EQU (Espanya)
Més informació està disponible en el lloc web: https://eufoodsecurityhub.org/

Autoria de la publicació

Entitats sòcies del consorci
Equip de l'EU Food Security HUB
Catarina Alves, Laura Buehler, María Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté, Teresa Peset de ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tunísia, Alessandra Alloni, Lucía Maggioni de ACRA
Thanos Loules, Elli Nikolakopoulou, Theodora Alexopoulou, Dimitra Noni, Myrto Pigidi, Nela Pacanide de IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante de Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holder de Urgenci
Laia Pérez, Ana Rodríguez de EQU

Disseny gràfic de ABD
Disseny gràfic per ONG IASIS
Autoria: ONG IASIS

Cofinanciado por la Unión Europea